

Tilinpäätös 2025

Paraisten kaupunki

SISÄLLYSLUETTELO

1. TOIMINTAKERTOMUS.....	4
1.1 KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS.....	4
1.2 KAUPUNGIN HALLINTO.....	7
1.3 TALOUDEN KEHITYS.....	11
1.4 KAUPUNGIN STRATEGIA.....	16
1.5 KEHITTÄMISOHJELMAT.....	18
1.5.1 Ilmasto- ja ympäristöohjelma.....	18
1.5.2 Hyvinvoinnin- ja terveyden edistäminen.....	20
1.6 OLENNAISET MUUTOKSET KAUPUNGIN JA KONSERNIN TOIMINNASSA.....	21
1.7 HENKILÖSTÖ.....	23
1.8 KAUPUNGIN JA KONSERNIN TULOS JA RAHOITUS.....	25
1.9 RISKIT JA RISKIENHALLINTA.....	40
1.10 LAUSUNTO SISÄISESTÄ VALVONNASTA (KAUPUNKI JA KONSERNI).....	44
1.11 NÄKYMÄT.....	46
1.12 TULOKSEN KÄSITTELY.....	47
2. KÄYTTÖTALOUSARVION TOTEUMA (KAUPUNKI JA KONSERNI).....	48
2.1 KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN JA TALOUDEN TOTEUMA.....	49
2.1.1 Vaalit.....	49
2.1.2 Tilintarkastus.....	50
2.1.3 Konsernipalvelut.....	51
2.1.4 Elinkeinopalvelut.....	61
2.1.5 Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut.....	70
2.1.6 Sivistys.....	78
2.1.7 Kaupunkikehitys.....	85
2.2 KONSERNITAVOITTEET JA NIIDEN SEURANTA.....	96
2.3 KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN MÄÄRÄRAHOJEN SITOVUUSTASOLLA.....	100
2.4 TULOSLASKELMA.....	101
2.5 INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN.....	102
2.6 RAHOITUSLASKELMA.....	109
3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT.....	110
3.1 TULOSLASKELMA.....	110
3.2 TASE.....	111
3.3 RAHOITUSLASKELMA.....	113
3.4 LIITETIEDOT.....	114
4. ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET.....	129
4.1 TASEYKSIKKÖ VESILAITOKSEN TILINPÄÄTÖS.....	129
5. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT.....	135
5.1 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET.....	135
5.2 TILINPÄÄTÖSMERKINNÄT.....	136
6. LUETTELOT JA SELONTEOT.....	137

TULOT

VEROTULOT

42,1

MILJOONAA EUROA

VALTION-
OSUDET

9,3

MILJOONAA EUROA

TOIMINTATULOT

29,3

MILJOONAA EUROA

MENOT

HENKILÖSTÖ

34,0

MILJOONAA EUROA

OSTOPALVELUT

20,6

MILJOONAA EUROA

MUUT MENOT

20,0

MILJOONAA EUROA

AVAINLUVUT

VUOSIKATE

5,6

MILJOONAA EUROA

LAINAKANTA

3 319

€/ASUKAS

NETTO
INVESTOINNIT

7,5

MILJOONAA EUROA

VÄESTÖ

14 716

12/2025

TULOVERO-
PROSENTTI

7,9 %

TYÖTTÖMYYS-
ASTE

6,4 %

12/2025

1. TOIMINTAKERTOMUS

1.1 KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Paraisten kaupunki on vuonna 2025 jatkanut palvelujensa kehittämistä ja parantamista vastatakseen asukkaiden tarpeisiin ja vahvistaakseen samalla kestäväen tulevaisuuden edellytyksiä. Vuotta leimasi intensiivinen kehittämistyö: kaupunki laati uuden strategian, jonka valtuusto hyväksyi loppuvuodesta, laadittiin maapoliittinen ohjelma ja hyväksyttiin asunto-ohjelma. Samanaikaisesti Parainen toteutti useita toimenpiteitä talouden tasapainottamiseksi. Toimenpiteiden vaikutuksesta käyttötalouden tulos oli hienoisen positiivinen, mutta tilikauden lopputulos on alijäämäinen kiinteistön myyntiin liittyvän merkittävän arvonalentumiskirjauksen seurauksena. Seuraavassa on tiivis katsaus vuotta leimanneisiin tapahtumiin.

Toimintaympäristö

Valtio on harjoittanut vuoden aikana tiukkaa talouspolitiikkaa, mikä heijastuu myös kuntien toimintaan.

Kuntatalouden tila heikkeni viime vuonna odotetusti vuodesta 2024. Toiminnan ja investointien rahavirralla mitattuna kuntataloudessa oli yli 800 miljoonan euron alijäämä vuonna 2025. Kuntien kustannukset kasvoivat muun muassa TE-palvelu-uudistuksen myötä reippaasti. Talouden tilan heikkenemistä selittävät myös verotulojen aleneminen ja valtionosuuksien leikkaukset. Tiedot käyvät ilmi kuntatalouden tilaa vuonna 2025 arvioivasta Kuntaliiton tilinpäätösanalyysistä.

Kuntien kulut kasvoivat vuonna 2025 lähes pelkästään työttömyyden aiheuttamien lisäkulojen vuoksi. Muissa tehtävissä, kuten esimerkiksi opetuksessa sekä yhdyskunta- ja ympäristöpalveluissa, kulutaso pysyi ennallaan. Näyttäisikin siltä, että kunnat rahoittivat heikosta työllisyydestä johtuvia lisäkustannuksia muista tehtävistä säästämällä.

Kuntien ja kuntayhtymien nettotoimintakulut eli toimintakate heikkeni 7,8 prosenttia eli noin miljardi euroa vuonna 2025.

Valtion kompensatio vuoden alussa tapahtuneeseen TE-palvelujen siirtoon oli täysin riittämätön. TE-uudistus lisäsi kuntien kuluja noin miljardilla eurolla. Tästä summasta kunnat joutuivat rahoittamaan arviolta yli 200 miljoonaa euroa.

Aktiivinen vuosi

Vuoden aikana järjestettiin kuntavaalit, ja uusi valtuusto aloitti toimintansa 1. kesäkuuta. Silloin tuli voimaan myös uusi luottamushenkilöorganisaatio.

Vuoden aikana tehtiin useita panostuksia organisaation toiminnan kehittämiseen. Kaupungin kaikki esihenkilöt ovat kokoontuneet säännöllisesti kehittämään kaupungin toimintaa yhdessä. Tavoitteena on koordinoida kaupungin toimintaa jatkossa nykyistä selkeämmin.

Koko organisaatio ja luottamushenkilöt ovat työstäneet lähes koko vuoden ajan kaupungin uutta strategiaa: Kasvua, joka näkyy ja tuntuu. Myös uuden strategian jalkauttaminen päivittäiseen työhön aloitettiin vuoden aikana.

Varautumisasiat, mukaan lukien riskienhallinta, ovat saaneet yhä suuremman roolin kuntien toiminnassa. Kaupungin uusi valmiuspäällikkö aloitti työnsä vuoden aikana.

Vuotta juhlistettiin Saaristomerivuotena.

Nauvossa, Korppoossa, Houtskarissa ja Iniössä tehtiin vuoden aikana laajat asuttavuusanalyysit. Analyyseja voidaan hyödyntää kaupungin uudessa saaristo-ohjelmassa, jonka työstäminen aloitettiin vuoden aikana.

Hyvinvointityö sai uutta puhtia vuoden aikana, kun kaupunki sai uuden hyvinvointi- ja yhdistyskoordinaattorin.

Uusi rakentamislaki tuli voimaan alkuvuodesta, mistä aiheutui monia muutoksia toimintaan.

Suurin muutos Paraisille oli se, että työllisyysasioiden hoitaminen siirtyi valtiolta kaupungille. Parainen on osa Turun työllisyysaluetta, mutta hoitaa suuren osan toiminnasta itse. Parainen vastaa myös Kemiönsaaren kunnan työllisyysasioista.

Kiinnostus Paraista kohtaan kasvanut

Vuotta leimasi myös isojen siltahankkeiden jatkuminen. Uusi Kirjalansalmen silta avattiin liikenteelle ja Paraistenväylän rakentamisen valmistelut aloitettiin.

Vuoden 2027 lopulla valmistuva Paraistenväylä luo uusia mahdollisuuksia Paraisille, kun etäisyys Turkuun lyhenee sekä minuuteissa että kilometreissä.

Paraistenväylän lisäksi kaupungin uusi strategia ja kaupungin asunto-ohjelma ovat lisänneet kiinnostusta kaupunkia kohtaan. Asunto-ohjelman tavoite 500 uudesta asunnosta viidessä vuodessa on herättänyt kiinnostusta. Tavoitteen toteutumista vaikeuttavat maan taloustilanne ja rakennusalan vaikea tilanne. Myös se, että kaupungilla on vähän kaavoitettuja tontteja, viivästyttää tavoitteen toteutumista.

Kaupunki toimii aktiivisesti ollakseen valmistautunut suhdanteen kääntyessä. Useat rakennusyritykset ovat vuoden aikana osoittaneet kiinnostusta Paraista kohtaan.

Vuoden aikana tehtiin asemakaavamuutoksia, jotka mahdollistavat rakennushankkeiden aloittamisen kuluvana vuonna.

Strategiset kasvuhankkeet

Parainen kuuluu niihin kuntiin, joilla on tulevaisuudessa mahdollisuus kasvaa. Tämä on mahdollista, koska Parainen on ja siitä voi tulla entistä merkittävämpi osa kasvavaa Turun seutua.

Jotta kaupungin kaikissa osissa voidaan keskittyä strategisesti tärkeisiin toimenpiteisiin, strategiatyön yhteydessä muotoiltiin vuoden aikana viisi erilaista strategista kasvuhanketta. Nämä hankkeet on kuvattu tarkemmin kaupungin strategia-asiakirjassa ja lyhyesti myös jäljempänä tässä tilinpäätöskirjassa.

Vain konkretisoimalla strategiansa kaupunki voi pitkällä aikavälillä odottaa, että Paraisista tulee kiinnostava vaihtoehto kaikille, jotka etsivät kotia Turun seudulta. Parainen voi tarjota monia erilaisia vaihtoehtoja houkuttelevaan asumiseen saaristoympäristössä.

Talouden kehitys

Kaupunki osoittaa vuodelle 2025 tasapainoista taloudellista tulosta. Vuosikatteeksi muodostui 5,6 miljoonaa euroa. Tulos ilman arvonalentumiskirjausta oli 10 855 euroa, mutta -969 700 euron arvonalentumiskirjauksen seurauksena tilikauden tulokseksi muodostui -958 845 euroa.

Samaan aikaan kun kaupunki hakee kasvua, sen on pyrittävä vähentämään omaa kiinteistöomistustaan. Kiinteistöjen myynti tulee arvonalentumiskirjausten vuoksi rasittamaan kaupungin taloutta lähivuosina.

Vaikka kustannukset kaupungin muutosprosesseihin liittyen nousivat tilapäisesti, kaupungissa onnistuttiin tarkassa kulukontrollissa.

Veroja kertyi yhteensä 42,2 miljoonaa euroa. Paraisten verotulot ovat hyvällä tasolla verrattuna muihin alueen kuntiin.

Valtionosuudet ovat kaupungin suurin taloudellinen haaste. Sote-uudistuksen tasauserät heikentävät kaupungin taloutta pienentämällä kaupungin laskennallisia valtionosuuksia. Kaupunki sai valtionosuuksia 9,3 miljoonaa euroa, josta sote-uudistuksen tasauserät muodostivat 6,3 miljoonaa euroa (423 euroa asukasta kohden).

Investoinnit lisäävät poistoja, minkä vuoksi kaupungin on huolehdittava siitä, että vuosikate kattaa kasvavat poistot. Paraisten on harkittava hyvin tarkkaan, mitkä investoinnit ovat lähivuosina välttämättömiä.

Paraisten Kaukolämpö Oy:n osan myynnistä saatujen tulojen ansiosta kaupungilla on kuitenkin mahdollisuus panostaa erilaisiin kasvuhankkeisiin. Kasvua ei pystytä luomaan ilman priorisoitavia panostuksia.

Terve talous edellyttää, että kaupunki etsii jatkuvasti kaikkein tehokkaimpia ratkaisuja. Samaan aikaan kaupungin on pyrittävä kääntämään negatiivinen väestönkehitys positiiviseksi. Strategisia panostuksia asumiseen ja viihtyvyyteen tarvitaan ja ne ovat tärkeitä, jos Parainen aikoo tulevaisuudessa kasvaa.

Tulevaisuudennäkymät

Paraisten on jatkossa panostettava kasvuun koko kaupungin tasapainoisen kehityksen turvaamiseksi. Positiivinen väestönkasvu turvaa mahdollisuudet säilyttää kaupungin palvelut laajan saaristokaupungin kaikissa osissa. Valtuuston loppuvuodesta 2025 hyväksymä uusi strategia perustuu kasvuun ja toimii tärkeänä suunnannäyttäjänä kaupungin tulevalle kehitykselle.

Panostus uusiin asuntoihin on välttämätön. Ilman uusia asuntoja, erityisesti vuokra-asuntoja, kaupunki ei voi kasvaa. Kaupungilla on oltava valmiudet toteuttaa ja edistää taloudellisesti ja strategisesti tärkeitä panostuksia.

Kaupungin on panostettava siihen, että se on mutkaton ja nopea yhteistyökumppani. Kaupunkia on kehitettävä hallintokoneistosta palveluorganisaatioksi. Teemme sen työskentelemällä aktiivisesti arvojemme rohkeuden, rakkauden ja mutkattomuuden mukaisesti.

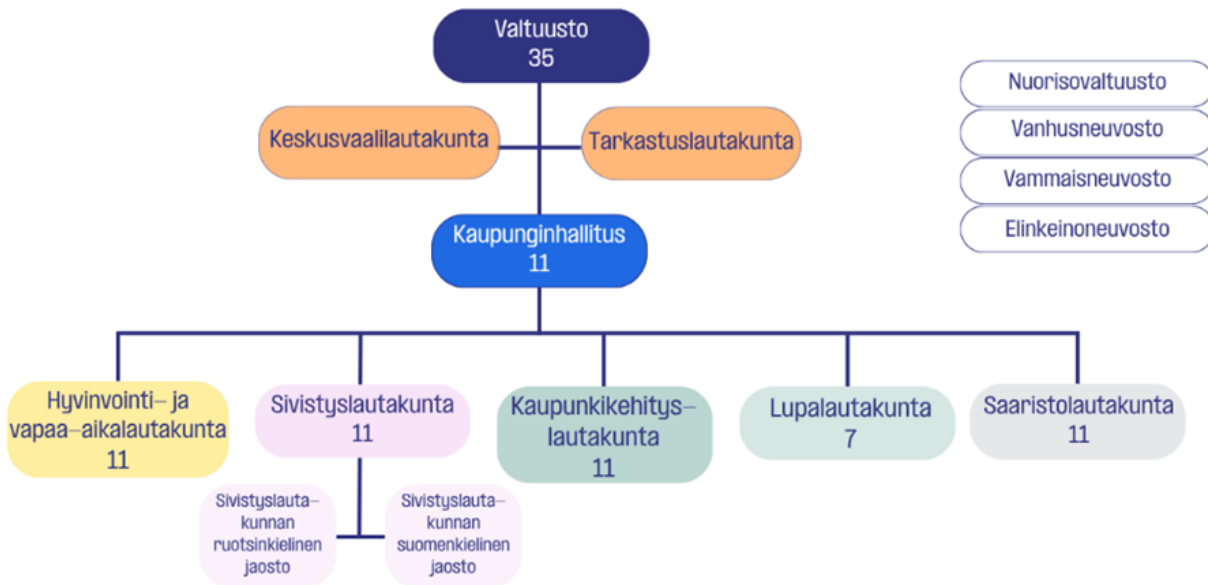
Iso kiitos kaikille, jotka ovat eri rooleissa antaneet panoksensa kaupungin myönteiseen kehitykseen. Kaikkien panos on tärkeä ja myötävaikuttaa ratkaisevasti kokonaisuuteen.

Parainen on mahdollisuuksien kaupunki. Meidän pitää keskittyä kaupungin profiilin nostamiseen ja mahdollisuuksiemme kehittämiseen yhdessä.

1.2 KAUPUNGIN HALLINTO

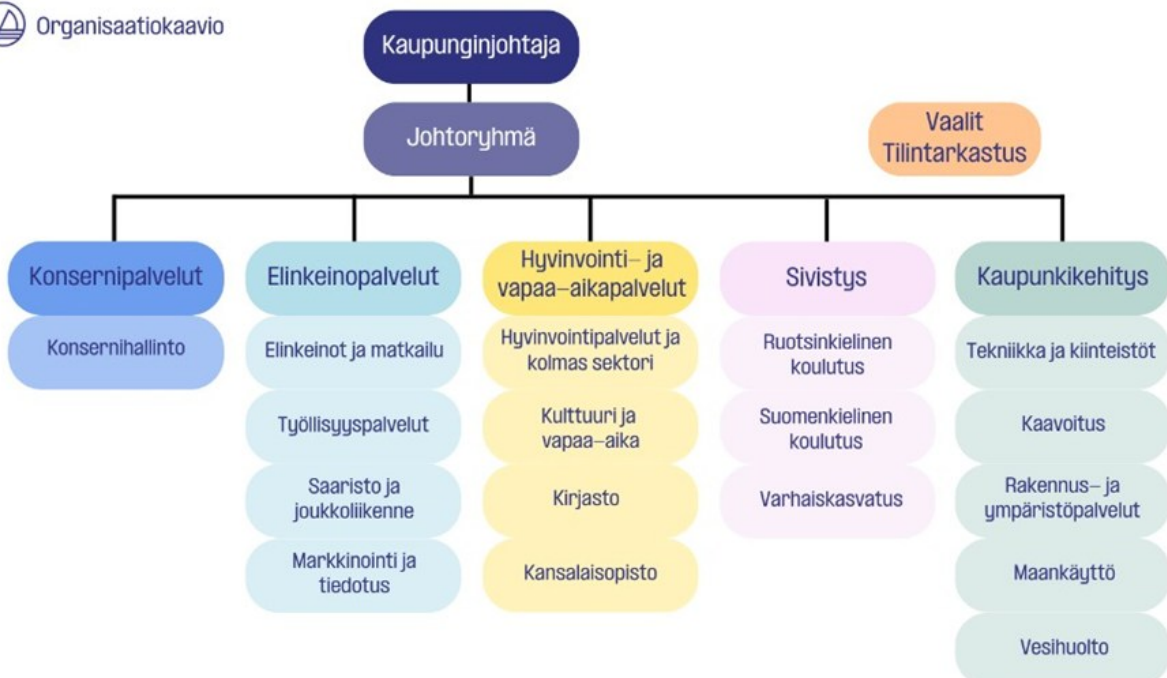
Paraisten kaupungin henkilöstöorganisaatio ja luottamushenkilöorganisaatio järjestettiin vuoden aikana uudelleen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupungin uuden hallintosäännön kokouksessaan 28.4.2025 §:ssä 29.

Kaupungin toimielimet 1.6.2025 alkaen:

Henkilöstöorganisaatio 1.6.2025 alkaen:

 Organisaatiokaavio

Kaupunginhallitus 31.5.2025 asti

<u>Varsinaiset jäsenet</u>	<u>Puolue</u>		<u>Henkilökohtaiset varajäsenet</u>
Gunilla Granberg	RKP	puheenjohtaja	Linda Lindberg
Staffan Åberg	RKP	I varapuheenjohtaja	Christer Friis
Markku Orell	Kok.	II varapuheenjohtaja	Sammy Järnström
Tina Axén	RKP		Merja Fredriksson
Kaj-Johan Karlsson	RKP		Jan Eriksson
Kurt Lundqvist	RKP		Kyösti Kurvinen
Regina Koskinen	RKP		Jeanette Laaksonen
Maria Sainio	Kok.		Petri Abrahamsson
Dan-Peter Henriksson	SDP		Carita Henriksson
Mona Lehtonen	Vihreät		Mika Wallin
Jarmo Takatupa	PS		Mika Peltokorpi

Kaupunginhallitus 1.6.2025 alkaen

<u>Varsinaiset jäsenet</u>	<u>Puolue</u>		<u>Henkilökohtaiset varajäsenet</u>
Gunilla Granberg	RKP	puheenjohtaja	Laura Johansson
Rolf Schwartz	RKP	I varapuheenjohtaja	Kurt Lundqvist
Markku Orell	Kok.	II varapuheenjohtaja	Petri Abrahamsson
Christer Friis	RKP		Markus Johansson
Widar Nyberg	SDP		Dan-Peter Henriksson
Merja Fredriksson	RKP		Laura Wickström
Anton Karlsson	RKP		Kurt Ekström
Päivi Niittyvaara	Vihreät		Lotta Laaksonen (Vas.)
Maria Sainio	Kok.		Tuulikki Wahe-Rohrbach
Jeanette Björklund	RKP		Jeanette Laaksonen
Mikaela Luoma	SDP		Elina Kempainen

Kaupunginhallitus on kokoontunut 14 kertaa ja merkinnyt pöytäkirjoihin 299 pykälää. Pöytäkirjanpitäjänä hallituksen kokouksissa on toiminut talous- ja hallintojohtaja Petra Palmroos.

Kaupunginvaltuusto 1.1.–31.5.2025

	<u>Puolue</u>	
Eriksson Jan	RKP	puheenjohtaja
Wickström Laura	RKP	I varapuheenjohtaja
Järvinen Hanna	Kok.	II varapuheenjohtaja
Laaksonen Lotta	Vas.	III varapuheenjohtaja
Abrahamsson Petri	Kok.	
Axén Tina	RKP	
Bergqvist Sandra	RKP	
Björk Maj	RKP	
Ekström Kurt	RKP	
Fredriksson Merja	RKP	
Friis Christer	RKP	
Granberg Gunilla	RKP	
Henriksson Carita	SDP	
Jansén Tomas	RKP	
Karlsson Kaj-Johan	RKP	
Koskinen Regina	RKP	
Kurvinen Kyösti	RKP	
Laaksonen Jeanette	RKP	

	<u>Puolue</u>
Lindell-Luukkonen Maria	SDP
Lundqvist Kurt	RKP
Luoma Mikaela	SDP
Nordström Egon	Vihreät
Nurro Karl	PS
Orell Markku	Kok.
Peltokorpi Mika	PS
Sainio Maria	Kok.
Schwartz Rolf	RKP
Silventoinen Erika	RKP
Strömborg Daniel	RKP
Särkijärvi Helena	Vihreät
Söderlund Aaro	Kok.
Söderlund Nina	Vas.
Takatupa Jarmo	PS
Wallin Mika	Vihreät
Åberg Staffan	RKP

Yhteensä 35
valtuutettua

<u>Puolue</u>	<u>Valtuutettujen määrä</u>
Ruotsalainen kansanpuolue	19
Kokoomus	5
Sosialidemokraatit	3
Perussuomalaiset	3
Vihreät	3
Vasemmistoliitto	2

Valtuusto 1.6.2025 alkaen

	<u>Puolue</u>		<u>Puolue</u>
Bergqvist Sandra	RKP	puheenjohtaja	Koskinen Regina RKP
Eriksson Jan	RKP	I varapuheenjohtaja	Laaksonen Jeanette RKP
Söderlund Aaro	Kok.	II varapuheenjohtaja	Laaksonen Lotta Vas.
Abrahamsson Petri	Kok.		Lindell-Luukkonen SDP
			Maria
Adolfsson Mi	RKP		Lundqvist Kurt RKP
Björk Maj	RKP		Luoma Mikaela SDP
Björklund Jeanette	RKP		Niittyvaara Päivi Vihreät
Ekman Maiju	SDP		Nyberg Widar SDP
Ekström Kurt	RKP		Nyman Nina Vas.
Filatoff Anna	Kok.		Nyström Kristian Kok.
Forssell Mia	Vihreät		Orell Markku Kok.
Franzén Sebastian	RKP		Rudnicka Wioletta SDP
Fredriksson Merja	RKP		Sainio Maria Kok.
Friis Christer	RKP		Schwartz Rolf RKP
Granberg Gunilla	RKP		Takatupa Jarmo PS
Johansson Laura	RKP		Wahe-Rohrbach Kok.
			Tuulikki
Johansson Markus	RKP		Wickström Laura RKP
Karlsson Anton	RKP		
			Yhteensä 35
			valtuutettua

<u>Puolue</u>	<u>Valtuutettujen määrä</u>
Ruotsalainen kansanpuolue	18
Kokoomus	7
Sosialidemokraatit	5
Perussuomalaiset	1
Vihreät	2
Vasemmistoliitto	2

Valtuusto on kokoontunut kahdeksan kertaa ja merkinnyt pöytäkirjoihin 139 pykälää. Pöytäkirjanpitäjänä valtuuston kokouksissa on toiminut talous- ja hallintojohtaja Petra Palmroos.

1.3 TALOUDEN KEHITYS

Suomen talouden toipuminen on viivästynyt ja bruttokansantuote (BKT) kasvoi vuonna 2025 vain 0,2 prosenttia. Kasvua on jarruttanut kotimaisen kysynnän heikkous. Kotitalouksien kulutuksen odotetaan kuitenkin vauhdittuvan, sillä ostovoima on kasvussa ja kasvu nopeutuu vuonna 2026. Rakentamisen toipuminen, energiasiirtymä ja puolustushankinnat puolestaan kasvattavat investointeja. BKT kasvaa 1,1 prosenttia vuonna 2026, 1,7 prosenttia vuonna 2027 ja 1,6 prosenttia 2028. Työllisyys kasvaa vuosina 2026–2028 talouden vahvistuessa. Työttömyysaste laskee vuoden 2025 9,6 prosentista 8,5 prosenttiin vuonna 2028.

Heikosta suhdanteesta huolimatta julkisyhteisöjen alijäämä supistui vuonna 2025 3,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen, kun sopeutustoimet alkoivat vaikuttaa. Suhdanteen kohenemisesta huolimatta julkisyhteisöjen alijäämä syvenee vuonna 2026 4,5 prosenttiin, kun vuodelle 2025 odotetut hävittäjähankinnat kirjataan vasta vuoden 2026 alijäämään. Pitkällä aikavälillä alijäämä pysyy syvä: puolustus- ja korkomenojen kasvu sekä maltillinen talouskehitys pitävät sen yli 3,5 prosentissa suhteessa BKT:hen vielä vuonna 2030. Velkasuhde nousi vuonna 2025 yli 89 prosentin ja nousee lähes 92 prosenttiin vuonna 2026. Kasvu jatkuu koko ennustejakson ajan, ja vuonna 2030 velka on jo yli 96 prosenttia suhteessa BKT:hen.

(Lähde: <https://vm.fi/julkaisut>, Taloudellinen katsaus: Talvi 2025)

EKP:n neuvoston päivitetyn arvion mukaan inflaatio vakautuneeksi keskipitkällä aikavälillä kahden prosentin tavoitteeseen. Tuoreimmat tammikuun inflaatioluvut osoittavat, että euroalueen kokonaisinflaatio (CPI) laski 1,7 prosenttiin vuositasolla (odotukset 1,7 prosenttia, joulukuussa 2,0 prosenttia). Pohjainflaatio (pois lukien energia, elintarvikkeet, tupakka ja alkoholi) laski tammikuussa +2,2 prosenttiin (odotukset +2,3 prosenttia, joulukuussa +2,3 prosenttia).

Markkinakorot (euribor) ovat pysytelleet pidemmän aikaa vakaasti 2,03–2,25 prosentin haarukassa. Pitkät korot ovat nousseet maltillisesti. Viime aikoina pitkissä koroissa on nähty selvää nousupainetta. Saksan 10-vuotinen korko saavutti äskettäin jälleen 2,90 prosentin tason.

(Lähde: Operandi Oy, 5.2.2026)

Suomen talouden ongelmat eivät tule ensisijaisesti ulkoisesta kysynnästä. Maailmantalous on kasvanut ennakoitua nopeammin, vaikka epävarmuustekijöitä on paljon. Euroalueen talous on toipumassa, joskin maiden väliset erot kasvussa ja näkymissä ovat varsin suuria.

Yhdysvalloissa talouskasvu hidastuu, kun tullien vaikutukset heijastuvat yhä laajemmin nostamalla hintoja ja hidastaen kulutuksen kasvua. Nousevissa talouksissa kasvu jatkuu ripeänä. Epävarmuudesta huolimatta maailmankaupan näkymät ovat kokonaisuutena melko myönteiset.

Tavaravienti on kasvanut vuonna 2025, vaikka Yhdysvaltojen tullit varjostavatkin näkymiä. Osin kasvuun ovat vaikuttaneet laivatoimitukset, mutta myös kysynnän toipuminen euroalueella on vahvistanut vientiä. Myös tuonti on ollut kasvussa.

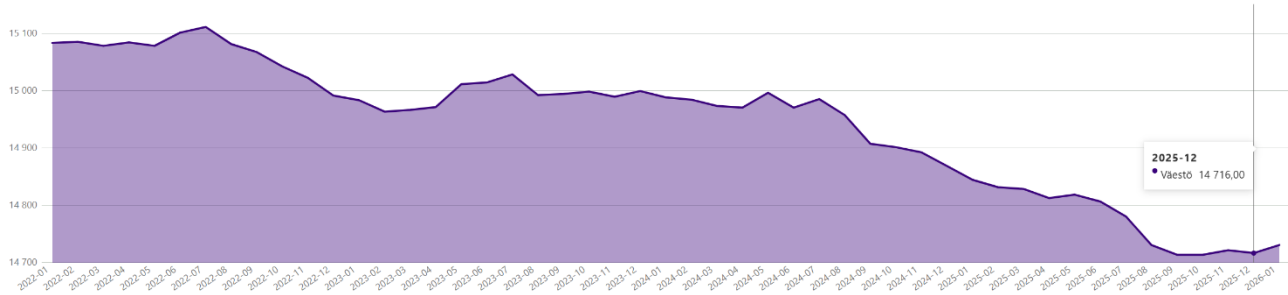
Vielä vuonna 2025 nettoviennin vaikutus kasvuun oli positiivinen, mutta jatkuvuina puolustushankinnat ja muut investoinnit nostavat tuontia enemmän kuin mitä viennin odotetaan kasvavan.

(Lähde: <https://vm.fi/julkaisut>, Taloudellinen katsaus: Talvi 2025)

Kaupungin väestönkehitys

Kaupungin asukasluku on laskenut jatkuvasti kuten muuallakin maassa. Tammikuussa 2022 väestömäärä oli 15 083 henkilöä. Joulukuussa 2025 asukasluku oli 14 716 henkilöä.

Ennusteen mukaan vuonna 2035 asukkaita olisi 14 656.

Lähde: Dashboard/Kuntamaisema/Tilastokeskus

Vuoden aikana syntyi yhteensä 77 lasta ja kaupunkiin muutti 32 henkilöä.

Kuukausittaiset tiedot kaupungin väestönkehityksestä vuonna 2025:

Väkiluvun muutos kuukausittain

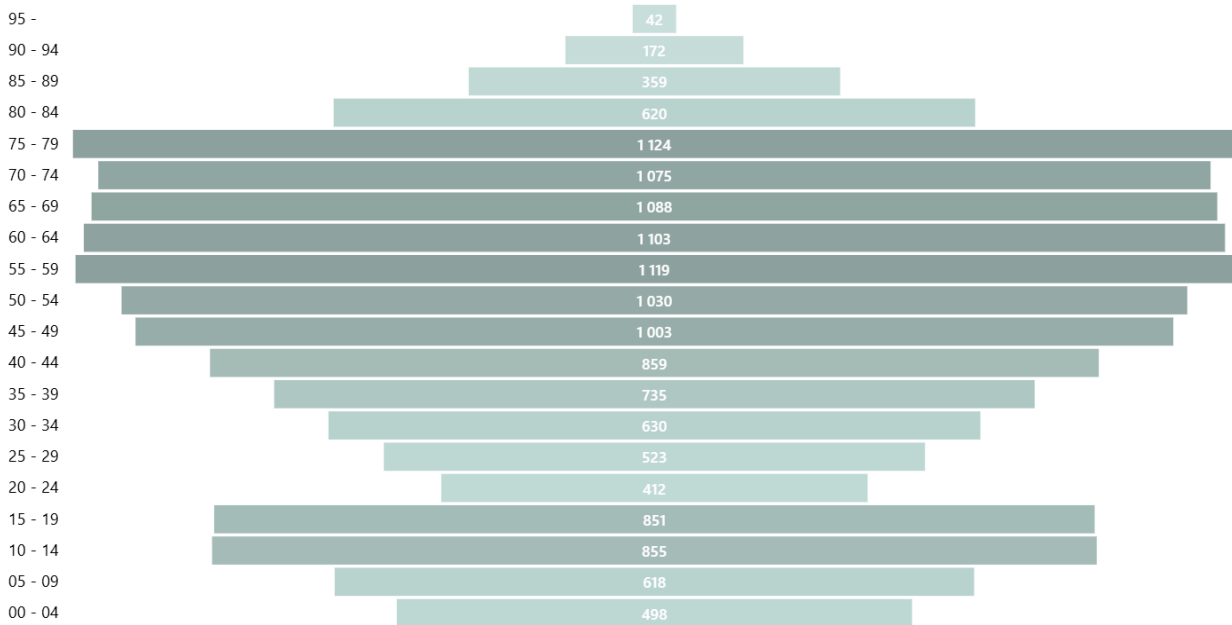
Kuukaudet	Elävänä syntyneet	Kuolleet	Luonnollinen väestönlisäys	Kuntien välinen nettomuutto	Netto-maahanmuutto	Kokonaismuutos	Väkiluku
2025-01	5	25	-20	-2	3	-24	14 844
2025-02	8	15	-7	-8	2	-13	14 831
2025-03	5	20	-15	7	5	-3	14 828
2025-04	4	20	-16	1	0	-16	14 812
2025-05	9	14	-5	10	1	6	14 818
2025-06	7	9	-2	-18	8	-12	14 806
2025-07	7	19	-12	-19	5	-26	14 780
2025-08	5	17	-12	-39	1	-50	14 730
2025-09	1	10	-9	-10	2	-17	14 713
2025-10	9	19	-10	12	-4	0	14 713
2025-11	13	11	2	2	3	8	14 721
2025-12	4	20	-16	4	6	-5	14 716
Totalt	77	199	-122	-60	32	-152	14 716

Lähde: Dashboard/Kuntamaisema/Tilastokeskus

Kaupungin väestömäärällä on suuri merkitys kaupungin verotulojen ja kaupungin saamien valtionosuuksien kannalta. Pienempi väestömäärä tekee kaupungin palvelutason ylläpitämisestä haastavampaa, koska rahoitus vähenee.

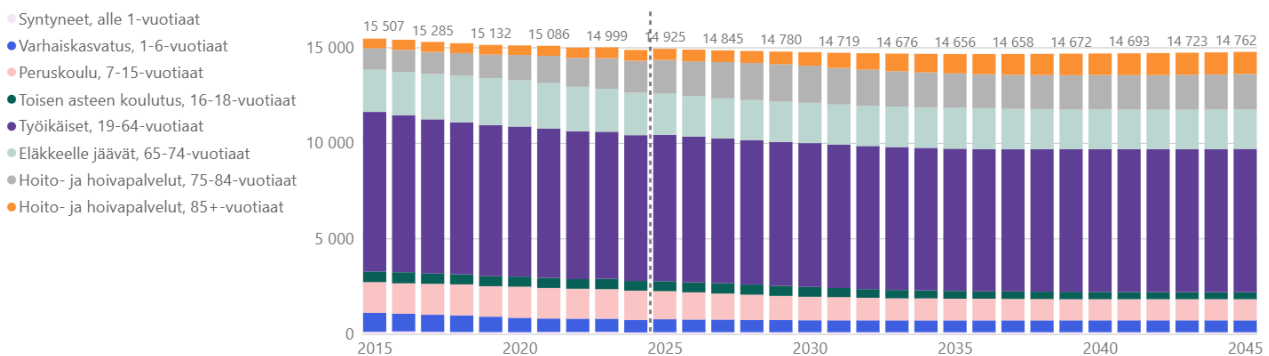
Alla on kuvattu kaupungin asukkaiden ikäjakauma:

Väestö kuukausittain ja ikäryhmittäin

Lähde: Dashboard/Kuntamaisema/Tilastokeskus

Suomen väestö ikääntyy muita EU-maita nopeammin vähäisen syntyvyyden ja keskimääräisen elinajan pitenemisen vuoksi. Sama trendi näkyy kaupungin väestössä. Keski-ikä kaupungissamme on 48,2 vuotta (2024: 47,8 vuotta).

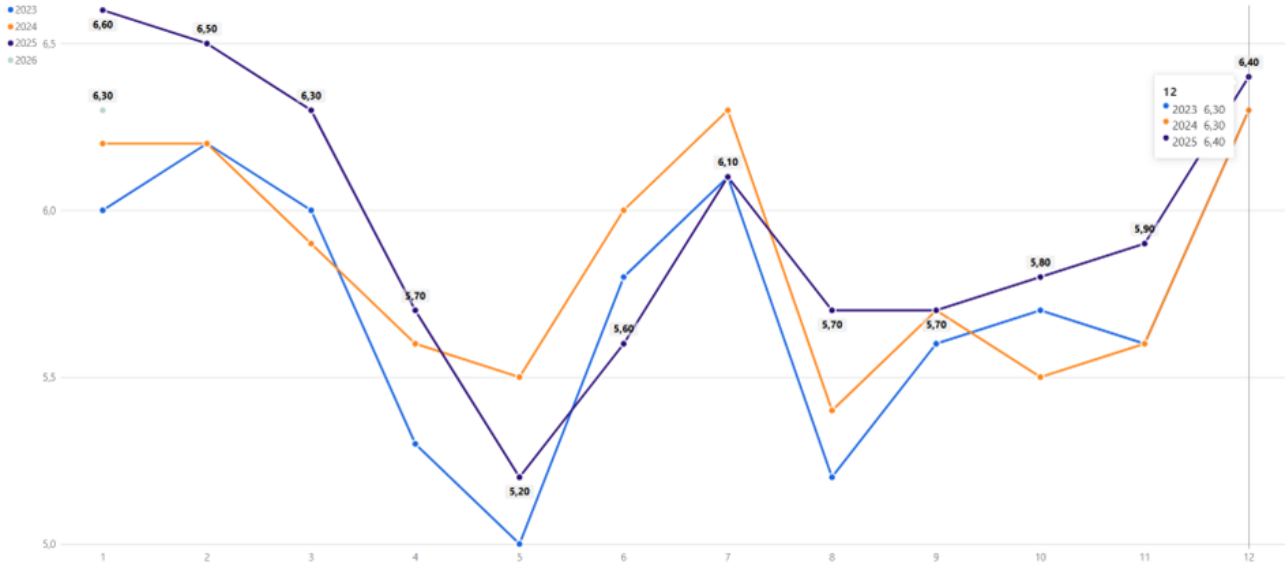

Lähde: Dashboard/Kuntamaisema/Tilastokeskus

Kaupungin työllisyystaso

Työllisyys ja tulojen kehitys vaikuttavat kaupungin talouteen. Kun eläkeläisten ja ikääntyneiden osuus väestöstä kasvaa, supistuu myös kunnan veropohja.

Parainen kuuluu niihin Varsinais-Suomen kaupunkeihin, joissa on alhaisin työttömyysaste. Joulukuussa 2025 työttömyysaste oli 6,4 prosenttia.

Lähde: Dashboard/Kuntamaisema/Tilastokeskus

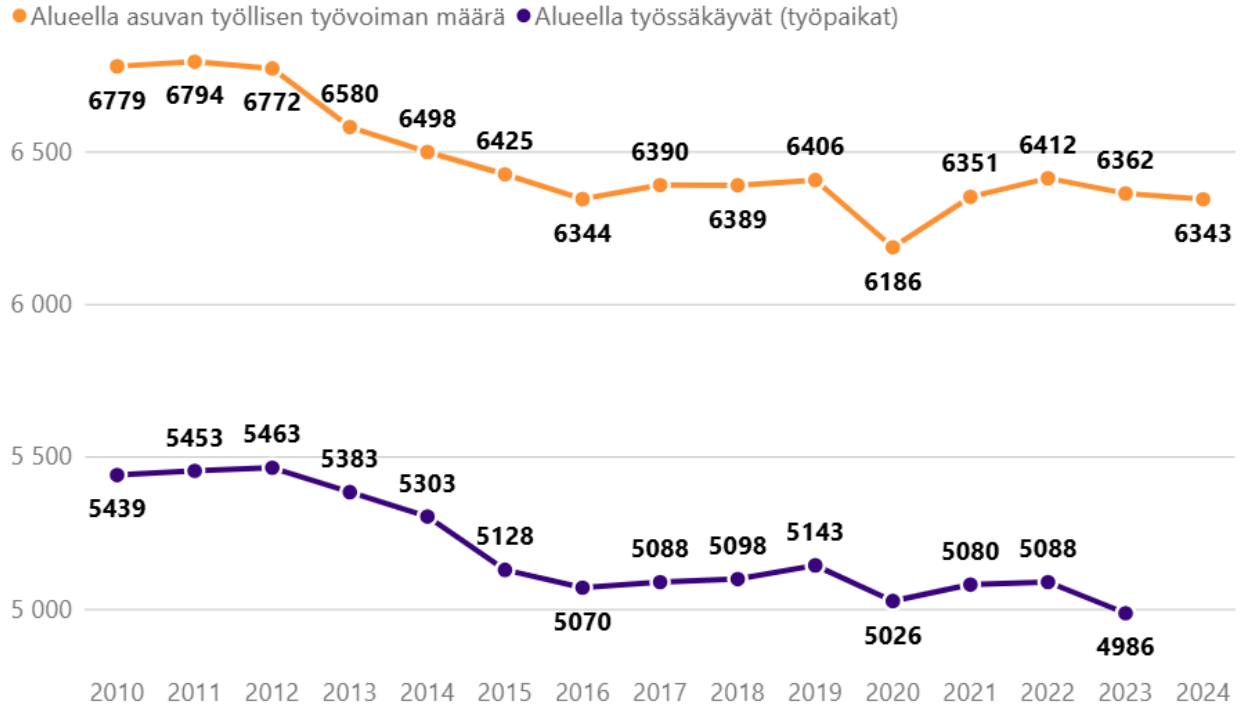
Alla diagrammi Paraisten työttömyysasteen vuosittaisesta keskiarvoprosentista:

Lähde: Dashboard/Kuntamaisema/Tilastokeskus

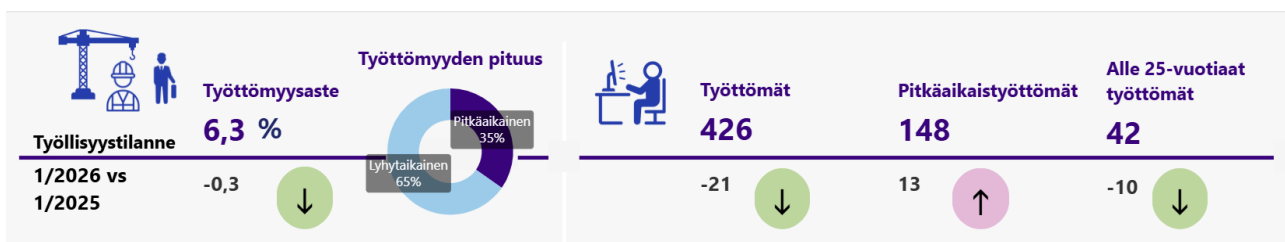
Diagrammi kuvaa työpaikkojen osuutta kaupungissa (violetti viiva) sekä kaupungissa asuvan työllisen työvoiman osuutta (oranssi viiva) vuosina 2010–2024. Kummassakin on tapahtunut pientä laskua. Tammikuussa 2026 Paraisten kunta-alueella oli avoimia työpaikkoja 129.

Työpaikkojen lukumäärä

Lähde: Dashboard/Kuntamaisema/Tilastokeskus

Vuodenvaihteessa 2025–2026 kaupungissa oli 426 työtöntä, joista pitkäaikaistyöttömiä oli 148, ja työttömistä alle 25-vuotiaita oli 42.

Lähde: Dashboard/Kuntamaisema/Tilastokeskus

1.4 KAUPUNGIN STRATEGIA

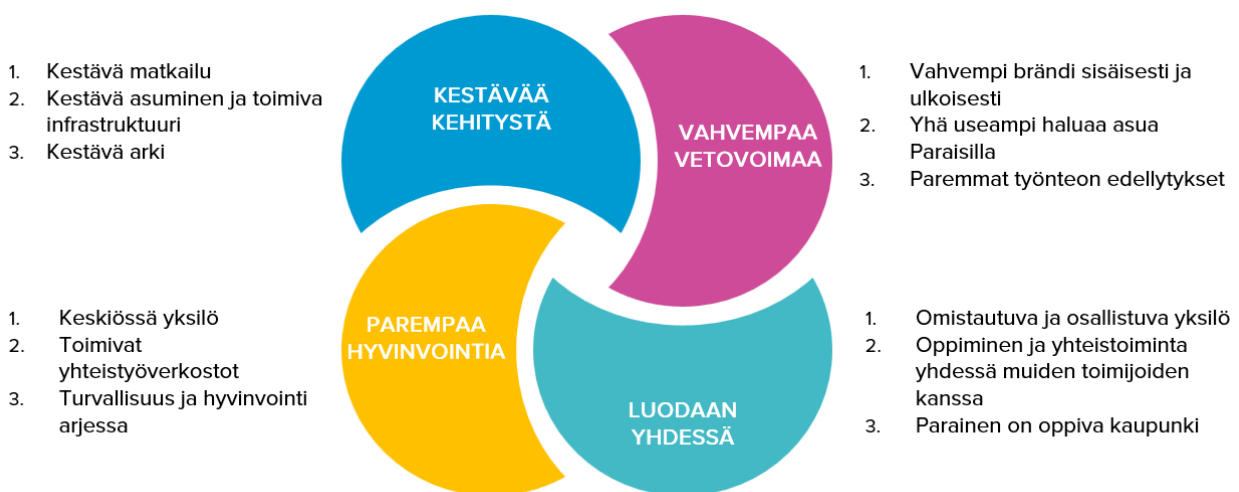
Talousarviovuonna 2025 voimassa ollut Paraisten kaupungin strategia hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 25.4.2022. Strategia määrittelee kaupungin tavoitteet ja tavoitellun muutoksen. Strategiassa on vahvistettu tavoitteet ja mittarit neljälle painopistealueelle.

PARAISTEN KAUPUNGIN STRATEGIA

Strategian neljä painopistealuetta ovat: vahvempaa vetovoimaa, kestävä kehitys, parempaa hyvinvointia ja luodaan yhdessä. Painopistealuiden tavoitteet ovat seuraavat:

TAVOITTEEMME

Vuonna 2025 kaupunki on työstänyt uutta strategiaa. Paraisten kaupungin uusi strategia vuosiksi 2026–2029 hyväksyttiin valtuuston kokouksessa 10.11.2025 §:ssä 118. Visiona on ”Kasvua, joka näkyy ja tuntuu”. Strategia perustuu kolmeen keskeiseen arvoon, jotka ovat rohkeus, rakkaus ja mutkattomuus.

Vision toteuttamiseksi käytännössä kaupunki on tunnistanut viisi strategista kasvuhanketta:

Mereltä merelle – Pitkän aikavälin kehittämissuunnitelma, joka vahvistaa Paraisten keskustaa ja luo keskustaan paljon uusia asuntoja, Norrby ja vierassatama keskeisinä solmukohtinaan.

Sillalta sillalle – Parantuneet tieyhteydet, varsinkin Paraistenväylä, lyhentävät matka-aikaa Turkuun ja kehittävät Kirjalansaaresta houkuttelevan asuinalueen lapsiperheille.

Satamasta satamaan – Nauvon elinvoiman ja vetovoiman kehittäminen luomalla uusia asunto- ja yritystontteja sekä saaristoidentiteetin korostaminen.

Saarelta saarelle – Saaristo-ohjelma, joka kokoaa yhteen kokemuksia ja luo kehitystä saarille suuntautuvan muuton, elinkeinojen ja palvelujen vahvistamiseksi kaupungin uloimmissa osissa.

Majakalta majakalle – Kasvuohjelma selkeän ja uskottavan brändin rakentamiseksi Paraisille sekä viestintäsuunnitelma ja markkinointisuunnitelma vuosiksi 2026–2029.

1.5 KEHITTÄMISOHJELMAT

Valtuuston hyväksymät kehittämissuunnitelmat ja kaupungin toiminta hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi

1.5.1 Ilmasto- ja ympäristöohjelma

Vuoden 2025 painopistealueeksi valikoitiin ilmasto- ja ympäristöohjelman teemat Saaristomeri ja luonnon monimuotoisuus, joiden alla tehtiin useita toimenpiteitä. Näitä olivat: Saaristoravinne-hanke (SYKE:n koordinoima), Kunta-Helmi-hanke Paraisten kalkkivaikutteiset paahdeympäristöt (yhteistyö Nordkalkin kanssa), ELY:n tukema hanke Saaristolinnut (naapurikuntien välinen yhteistyö), Taajamapurot (Valonian koordinoima yhteistyö/Helmi-hanke), Älönlahden pilottihanke ja Voimakas-konsortion vedenlaatukartoitukset (Coastrider). CrowdSorsa-sovelluksen avulla osallistettiin kaupunkilaisia, erityisesti nuoria, kartoittamaan ja torjumaan haitallisia vieraslajeja (komealupiini, jättipalsami, kanadanpiisku).

Ympäristöteemaa ja Saaristomerta käsiteltiin useissa tilaisuuksissa. Näitä olivat muun muassa metsäilta, Saaristomeri-ohjelman seminaarit (2 kpl, ELY), biosfäärialueen lopetusseminaari ja espanjansiruetanawebinaari. Kaupungin ja Biosfääriakatemian yhteiset Vuoden ympäristöteko -palkinnot jaettiin kalastaja Andreas von Bergmanille ja Älönlahden säätiölle.

Maaliskuussa metsäillassa esiteltiin muun muassa erilaisia metsänhoitovaihtoehtoja ja Sitowise Oy:ltä tilattu selvitys Paraisten metsien monimuotoisuudesta ja hiilinieluista.

Itämeripäivää vietettiin Paraisten kirjastolla 29.8. yhteistyössä muun muassa Saaristomeren tutkimuslaitoksen ja Åbo Akademin ympäristö- ja meribiologian laitoksen kanssa. Saaristokeskus Korpoströmissä päivää vietettiin avoimin ovin ja monipuolisen ohjelman parissa. Useat paraislaiset ravintolat ja muun muassa kouluissa ruokaa tarjoileva Kaarea ottivat osaa päivään tarjoamalla Itämerimenun ja myöhemmin oli mahdollista osallistua yhteiseen pulahdukseen. Päivän päätteeksi näytettiin Minun mereni -elokuva samanaikaisesti yli 30:ssa Suomen rannikkokaupungissa.

Syksyllä alkoi Valonian vetämä Ilmastonmuutokseen sopeutuminen Varsinais-Suomen kunnissa -hanke, joka kestää 3.4.2027 asti. Parainen on mukana yhtenä kuudesta pilottikunnasta ja saa hankkeen puitteissa tehostetumpaa tukea sopeutumistyöhön ilmastonmuutokseen.

Kaupungin edustajat osallistuivat myös Kudelma ry:n vetämään Kunta osana luontoa -hankkeeseen, jossa kehitettiin luonnon huomioimisen muistilistaa kuntatyön arkeen. Joulukuussa haettiin tukea Traficomilta uuteen hankkeeseen, kävelyn ja pyöräilyn edistämishankkeen (KÄPY) laatimiseen.

Loppusyksystä saatiin ilmasto- ja ympäristöohjelmalle oma toiminto laskujenhallintajärjestelmään ohjelman toimenpiteiden kustannusseurantaa varten.

Kaavoitus

Uusissa, vuoden 2025 aikana valmistuneissa asemakaavamuutoksissa pystyttiin välttämään koskemattomien, luontoarvoiltaan arvokkaiden alueiden kaavoittaminen rakennettaviksi. Vuonna 2025 valmistuivat esimerkiksi Keskon, pelastusaseman ja Kirkkosalmenrannan kerrostalojen kaavamuutokset. Ehdotusvaiheeseen ehtineessä Saaristotien uuden kiertoliittymän kaavamuutoksessa sekä vireille tuleessa Skräbbölen kaavamuutoksessa kaavoihin on esitetty luontopohjaisia ratkaisuja esimerkiksi hulevesien hallintaan.

Kiinteistöt

Kiinteistöjen sähkönkulutus laski kokonaisuudessaan noin 5 prosenttia ja lämmitys noin 11 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Osittain energiankulutuksen laskua selittää lämmin talvi. Vedenkäyttö lisääntyi noin 2 prosenttia. Aurinkopaneelien sähköntuotanto nousi 90,9 kWh:sta noin 226 kWh:iin vuonna 2025.

Hankintapäätös öljylämmityksestä ilma-vesilämpöpumppeihin tehtiin vuoden lopussa. Hankinta koskee Ulkosaariston koulua / Skärgårdshavets skola, Kyrkbackens skola, Karusellen-päiväkotiä (Nauvo) sekä Nauvon kirjasto- ja palveluhallirakennusta. Kaupungintalon ilmastointikoneiden uusinnalla saadaan energiankulutusta pienennettyä huomattavasti. Tämä työ on aloitettu. Ilmanvaihtoa on alettu säätämään käytön mukaiseksi, muun muassa Ulkosaariston koulussa ja Malms skolassa.

Yleiset alueet

Hallitun hoitamattomuuden periaatteita noudatetaan yleisillä alueilla sille soveltuviin kohdissa esimerkiksi niityttämisen avulla. Taajamametsiin on alettu jättää enemmän lahoppua esimerkiksi raivaustöiden tai tuulenkaatojen poiston yhteydessä. Haitallisten vieraslajien esiintymiä kartoitetaan ja torjutaan yleisiltä alueilta säännöllisesti vuosittain. Torjuttaviksi määrättyjen lajien lista näyttää kasvavan muutamien vuosien välein. Uusiin istutuksiin suunnitellaan ja toteutetaan luonnon monimuotoisuutta tukevia valintoja erityisesti suosimalla kotoperäisiä ja pölyttäjävälisiä lajeja. Viheralueiden rakentamisessa käytetään mahdollisuuksien mukaan paikallisia tai kierrätysmateriaaleja, kuten Tunteiden puistossa vuonna 2025.

Infra

Rautakadun saneerausissa saatiin poistettua pilaantunutta maaperää ja rakentamisessa käytettiin kierrätysmateriaalia (vaahtolasi). Kaupungintalolle asennettiin sähköautojen latauspisteitä. Kaupungin hulevesijärjestelmää puhdistettiin ja kuvattiin kartoittaen ongelmakohtia. Hulevesijärjestelmän kartoitustyö jatkuu myös vuonna 2026.

IT

Leasing-sopimuksella käytössä olevat IT-laitteet menevät uusiokäyttöön sen jälkeen, kun ne ovat vapautuneet kaupungin käytöstä.

Saaristomeren biosfäärialue

Saaristomeren biosfäärialueella oli vuonna 2025 merkittävä määrä hankkeita kestävän tulevaisuuden edistämiseksi saaristossa. Saaristomeren teemavuosi 2025 toteutettiin biosfäärialueen toimesta, tavoitteena levittää tutkimukseen perustuvaa tietoa Saaristomerestä sekä vahvistaa tutkijoiden ja paikallisyhteisön välistä vuoropuhelua. Teemavuoden aikana järjestettiin yhteensä 58 tapahtumaa, mukaan lukien seminaareja, keskustelutilaisuuksia, pop-up-tapahtumia markkinoilla ja koulujen toimintaa. Yhteensä tilaisuuksissa tavoitettiin yli 4 000 ihmistä.

Näyttely ”5.9% – Sukella saaristomerelle” Korpoströmin saaristokeskuksessa oli avoinna 9.5.–30.9. Näyttelyssä kävi arviolta 2 000 ihmistä. Varhaiskasvatuksessa lapsista kasvatettiin ”Saariston supersankareita” ja kestävyyspolun läpikäyneistä koululaisista tuli ”juniorilähettiläitä” biosfäärialueelle. Lisäksi julkaistiin elokuvasarja saariston ammasteista, minkä tarkoituksena on innostaa nuoria näkemään mahdollisuus asettua pysyvästi saaristoon opintojen jälkeen. Junnulastra tavoitti 3 000 ihmistä. Biosfäärialue aikuiskoulutti lisäksi 15 uutta biosfäärilähettilästä 58 aiemman joukon jatkoksi.

Biosfäärialueen hanke- ja yhteistyökumppaneina ovat toimineet esimerkiksi Turun ammattikorkeakoulu, Kemiönsaaren kunta, Åbo Akademi ja Turun yliopisto.

Yhteistyö, viestintä, kasvatus

Ilmasto- ja ympäristöohjelman mukaiset toimenpiteet näkyivät kaupungin sosiaalisessa mediassa yli kymmenen kertaa. Myös alueelliset viestintäkampanjat, kuten kevyen- ja joukkoliikenteen käyttöä edistävä Yksi matka viikossa -kampanja, olivat esillä.

Esimerkkejä kouluissa ja varhaiskasvatuksessa vuoden aikana järjestetystä toiminnasta ja projekteista: kestävyyspolun toteutus; luontokoulu 5. ja 6. luokille; monialainen teema: Itämeri ja meriympäristön, lähiympäristön ja luonnon suojelu; lajittelu ja jätteenkäsittely, ruokahävikin seuranta, siivouspäivät, kestävä kulutus, energiansäästöviikot, jätteenkeräys; oppikirjojen ja materiaalien kierrätys; Siisti biitsi -kampanja (yhteistyössä Pidä Saaristo siistinä ry:n / Häll skärgården ren rf:n kanssa); rauhankoulu; sekä Agenda 2030 sosiaalisen kestävyden ympärillä.

1.5.2 Hyvinvoinnin- ja terveyden edistäminen

Hyvinvointikoordinaattorin virkanimike muutettiin alkuvuodesta hyvinvointi- ja yhdistyskoordinaattoriksi. Muutosta edelsi poliittinen keskustelu tarpeesta korostaa yhdistysten roolia kaupungin hyvinvointityössä. Rakenteiden luominen yhdistysten kanssa tehtävälle yhteistyölle ja jatkuvan vuoropuhelun luominen paikallisten toimijoiden ja myös sellaisten alueellisten järjestöjen kanssa, joilla on toimintaa Paraisilla, on tärkeää. Yhteistyössä yhdistysten kanssa tullaan laatimaan yhdistysohjelma osana hyvinvointisuunnitelmaa.

Kaupunginjohtajan nimittämä hyvinvointiryhmä aloitti työnsä. Ryhmässä ovat edustettuina kaupungin kaikki osastot sekä seurakunnat. Työryhmällä on ratkaiseva rooli hyvinvointityön kehittämisessä ja hyvinvointisuunnitelman laatimisessa kaupungille. Työ vuosien 2021–2025 hyvinvointikertomuksen ja vuosien 2026–2029 hyvinvointisuunnitelman kirjoittamisen parissa lähti hyvin käyntiin vuoden jälkipuoliskolla.

Vastavalitut vaikuttamistoimielimet, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto, aloittivat toimintakautensa syksyllä. Neuvostoille laadittiin yhteinen toimintasääntö, jonka kaupunginhallitus hyväksyi joulukuussa.

Kaupungin hyte-kerroin ja sen perusteella maksettavat valtionosuudet ovat pysyneet vakaalla tasolla. Kerroin (0–100) otettiin käyttöön vuonna 2023. Kuntien korkeimmat pisteet ovat 77, alimmat 34.

VUOSI	HYTE-KERROIN	VALTIONOSUUS 1 000 €
2022		250,8
2023	59	268,8
2024	64	291,6
2025	63	291,5
2026 (ennakkoarvio)	64	

Yhteistyö hyvinvointialue Varhan kanssa on ottanut monta harppausta eteenpäin hyvinvoinnin edistämiseen liittyvissä asioissa. Varhan hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto sekä mielen hyvinvoinnin edistämisen, ehkäisevän päihdetyön ja väkivallan ehkäisyn yhteyshenkilöverkosto ovat kokoontuneet säännöllisesti. Verkostoissa on edustajia kaikista Varsinais-Suomen kunnista. Toiminnalle on pikkuhiljaa muotoutumassa yhteiset suuntaviivat ja sisältö, myös tiedonkulku on parantunut. Kokemuksia, toimintamalleja ja tukea jaetaan myös kuntien kesken. Varhassa panostetaan myös ruotsinkielisen materiaalin luomiseen terveyden edistämistyöstä. Tätä kirjoitettaessa on saatu vahvistus, että Varha on saanut sosiaali- ja terveysministeriöltä rahoitusta Tiedolla tuloksiin -hanketta varten. Hankkeessa tuetaan ja vahvistetaan ehkäisevän päihdetyön johtamista kunnissa sekä hyvinvointialueen ja Varsinais-Suomen kuntien välistä tiedonvaihtoa. Hanke alkaa keväällä 2026.

1.6 OLENNAISET MUUTOKSET KAUPUNGIN JA KONSERNIN TOIMINNASSA

KONSERNIPALVELUT

Valtuusto valitsi kokouksessaan 17.3.2025 §:ssä 14 tilintarkastusyhteisö BDO Auditor Oy:n hoitamaan kaupungin vuosien 2025–2028 tilintarkastuspalvelut.

Sekä aluevaalit että kuntavaalit toimitettiin 13.4.2025.

Keväällä 2025 sekä luottamushenkilöistä että viranhaltijoista koostunut työryhmä valmisti luottamushenkilöorganisaation päivittämistä 1.6.2025 alkaen vastaamaan valtuuston 10.6.2024 §:ssä 56 hyväksymää organisaatiota, jossa kaupungin toiminta ja henkilöstöorganisaatio oli järjestelty uudelleen. Valtuuston kokouksessa 28.4.2025 §:ssä 29 hyväksyttiin uusi hallintosääntö, joka on ollut voimassa 1.6.2025 lukien.

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 10.11.2025 §:ssä 118 Paraisten kaupungin strategian vuosiksi 2026–2029.

ELINKEINOPALVELUT

Elinkeinopalvelujen osasto on työskennellyt vuoden aikana yhdessä Visit Turku Archipelagon kanssa tuodakseen saaristoa esille kansainvälisille matkailijoille ja matkanjärjestäjille. Ulkoisesti rahoitettujen hankkeiden avulla osaston henkilöstö on myös järjestänyt paikallisille yrittäjille erilaisia koulutuksia lisätäkseen yrittäjien osaamista digitaalisten työkalujen käytöstä markkinoinnissa.

Työ kaupungin strategian parissa on aloitettu ja sitä jalkautetaan päivittäiseen toimintaan, ja sitä tullaan vahvistamaan entisestään kaikilla osaston toiminta-alueilla.

Ulkopuolisten toimijoiden kanssa on käynnistetty yhteistyötä, jonka tavoitteena on luoda Kasvua, joka näkyy ja tuntuu.

Saaristo-ohjelman valmistelu on käynnistynyt, ja saavutettavuus ja saaristoliikenne ovat ohjelmassa tärkeä osa kokonaisuutta.

HYVINVOINTI- JA VAPAA-AIKAPALVELUT

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelujen osasto on vuoden aikana tehnyt paljon työtä vahvistaakseen yhteistyötä osaston eri yksiköiden välillä sovittaakseen tällä tavoin yhteen kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi tehtävän työn resurssit ja tehdäkseen näkyväksi paikkakunnan vetovoiman edistämiseksi tehtävän työn.

Työ kaupungin strategian parissa on käynnistännyt prosesseja, jotka selkeyttävät työskentelyä strategian puitteissa.

Uuden hyvinvointisuunnitelman laatiminen vuosille 2026–2029 on aloitettu. Myös yhdistysohjelman valmistelu on aloitettu järjestämällä useita tapaamisia kolmannen sektorin kanssa.

Ulkoisella rahoituksella toteutettavat hankkeet, kuten Skapa (lasten ja nuorten mahdollisuudet taideharrastuksiin ja -opintoihin), Harrastamisen Suomen mallin harrastuskerhot ja Harrastuspolku mahdollistavat sen, että monet lapset ja nuoret koko kunnan alueelta pääsevät osallisiksi ohjattuun toimintaan joko koulussa, varhaiskasvatuksessa tai vapaa-ajalla. Haasteena on kuitenkin pohtia, miten hankkeissa kehitettäviä hyviä malleja voidaan jatkaa mahdollisen hankerahoituksen päättyessä.

SIVISTYS

Sivistysosasto on viime vuoden aikana työskennellyt aktiivisesti toiminnan sopeuttamiseksi laskevaan lapsi- ja oppilasmäärään. Oppilasmäärä vaikuttaa ryhmien määrään ja myös henkilöstön rekrytointiin.

Yhteisiä painopistealueita ovat olleet panostukset viestinnän kehittämiseen, kielirikasteinen toiminta ja työlasten, oppilaiden ja henkilöstön psykologisen turvallisuuden edistämiseksi.

Koulunkäynnin ja oppimisen tuen uudistus on tullut voimaan 1.8.2025 ja se on vaikuttanut esiopetusyksiköiden ja koulujen työhön. Uudistus vaikuttaa koulujen toimintakulttuuriin, ja muutostyö tulee jatkumaan pidemmän aikaa.

Malms skolan peruskorjaus on jatkunut suunnitellusti. Hankkeen ensimmäinen osa on valmistunut, ja nyt vuorossa on niin sanottu D-osa, jossa on kymmenkunta luokkahuonetta. Vuosiluokat 1–2 ovat toimineet vuoden aikana kaupungin Vapparintien yksikössä. Malms skolan vieressä on otettu käyttöön uusi saattoliikenteen kääntöpaikka ensisijaisesti oppilaita tuoville ja hakeville huoltajille ja se palvelee myös Bravaa. Koulukadulle on Bravan tilanpuutteen helpottamiseksi pystytetty tilaelementtirakennus, jossa on kourallinen luokkatiloja. Koivuhaan koulun viereen on valmistunut uusi liikennejärjestely, joka tekee autoon nousemisesta ja autosta poistumisesta turvallisempaa. Koivuhaan päiväkodin laajennus on aloitettu ja se valmistuu kesällä 2026. Knattebon päiväkotia suljettiin 1.8.2025 alkaen.

Paraisten lukiot ovat vastaanottaneet ennätysellisen paljon uusia opiskelijoita, mikä on lisännyt resurssien tarvetta.

KAUPUNKIKEHITYS

Kaupunkikehitysosasto on vuonna 2025 työskennellyt maankäyttö-, kaavoitus- ja kiinteistöasioiden parissa sekä seurannut isojen infrastruktuuri- ja kehittämishankkeiden toteutumista.

Maankäytössä ja kaavoituksessa hyväksyttiin vuoden aikana useita asemakaavoja, muun muassa Vapparintie 4:n ja Pohjois-Keskustan (paloasema) asemakaavat. Syksyllä 2025 laadittiin ja hyväksyttiin uusi maapoliittinen ohjelma.

Suurimpia rakennushankkeita olivat Malms skolan peruskorjaus, jonka määrä valmistua vuonna 2027, sekä Koivuhaan päiväkodin laajennus. Kiinteistöhallinnon toiminta on keskittynyt enenevässä määrin päiväkotia- ja koulukiinteistöihin.

Kaupunkikehitysosasto on seurannut vuoden aikana valtion siltahanketta, jossa sekä Hessundinsalmen silta että Kirjalansalmen silta otettiin käyttöön vuonna 2025. Vuoden 2025 aikana käynnistyneen ja vuonna 2027 valmistuvan Paraistenväylä-hankkeen seuranta jatkuu tulevina vuosina.

Hyvinvointialue Varhan kanssa käytiin vuonna 2025 vuokraneuvotteluja kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon kiinteistöjen yhtiöittämisestä vuodesta 2026 alkaen. Valtuusto päätti syksyllä 2025 perustaa kiinteistöyhtiön, ja kaupunginhallitus nimitti yhtiölle hallituksen. Varhan kanssa käydyissä vuokraneuvotteluissa ei päästy vuoden aikana yhteisymmärrykseen, joten neuvottelut jatkuvat vuonna 2026. Yhtiöittämisen myötä kaupunki menettää ulkoisia vuokratuottoja noin 4,6 miljoonaa euroa. Kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon kiinteistöt kattavat yhteensä runsaat 20 000 neliometriä.

Uusi rakentamislainsäädäntö toi muutoksia rakennus- ja ympäristöpalveluihin, ja toimintaa on vuonna 2025 sopeutettu kyseiseen lainsäädäntöön.

Paraisten kaupunki isännöi Eurotrial-verkoston vuosikokousta syksyllä 2025. Paikalla oli edustajia Alankomaista, Belgiasta, Saksasta, Itävallasta, Isosta-Britanniasta ja Irlannista, ja he tutustuivat hortensian koeviljelmään Keskuspuistossa.

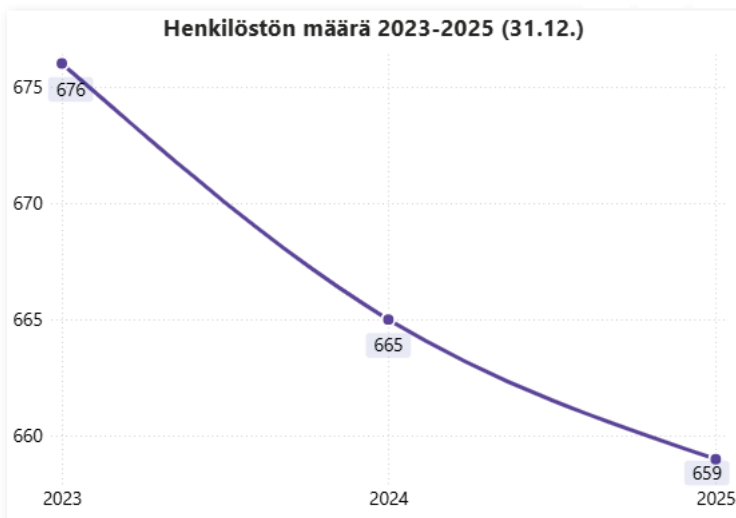
Kaupunkikehitysosasto on osallistunut myös kaupungin uuden strategian laatimiseen. Se toimii osaston toiminnan ohjausasiakirjana. Osastolla tulee olemaan keskeinen rooli jatkokehittämishankkeissa *Mereltä*

merelle, Sillalta sillalle ja Satamasta satamaan, jotka liittyvät Paraisten keskustan, Nauvon keskustan ja Kirjalan alueen kehittämiseen.

1.7 HENKILÖSTÖ

Paraisten kaupungin henkilöstö on keskeinen voimavara kaupungin toiminnalle ja palvelutuotannolle. Henkilöstön osaaminen ja työpanos ovat ratkaisevia, jotta kaupunki pystyy hoitamaan lakisääteiset tehtävänsä ja ylläpitämään toimivia palveluja koko kunnan alueella.

Vuoden 2025 lopussa Paraisten kaupungin henkilöstömäärä oli 659 henkilöä, eli se on vähentynyt hieman vuoteen 2024 verrattuna, jolloin henkilöstömäärä oli 665 henkilöä. Henkilötyövuosina mitattuna henkilöstöresurssi oli 623,68 henkilötyövuotta vuonna 2025, kun se vuonna 2024 oli 635,64 henkilötyövuotta. Henkilötyövuosien väheneminen osoittaa, että organisaation kokonaistyöpanos on hieman pienentynyt edelliseen vuoteen verrattuna, joskin henkilöstömäärän muutos on suhteellisen pieni.

Kaupungin viranhaltijaorganisaatio jakautuu viiteen osastoon, jotka ovat konsernipalvelut, elinkeinopalvelut, hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut, sivistys ja kaupunkikehitys. Henkilöstöresurssit keskittyvät suurelta osin sivistysosastolle, mikä on tyypillistä kunnalliselle toiminnalle, jossa koulutus ja varhaiskasvatus muodostavat merkittävän osan kaupungin palvelutuotannosta. Tämä näkyy myös ammattirakenteessa.

Henkilöstön jakautuminen palvelualueittain

Vuosi Palvelualue	2025		2024	
	Vakinaiset	Määräaikaiset	Vakinaiset	Määräaikaiset
Sivistys	352	102		
Konsernipalvelut	28	19		
Elinkeinopalvelut	21	4		
Kaupunkikehitys	82	8		
Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut	32	14		
Kasvatus ja koulutus			348	115
Hallinto ja tukipalvelut			85	26
Elinvoima			69	27
Totalt	514	145	501	164

Valtaosa ammateista on varhaiskasvatus- ja opetushenkilöstön ammatteja. Yleisimpiä ammattinimikkeitä ovat muun muassa varhaiskasvatuksen lastenhoitajat, koulunkäynninohjaajat sekä erilaiset perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen opettajat. Kaiken kaikkiaan tämä osoittaa, että henkilöstörakennetta ohjaa pitkälti lakisääteisten koulutus- ja kasvatuspalvelujen palvelutarve.

Henkilöstön sukupuolijakauma on selvästi naisvaltainen, mikä on tyypillistä kuntasektorille ja erityisesti koulutus- ja hoiva-alan toiminnalle. Samaan aikaan henkilöstön ikärakenteella on merkitystä kaupungin pitkän aikavälin suunnitteluun. Merkittävä osa henkilöstöstä kuuluu ikäryhmiin, joiden tulevat eläköitymiset voivat vaikuttaa sekä osaamisen että henkilöstön saatavuuteen. Keski-ikä on noin 47 vuotta, mikä alleviivaa tarvetta pitkäjänteiselle osaamisen kehittämiselle ja hankkimiselle, suunnitelluille rekrytointitoimenpiteille ja järjestelmälliselle työlle työkyvyn ylläpitämiseksi työuran eri vaiheissa.

Sairauspoissaolien kokonaismäärä vuonna 2025 oli 9 118 kalenteripäivää, mikä merkitsee pientä kasvua edellisvuoteen verrattuna. Lyhytaikaiset sairauspoissaolot muodostavat suurimman osan poissaoloista. Sairauspoissaolot vaikuttavat sekä toiminnan jatkuvuuteen että korvaavien resurssien tarpeeseen, joten sairauspoissaolien seuranta ja työkyvyn tukeminen ovat keskeinen osa kaupungin henkilöstötyötä.

Vuoden aikana kirjattiin myös työtapaturmista ja työmatkatapaturmista johtuneita poissaolopäiviä. Näitä poissaolopäiviä oli yhteensä 221. Tapaturmatilastot ovat tärkeä perusta ennaltaehkäisevässä työsuojelutyössä ja turvallisten työolojen kehittämisessä.

Sairauspoissaolot kalenteripäivinä

Vuosi	2024			2025		
	Poissaolopäivät	Poissaolot	Osuus	Poissaolot	Osuus	Muutos
1-3 päivää	2 739	30,6 %	837	2 775	30,4 %	36
4-7 päivää	1 364	15,2 %	563	1 369	15,0 %	5
8-29 päivää	1 506	16,8 %	390	1 594	17,5 %	88
30-59 päivää	501	5,6 %	-246	829	9,1 %	328
60-89 päivää	530	5,9 %	223	406	4,5 %	-124
90-179 päivää	945	10,6 %	573	825	9,0 %	-120
Yli 180 päivää	1 364	15,2 %	596	1 320	14,5 %	-44
Totalt	8 949	100,0 %	2 936	9 118	100,0 %	169

Työterveyshuollon palvelujen kustannukset

Paraisten kaupunki ostaa työterveyshuollon palvelunsa Pihjalalinnalta. Vuonna 2025 työterveyshuolto maksoi yhteensä 481 258,28 euroa (Kelan osuus arviolta 191 844,28 euroa).

Keskimääräinen kustannus työntekijää kohden (659 työntekijää 31.12.2025, ilman Kelan osuutta) oli 730,29 euroa.

Kaupunki on vuoden aikana jatkanut henkilöstötyönsä kehittämistä johtamista, työhyvinvointia ja toimivia henkilöstöprosesseja tukevilla toimenpiteillä. Työkyvyn seuranta, yhteistyö työterveyshuollon kanssa sekä digitaalisten henkilöstöhallinnon ja työsuojelun työkalujen kehittäminen ovat osaltaan vahvistaneet järjestelmällisen henkilöstötyön edellytyksiä. Samaan aikaan kaupunki on jatkanut johtamisen kehittämistä ja esihenkilöiden työn tukemista organisaatiossa.

Pitkäjänteinen työ henkilöstön työkyvyn ja hyvinvoinnin edistämiseksi sekä osaavan henkilöstön saatavuuden varmistamiseksi on kaupungin toiminnan kannalta keskeistä. Kestävä henkilöstöpolitiikka ja toimiva työympäristö ovat tärkeitä edellytyksiä sille, että kaupunki pystyy jatkossakin ylläpitämään palvelutuotantonsa laadukkaana.

1.8 KAUPUNGIN JA KONSERNIN TULOS JA RAHOITUS

Toimintatulot ja -menot

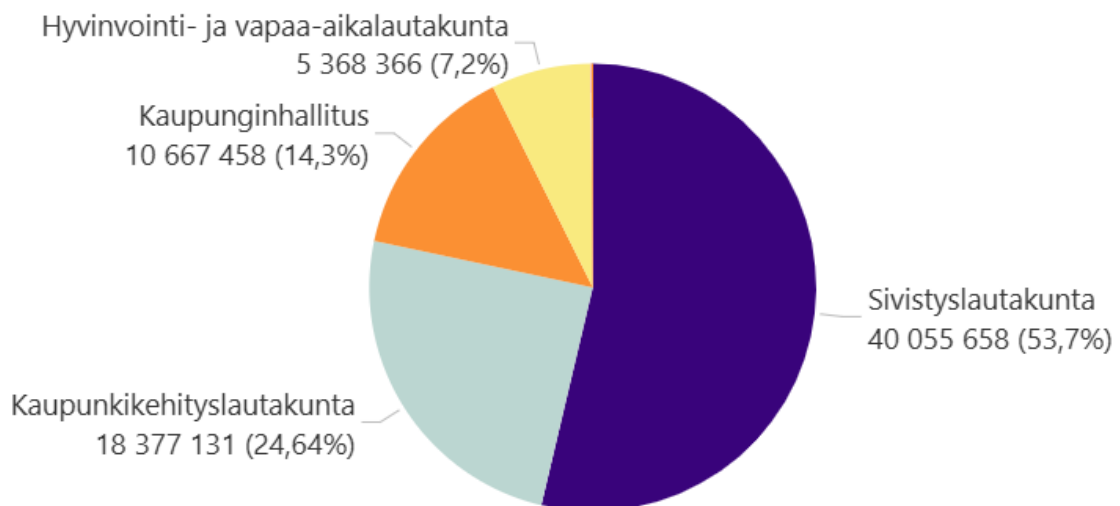
Kaupungin ulkoiset toimintatulot olivat vuonna 2025 yhteensä 15,8 miljoonaa euroa.

Vuoden aikana vesimaksuista kertyi 1,2 miljoonaa euroa, jätevesimaksuista 1,2 miljoonaa euroa, kotikuntakorvauksista 427 472 euroa, päivähoitomaksuista 483 814 euroa, rakennusvalvonnasta 443 700 euroa ja ulkoisista vuokratuloista 6,8 miljoonaa euroa. Toimintatuloihin sisältyvät myös kiinteän omaisuuden myyntivoitot, joiden määrä on 516 135 euroa.

Ulkoiset kustannukset olivat yhteensä 61 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut olivat yhteensä 34 miljoonaa euroa ja ulkoiset ostopalvelut 18,3 miljoonaa euroa. Suurimpia ostopalveluja ovat varhaiskasvatuspaikkojen ostot 1,7 miljoonaa euroa, asiantuntijapalvelut 1,6 miljoonaa euroa, ICT-palvelut 1,6 miljoonaa euroa, siivouspalvelut 1,2 miljoonaa euroa, rakennuspalvelut 2,2 miljoonaa euroa, ruokapalvelut 2,0 miljoonaa euroa ja kuljetuspalvelut 2,9 miljoonaa euroa.

Kaupungin toimintakate (toiminnan nettomenot) oli 45,3 miljoonaa euroa.

Toimintakulut

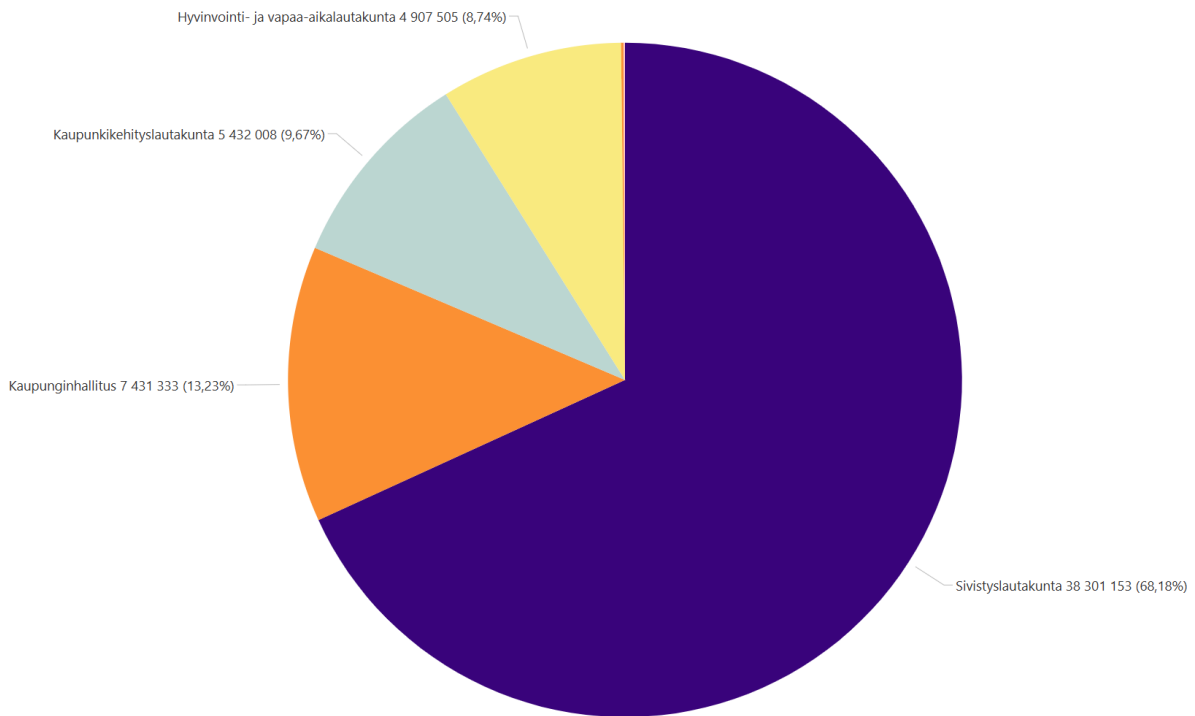

Toimielin	Talousarvio	Talousarvio+ muutos	Toteuma	Toteuma-%	Toteuma edellinen vuosi	Muutos-%
Tarkastuslautakunta	-65 946	-65 946	-60 444	92 %	-60 776	-1 %
Keskusvaalilautakunta	-73 700	-73 700	-61 475	83 %	-127 026	-52 %
Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta	-5 418 903	-5 418 903	-5 368 366	99 %	-5 610 622	-4 %
Kaupunginhallitus	-10 424 630	-10 374 630	-10 667 458	103 %	-9 021 698	18 %
Kaupunkikehityslautakunta	-19 938 530	-19 938 530	-18 377 131	92 %	-19 539 895	-6 %
Sivistyslautakunta	-39 592 996	-39 832 996	-40 055 658	101 %	-38 910 927	3 %
Totalt	-75 514 705	-75 704 705	-74 590 532	99 %	-73 270 944	2 %

Toteuma tiliryhmittäin

Tiliryhmä	Talousarvio	Talousarvio+ muutos	Toteuma	Toteuma-%	Toteuma edellinen vuosi	Muutos-%
Henkilöstökulut	-33 817 226	-34 025 226	-33 982 913	100 %	-33 348 463	2 %
Palvelujen ostot	-20 286 383	-20 296 383	-20 606 797	102 %	-19 885 703	4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 967 638	-5 917 638	-4 557 814	77 %	-5 102 523	-11 %
Avustukset	-2 010 554	-2 010 554	-1 912 731	95 %	-1 433 172	33 %
Muut toimintakulut	-13 432 904	-13 454 904	-13 530 278	101 %	-13 501 082	0 %
Totalt	-75 514 705	-75 704 705	-74 590 532	99 %	-73 270 944	2 %

Toimintakate

Verotulot ja valtionosuudet

Valtiovarainministeriö ja Kuntaliitto ovat vuoden aikana tarkistaneet veroennusteitaan neljä kertaa. Ennusteet eivät osoittaneet merkittäviä poikkeamia odotettuun toteumaan alkuperäiseen arvioon verrattuna.

Vuoden 2025 verotulot jäivät ennustettua heikommiksi. Työllisyyden kehitys ei ole saavuttanut maan hallituksen asettamia tavoitteita. Työttömyys on sitä vastoin kasvanut ja tämä näkyi heikkoina kunnallisveron kertyminä myös viime vuoden lopulla. Tilastokeskuksen mukaan 15–74-vuotiaiden työttömyysaste oli 9,7 prosenttia viime vuonna, mikä oli 1,3 prosenttiyksikköä suurempi kuin vuonna 2024. Kuluvana vuonna työttömyyden arvioidaan pienentyvän hyvin maltillisesti, tulevina vuosina verrattain reippaammin.

Koko maan kunnallisverokertymä ei lopulta kasvanut lainkaan viime vuonna, vaan jopa pieneni hieman vuodesta 2024. Palkkatulot kasvoivat Tulorekisteriin ilmoitettujen tietojen perusteella vain reilu 2 prosenttia vuonna 2025. Kehitys on heikko ottaen huomioon yleisen ansiotasoindeksin noin 3 prosentin kasvun.

Kunnallisveron ennustettua heikompaa kehitystä selittivät osin myös kunnallisverokertymien jaksotustekijät. Joulukuussa 2024 oikaistiin silloin arvioitua verovuoden 2024 kunnallisveron ryhmäosuutta positiivisesti noin 150 miljoonalla eurolla. Kun viime keväänä saatiin ensimmäisiä ennakkotietoa verovuodesta 2024, huomattiin, että kyseinen oikaisu oli perusteeton.

Verovuoden 2024 kunnallisveroa oikaistiin negatiivisesti lopulta yli 150 miljoonan euron edestä viime vuoden aikana. Edellä mainittujen seikkojen lisäksi vuoden 2025 heikkoa kehitystä hämärtää hieman myös vuonna 2024 kertyneet verohännät, toisin sanoen ennen sote-uudistusta maksuun pannut kunnallisverot.

Yhteisöveron noin 30 miljoonaa euroa ennustettua heikompi toteuma selittyi pääosin verovuoden 2024 ennustettua heikommalla kehityksellä ja siten odotettua matalammilla lisäennakoilla alkuvuonna 2025. Kiinteistöveron noin 20 miljoonaa euroa heikompi toteuma vuonna 2025 selittyi pääosin arvioitua heikommilla verotusarvoilla ja rakennusalan heikosta kysynnästä. (Lähde: Valtiovarainministeriön Taloudellinen katsaus: Talvi 2025)

Vuoden 2025 alkuperäisessä talousarviossa verotulojen kokonaismääräksi arvioitiin 42,9 miljoonaa euroa. Vuoden aikana tehtiin talousarviomuutos, jossa verotuloja vähennettiin 999 000 eurolla, minkä jälkeen uusi talousarvio oli 41,9 miljoonaa euroa. Kaupunki sai verotuloja lopulta 42,2 miljoonaa euroa.

Verotusmenettelylain 91 a §:n mukaan veroprosentti on vuodesta 2024 alkaen ilmoitettava prosenttiyksikön kymmenyksen tarkkuudella. Kaupungin vuoden 2025 tuloveroprosentti oli 7,9 prosenttia.

Kiinteistöveroprosentit pysyivät vuonna 2024 ennallaan ja olivat seuraavat:

Yleinen kiinteistöveroprosentti 1,50 %

Vakituisten asuinrakennusten veroprosentti 0,47 %

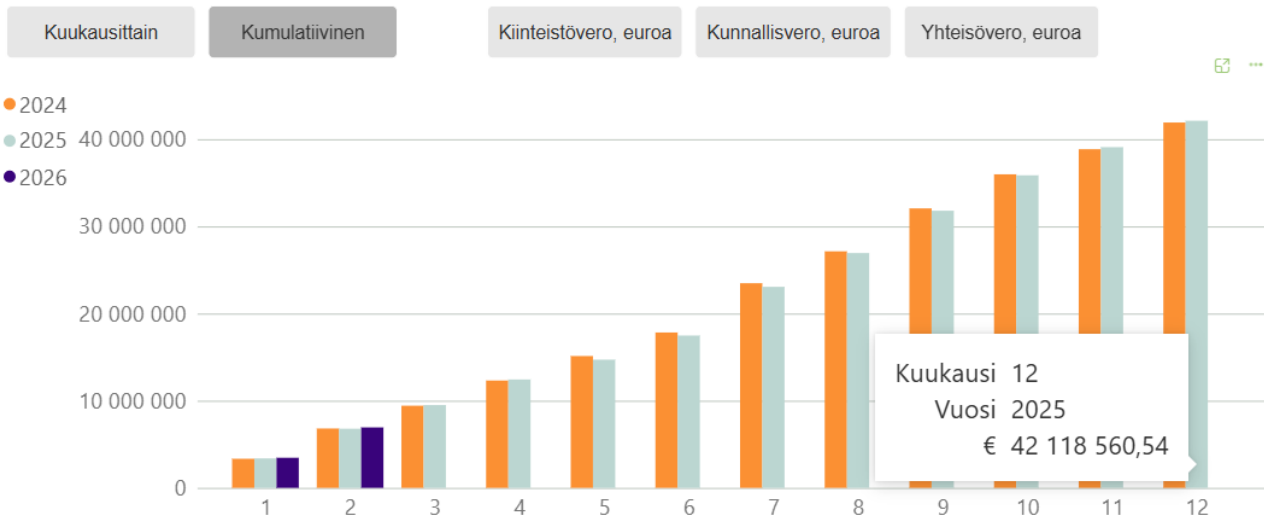
Muiden asuinrakennusten veroprosentti 1,50 %

Rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti 3,00 %

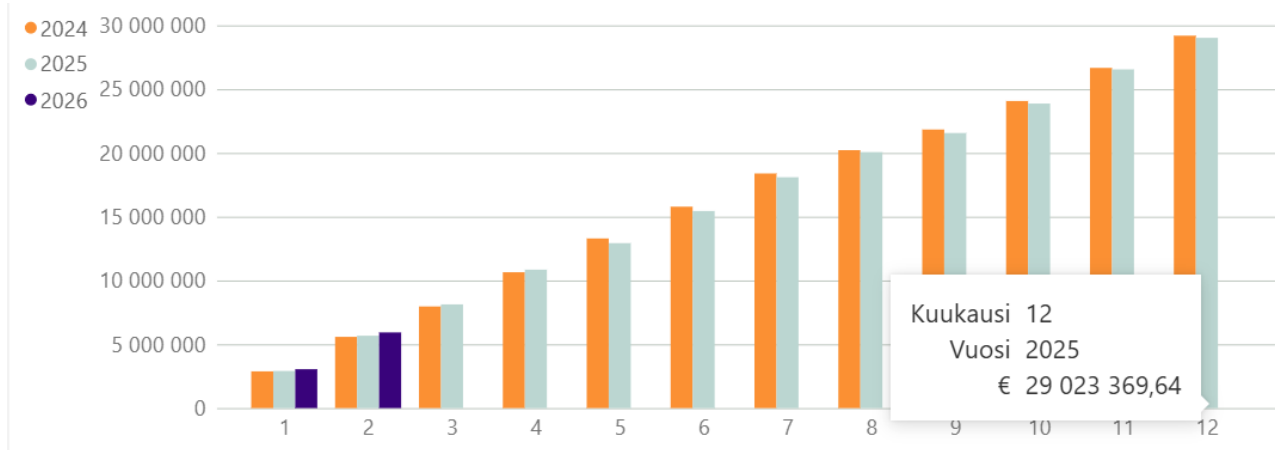
Voimalaitosten veroprosentti 3,10 %

Verotulot (Verohallinto)

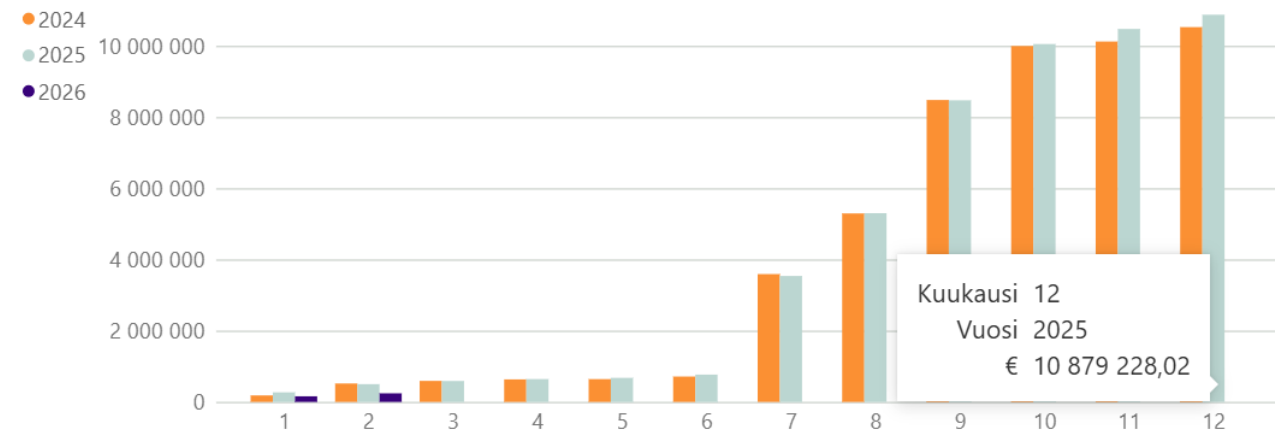
Verolaji

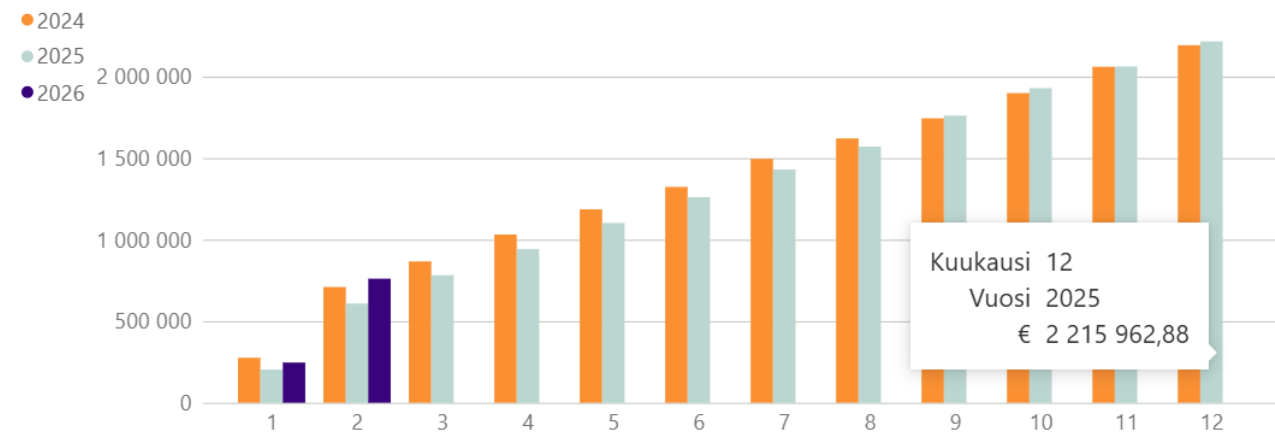
Tulovero

Kiinteistövero

Yhteisövero

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Valtiovarainministeriön hallinnoima peruspalvelujen valtionosuus on näistä taloudellisesti merkittävämpi.

Vaikka hallinnollisen jaon perusteella voisi päätellä toisinkin, niin valtaosa kuntien varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen valtionosuusrahoituksesta määräytyy valtiovarainministeriön hallinnoiman peruspalvelujen valtionosuuden laskentatekijöiden kautta.

Peruspalvelujen valtionosuus koostuu kuntien kustannuserojen sekä tulopohjan tasauksesta. Kustannuserojen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Tulopohjaa tasataan kunnan verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen kautta.

Varsinaisesta peruspalvelujen valtionosuudesta eriyttynä osana kunnille maksetaan myös veromenetysten korvausta.

Valtiovarainministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusrahoitus maksetaan kunnille ja muille rahoituksen saajille yhtenä eränä jokaisen kuukauden 11. päivään mennessä.

Vuoden 2023 alusta alkaen sosiaali- ja terveys- sekä pelastustoimi siirtyivät kunnilta hyvinvointialueiden järjestettäväksi. Uudistuksen rahoittamiseksi kunnilta siirretään yhtä paljon tuloja kuin siirtyvät palvelut maksoivat ennen uudistusta. Kuntien valtionosuuksista leikattiin uudistuksen rahoittamiseksi kaksi kolmasosaa, mutta yksittäisen kunnan leikkausosuus vaihtelee.

Valtionosuusjärjestelmään lisättiin toistaiseksi pysyvänä sote-kustannusten ja -tulojen siirrosta johtuva muutosrajoitin ja kunnan talouden tasapainotilan muutoksia rajoittava järjestelmämuutoksen tasaus.

Nämä erät lasketaan osana peruspalvelujen valtionosuutta. Koko maan tasolla vaikutus kuntiin on kustannusneutraali, mutta yksittäisellä kunnalla nämä sote-erät voivat olla tärkeimmässä roolissa valtionosuuksien tason kannalta.

Valtionosuudet ovat yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty.
(Lähde: www.kuntaliitto.fi)

Paraisten kaupunki on yksi niistä kaupungeista, joihin sote-uudistus ja sen vaikutukset valtionosuusjärjestelmään ovat vaikuttaneet merkittävästi. Vuoden 2025 valtionosuuksista vähennettiin sote-uudistuksen tasauseriä yhteensä 6,3 miljoonaa euroa (2024: 6,1 miljoonaa euroa), mikä tarkoittaa peräti 423 euroa asukasta kohden.

Vuonna 2025 kaupunki sai valtionosuuksia yhteensä 9,3 miljoonaa euroa.

Rahoitus

Vuonna 2025 kaupungin kokonaisrahoituskulut olivat 625 870 euroa.

Rahoitustuottoihin sisältyy 275 933 euroa korkoa yksivuotisesta talletuksesta, johon Paraisten Kaukolämpö Oy:stä saadut rahat sijoitettiin.

Kaupungin lainakannan rahoituskulut olivat 996 492 euroa (2024: 1 047 501 euroa).

Kaupunki sai vuoden aikana osinkotuloja Kaarea Oy:ltä 54 287 euroa ja Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:ltä 20 166 euroa.

Rahoituskuluihin sisältyvät 82 385 euron korkosuojauskulut kaupungin osuudelle Turun Seudun Vesi Oy:n lainoista.

Tilikauden tulos

Poistot olivat vuonna 2025 yhteensä 5 566 851 euroa (2024: 5 352 490 euroa).

Yhden kiinteistön osalta tehtiin 969 700 euron ylimääräinen arvonalentumiskirjaus, mikä rasittaa tulosta negatiivisesti.

Tilikauden tulokseksi muodostui -958 845 euroa (2024: 12 315 152 euroa).

Tilikauden alijäämä oli -916 034 euroa (2024: 9 954 332 euroa).

Konserni

Konsernin toimintakatteeksi muodostui 45 miljoonaa euroa (2024: -35,0 miljoonaa euroa). Konsernitasolla vuosikatteeksi muodostui 5,8 miljoonaa euroa ja konsernin poistot ja arvonalentumiset olivat 6,9 miljoonaa euroa. Konsernin tulokseksi muodostui -1,1 miljoonaa euroa. Tuloslaskelma osoittaa 1,1 miljoonaa euroa alijäämää.

Tuloslaskelma

1 000 €

	Kaupunki		Konserni	
	2025	2024	2025	2024
Toimintatuotot	15 751	26 954	17 448	26 497
Toimintamenot	-61 064	-59 984	-62 519	-61 594
Osuus osakkuusyhteisöjen tuloksesta			38	31
Toimintakate	-45 313	-33 030	-45 033	-35 066
Verotulot	42 194	41 918	42 194	41 918
Valtionosuudet	9 322	8 337	9 322	8 337
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	276	354	283	369
Muut rahoitustuotot	136	1 191	142	236
Korkokulut	-996	-1 047	-1 098	-1 150
Muut rahoituskulut	-42	-54	-48	-60
	-626	443	-721	-604
Vuosikate	5 578	17 668	5 762	14 585
Poistot ja arvonalennukset	-6 537	-5 352	-6 868	-5 700
Tilivuoden tulos	-959	12 315	-1 106	8 884
Poistoerojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-146	39		
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	189			
Tilikauden verot			0	0
Laskennalliset verot			-1	0
Vähemmistöosuudet			16	22
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-916	12 354	-1 090	8 907
Tuloslaskelman tunnusluvut				
Toimintatuotot / Toimintakulut %	25,8 %	44,9 %	27,9 %	43,0 %
Vuosikate / Poistot %	85,3 %	330,1 %	83,9 %	255,9 %
Vuosikate, €/ asukas	379	1 187	392	980
Asukasmäärä	14 716	14 880	14 716	14 880

Tunnuslukujen kaavat

Toimintatuotot/Toimintakulut

 $100 \times \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate prosenttia poistoista

 $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Tase ja tunnusluvut

Kaupungin ja kaupunkikonsernin tavoite – joka niiden tavoitteena tulee myös kuntalain mukaisesti olla – on talouden tasapainottaminen pitkällä aikavälillä. Jos kaupunki täyttää yhden tai useamman kriisikuntakriteerin, sen toimintavapaus sekä käyttötalouden että erityisesti investointimahdollisuuksien osalta kapenee. Tämä johtuu lähinnä kuntalain säädöksistä, joissa on lähtökohtana, että talous on tasapainotettava ja kertyneiden tulojen on katettava sekä käyttö- että investointikulut.

Tärkein yksittäinen kriteeri sille, ettei kaupunkia luokitella kriisikunnaksi, on se, että kaupungin tase osoittaa ylijäämää. Kaupungilla on kertynyttä ylijäämää 22,8 miljoonaa euroa (2024: 23,7 miljoonaa euroa) ja konsernilla 24,7 miljoonaa euroa (2024: 25,8 miljoonaa euroa).

Omavaraisuus kuvaa sitä, kuinka paljon omaa pääomaa kaupungilla on suhteessa taseen loppusummaan. Mitä korkeampi omavaraisuusaste on, sitä parempi on kaupungin asema rahoitusmahdollisuuksien muuttuessa odottamattomasti ja sitä vähemmän haavoittuvaisia kaupunki ja sen tytäryhtiöt ovat korkotasojen noustessa. Paraisten kaupungin omavaraisuusaste vuonna 2025 oli 56,9 prosenttia (2024: 57,7 prosenttia) ja konsernin omavaraisuusaste 55,3 prosenttia (2024: 56,0 prosenttia).

Velkaantuneisuusaste kertoo, kuinka suuri osa vuoden toimintatuotoista tarvitaan kaikkien korollisten velkojen takaisin maksamiseen. Kaupungin suhteellinen velkaantuneisuusaste vuonna 2025 oli 85,8 prosenttia (2024: 73,8 prosenttia) ja konsernin suhteellinen velkaantuneisuusaste 88,3 prosenttia (2024: 78,6 prosenttia). Kaupungin velkaantuneisuusasteen tulisi olla alle 50 prosenttia, mitä ei vuonna 2025 saavutettu.

Kaupungilla oli lyhytaikaisia joukkovelkakirjalainoja 25 miljoonaa euroa ja kaupungin kokonaislainakanta oli 48,8 miljoonaa euroa (2024: 48,2 miljoonaa euroa), mikä on 3 319 euroa asukasta kohden (2024: 3 240 euroa asukasta kohden). Kaupungin kokonaislainakanta kasvoi 631 000 eurolla vuodesta 2024. Konsernin lainojen kokonaismäärä oli 51,8 miljoonaa euroa.

Tase ja tunnusluvut

VASTAAVA

1 000 €

Kaupunki   **Konserni**
31.12.2025 **31.12.2024**   **31.12.2025** **31.12.2024**

PYSYVÄT VASTAAVAT

	121 996	121 244	123 969	123 480
Aineettomat hyödykkeet	453	548	727	794
Aineettomat oikeudet	0	0	274	247
Muut pitkävaikutteiset menot	453	548	453	548
Aineelliset hyödykkeet	110 832	109 901	117 955	117 355
Maa- ja vesialueet	16 816	16 358	17 078	16 620
Rakennukset	55 792	58 603	62 587	65 700
Kiinteät rakenteet ja laitteet	31 148	32 861	31 174	32 885
Koneet ja kalusto	468	601	508	671
Muut aineelliset hyödykkeet	8	8	8	8
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	6 600	1 469	6 601	1 471
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	10 711	10 795	5 286	5 331
Osusyhteisöosuudet			1 689	1 672
Osakkeet ja osuudet	10 711	10 795	3 597	3 659
Muut lainasaamiset	0	0	0	0
Muut saamiset	0	0	0	0
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	476	173	1 016	685
Valtion toimeksiannot	0	0	135	174
Muut toimeksiantojen varat	476	173	881	511
VAIHTUVAT VASTAAVAT	17 093	17 775	17 804	18 601
Vaihto-omaisuus	0	5	3	9
Aineet ja tarvikkeet	0	5	3	5
Valmiit tuotteet	0	0	0	4
Muu vaihto-omaisuus	0	0	0	0
Saamiset	3 740	4 514	3 855	4 715
Myyntisaamiset	1 802	1 744	1 812	1 781
Lainasaamiset	16	16	16	16
Muut saamiset	651	498	757	617
Siirtosaamiset	1 270	2 256	1 270	2 301
Rahoitusomaisuusarvopaperit	7	7	277	265
Osakkeet ja osuudet	7	7	7	7
Muut arvopaperi	0	0	271	259
Rahat ja pankkisaamiset	13 346	13 248	13 668	13 611
	139 565	139 191	142 789	142 766

VASTATTAVAA

1 000 €

	Kaupunki		Konserni	
	31.12.2025	31.12.2024	31.12.2025	31.12.2024
OMA PÄÄOMA	76 488	77 404	78 484	79 577
Peruspääoma	53 556	53 556	53 556	53 556
Peruspääoma säätiöissä	0	0	0	0
Muut omat rahastot	124	124	255	255
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	23 725	13 770	25 764	16 860
Tilikauden yli-/alijäämä	-916	9 954	-1 090	8 907
VÄHEMMISTÖOSUDET			347	364
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	2 911	2 953		
Poistoero	699	553		
Varaukset	2 211	2 400		
PAKOLLISET VARAUKSET	248	248	248	248
Pakolliset varaukset	248	248	248	248
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2 151	1 595	2 691	2 107
Valtion toimeksiannot	0	0	135	174
Muut toimeksiantojen pääomat	2 151	1 595	2 556	1 933
VIERAS PÄÄOMA	57 767	56 990	61 019	60 470
Pitkäaikainen	19 731	18 239	22 513	21 049
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	19 600	18 118	22 360	20 906
Saadut ennakot	40	30	40	30
Muut pitkäaikaiset velat	91	91	91	91
Laskennalliset verot			22	22
Lyhytaikainen	38 036	38 751	38 506	39 421
Joukkovelkakirjalainat	25 000	26 000	25 000	26 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 218	4 073	4 418	4 434
Lainat muilta lainanantajilta	21	16	0	0
Saadut ennakot	0	0	96	96
Ostovelat	3 715	3 395	3 791	3 494
Muut lyhytaikaiset velat	742	745	765	781
Siirtovelat	4 341	4 523	4 437	4 616
	139 565	139 191	142 789	142 766

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %	56,9 %	57,7 %	55,3 %	56,0 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	85,8 %	73,8 %	88,3 %	78,6 %
Kertynyt ylijäämä (1000€)	22 809	23 725	24 674	25 767
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	1 550	1 594	1 677	1 732
Lainakanta 31.12. (1000€)	48 838	48 207	51 777	51 340
Laina, €/asukas	3 319	3 240	3 520	3 452
Lainat ja vuokravastuut 31.12. (1000€)	53 351	51 422	55 089	54 622
Lainat ja vuokravastuut €/asukas	3 625	3 456	3 743	3 671
Asukasmäärä	14 716	14 880	14 716	14 880

Tunnuslukujen kaavat

Omavaraisuusaste % =

$100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, % =

$100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Lainakanta 31.12. =

$\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Lainakanta ja vuokravastuut 31.12. =

$\text{Lainakanta} + \text{vuokravastuut}$

Rahoituslaskelma ja tunnusluvut

Jotta kaupungin rahoitus olisi pitkällä aikavälillä tasapainossa, vuosikatteen on oltava vähintään yhtä suuri kuin poistojen ja poistojen on oltava pitkällä aikavälillä yhtä suuria kuin investointien; tällöin tulot ovat riittäneet investointien rahoittamiseen eikä lisälainaa ole tarvittu.

Kaupungilla on tavoitteena, että nettoinvestointeja saataisiin rajoitettua ja että ne olisivat noin 6 miljoonan euron tasolla. Vuoden 2025 vuosikate oli 5,6 miljoonaa euroa ja nettoinvestoinnit olivat rahoitusosuuksien ja myyntitulojen jälkeen 7,5 miljoonaa euroa. Kaupungin lainanhoitokate oli 1,34. Konsernin vastaava luku oli 1,33.

Kaupungin investointien tulorahoitusprosentti oli 75,1 prosenttia ja konsernin 77,3 prosenttia. Kaupungin maksuvalmius riittää 66 päivän maksuihin ja konsernin 67 päivän maksuihin. 31.12. kaupungilla oli kassavaroja 13,3 miljoonaa euroa ja konsernilla 13,7 miljoonaa euroa.

Taseeseen sisältyvien kassavarojen lisäksi kaupungilla on käytettävissään 1,5 miljoonan euron sekkiluottolimiitti.

Rahoituslaskelma ja tunnusluvut

1 000 €	Kaupunki		Konserni	
	2025	2024	2025	2024
Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta				
Tulorahoitus				
Vuosikate	5 578	17 668	5 762	14 585
Tilikauden verot			-1	
Tulorahoituksen korjaukset	-530	-12 612	-568	-9 573
Investoinnit				
Käyttöomaisuuden investointimenoihin	-7 657	-6 766	-7 687	-7 609
Rahoitusosuudet investointimenoihin	230	141	230	141
Käyttöomaisuuden myyntitulot	668	11 503	668	11 124
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta	-1 712	9 934	-1 595	8 667
Rahoitustoiminnan kassavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainauksen lisäykset		0	-69	
Antolainauksen vähennykset		0	69	69
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 000	5 000	5 951	5 477
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 918	-3 118	-4 066	-3 236
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	-1 451	325	-1 448	345
Oman pääoman muutokset		0		
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	253	187	253	187
Vaihto-omaisuuden muutos	5		6	-1
Lyhytaikaisten saamisten muutos	774	233	870	491
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	146	-1 873	97	-2 070
Rahoitustoiminnan nettokassavirta	1 809	755	1 664	1 262
Kassavarojen muutos	98	10 689	69	9 929
Kassavarat 31.12.	13 353	13 255	13 946	13 877
Kassavarat 01.01.	-13 255	-2 566	-13 877	-3 947
	98	10 689	69	9 929

Tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	821	1 553	174	- 660
Investointien tulorahoitus %	75,1 %	266,7 %	77,3 %	195,3 %
Lainanhoito	1,34	4,49	1,33	3,60
Kassan riittävyys (pv)	66	68	67	69
Asukasmäärä	14 716	14 880	14 716	14 880

Tunnuslukujen kaavat

Investointien tulorahoitus % =
100 x Vuosikate / Investointien omahankintameno

Lainanhoitokate =
(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

- >1 lainakannan vähentäminen
- =1 tulorahoitus riittää lainojen hoitoon
- <1 joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälaina

Kassan riittävyys (pv)=
365 pv x Kassavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Kokonaistulot ja -menot

Kaupunki

2025   2024
1 000 €

Tulot

Toiminta

Toimintatuotot	15 751	26 954
Verotulot	42 194	41 917
Valtionosuudet	9 322	8 337
Korkotulot	276	354
Muut rahoitustuotot	137	1 191
Tulorahoituksen korjauserät		
- pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-530	-11 347

Investoinnit

Rahoitusosuudet investointimenoihin	230	141
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	668	11 503

Rahoitus

Antolainasaamisten vähennykset	0	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 000	5 000
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	325
Oman pääoman lisäykset	0	0

Kokonaistulot yhteensä

74 048   84 375

Menot

2025   2024

Toiminta

Toimintakulut	61 064	59 984
Korkokulut	996	1 047
Muut rahoituskulut	42	54
Tulorahoituksen korjauserät		
- pakollisten varausten muutos	0	1 315
- pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	0	-51

Investoinnit

Investointimenot	7 657	6 766
------------------	-------	-------

Rahoitus

Antolainasaamisten lisäykset	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	3 918	3 118
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	1 451	0
Oman pääoman vähennykset	0	0

Kokonaismenot yhteensä

75 128   72 233

1.9 RISKIT JA RISKIENHALLINTA

Kaupungin riskienhallintaa ohjaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet sekä Paraisten kaupungin valmiussuunnitelma (kaupunginhallitus 17.4.2023, § 125).

Riskiarvioprosessi perustuu viimeisimpään kansalliseen riskiarvioon, jota täydennetään alueellisissa riskiarvioissa.

Suomen kansallinen riskiarvio laaditaan säännöllisin väliajoin. Kansallisen riskiarvion tavoitteena on ennakoida Suomeen mahdollisesti kohdistuvia suhteellisen äkillisiä tapahtumia, jotka vaativat viranomaisilta normaalista poikkeavia toimia tai jopa avun pyytämistä muilta mailta.

Päivitetty kansallinen riskiarvio julkaistaan syksyllä 2026. Edellinen riskiarvio julkaistiin helmikuussa 2023.

Alueellinen riskiarvioprosessi on oleellinen osa alueen varautumisyhteistyötä, johon osallistuvat alueella toimivat viranomaiset, kunnat, elinkeinoelämä ja järjestöt. Riskiarvioprosessin tavoitteena on muodostaa alueen toimijoiden yhteinen riskikäsitys, jonka avulla kehitetään alueellista häiriösietokykyä ja häiriötilanteiden hallintaa. Tarkoitus on, että valtakunnallisen eri toimijoiden yhteisen riskiarvioinnin kokonaisuus muodostuu kansallisesta sekä alueellisista riskiarvioista.

Paraisten kaupungin riskienhallinta

Kunnan ja kuntakonsernin riskit voidaan jakaa esimerkiksi toimintaympäristön riskeihin, strategiaan riskeihin, toiminnallisiin riskeihin, taloudellisiin riskeihin sekä kiinteistö- ja omaisuusriskeihin. Riskienhallinta perustuu kaupungin kriittisiin tehtäviin liittyvien riskien tunnistamiseen ja kuvaamiseen. Tämän jälkeen arvioidaan riskien vaikutus (kuinka merkittävä riski on) sekä riskien toteutumisen todennäköisyys. Riskien seuraamiseksi ja hallitsemiseksi erilaisin menetelmin kehitetään toimintamalleja. Riskienhallintaprosesseista raportoidaan säännöllisin väliajoin. Riskienhallinnan tavoitteena on muun muassa turvata toiminnan jatkuvuus tuloksellisesti ja tehokkaasti.

Riskit kohdistuvat Paraisten kaupungin eri osastoihin eri tavoin, minkä vuoksi kaikki osastot osallistuvat arviointityöhön.

Varautumiseen liittyvän riskienarvioinnin perustana käytetään kansallista riskiarviota sekä alueellista riskiarviota, joka kansallisen riskiarvion pohjalta huomioi alueellisia erityispiirteitä.

Paraisten kaupungin kriittiset tehtävät on lueteltu valmiussuunnitelman yleisessä osassa.

Toimintaympäristön riskit

Levottomasta maailmantilanteesta voi seurata sekä toimintaympäristön riskejä että toiminnallisia riskejä. Paraisten kaupungin maantieteellinen sijainti saaristoalueella altistaa sen erityisesti luonnonilmiöille, kuten myrskyille, jotka uhkaavat sekä infrastruktuuria että rakennuksia. Saavutettavuus on haavoittuvuustekijä, koska lautat, sillat ja vesiliikenne voivat helposti häiriintyä sään tai teknisten vikojen vuoksi. Tietoliikenne on haavoittuvuustekijä pitkien etäisyyksien ja tietoliikennemastojen riittämättömän varavoiman vuoksi. Väestörakenteen ennuste on haaste, ikääntyvä ja vähenevä väestö voi johtaa henkilöstöpulaan palvelutuotannossa.

Strategiset riskit

Strategisia riskejä ovat kaupungin pitkän aikavälin tavoitteisiin ja menestystekijöihin vaikuttavat uhat. Paraisten kaupungin strategia 2026–2029 hyväksyttiin valtuustossa 10.11.2025. Strategia on muotoiltu vastaamaan tuleviin tarpeisiin. Jo vuonna 2025 aloitettiin työ pitkän aikavälin kehittämissuunnitelman parissa kasvun vahvistamiseksi uusien asuntojen, parannettujen tieyhteyksien ja kaupungin markkinoinnin avulla tulomuuton lisäämiseksi. Strategiset riskit liittyvät pääasiassa rakennusalan suhdanteisiin kytkeytyviin epävarmuustekijöihin. Myös strategiset panostukset markkinointiin voivat rasittaa jo valmiiksi tiukkaa taloutta.

Toiminnalliset riskit

Toiminnalliset riskit liittyvät kaupungin ydintoimintaan ja johtamisjärjestelmään. Toiminnalliset riskit liittyvät päivittäiseen toimintaan, jonka pitää voida toimia myös häiriötilanteissa, joita voi syntyä odottamattomista syistä. Näitä riskejä hallitaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeiden avulla. Päätösvalta on kuvattu hallintosäännössä, jossa kuvataan myös toimivalta häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Keskeinen riski on osaavan henkilöstön saatavuus. Merkittävä osa kaupungin henkilöstöstä lähestyy eläkeikää, mistä voi aiheutua riskejä henkilöstövaihdosten yhteydessä niin sanotun hiljaisen tiedon vähentyessä. Uutta henkilöstöä rekrytoitaessa on erityisen tärkeää varmistaa laadukas perehdytys. Kaupunki panostaa myös henkilöstönsä sisäiseen koulutukseen. Ollakseen jatkossakin houkutteleva työpaikka kaupunki kehittää työnantajakuvaansa ja henkilöstöpolitiikkaansa. Tieto- ja viestintäteknikkaan liittyvät riskit ovat keskeinen toiminnallinen riski kaupungissa osana tietointensiivistä yhteiskuntaa. Kaupunki on osallistunut kansallisiin tietoturvaluottamuksiin, muun muassa Taisto-harjoitukseen.

Vahinkoriskit voivat syntyä odottamattomista ja äkillisistä tapahtumista, jotka voivat johtaa vahinkoon tai toiminnan keskeytymiseen taikka vahingonkorvaukseen. Näitä vahinko- ja vastuuriskejä rajoitetaan osittain vakuutuksilla. Kaupunki käyttää vakuutusmeklaripalveluja kaupungin ja vakuutusyhtiön välisessä yhteydenpidossa sekä kaupungin vakuutusten hankinnassa. Vahinkoriskejä rajoitetaan myös aktiivisilla turvatoimilla. Työturvallisuuslain mukaan työnantajan tulee tuntea kaikki kaupungin toiminnassa työpaikoilla esiintyvät riskit. Työturvallisuusriskejä arvioidaan säännöllisesti riskikartoituksen avulla. Esihenkilöitä ja muuta henkilöstöä koulutetaan säännöllisesti työsuojelu- ja työturvallisuusasioissa.

Taloudelliset riskit

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 17.3.2025 §:ssä 13 Paraisten kaupungin uudet rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteet. Rahoitustoiminnalla tarkoitetaan kaupungin rahoituksen hankintaa ja siihen liittyvää rahoitusriskien hallintaa sekä rahoituksen tai takausten myöntämistä.

Rahoitusriskit liittyvät pääoman hintaan (korkoriski), lainsäädännön ja markkinatilanteen muutoksiin (saatavuusriski) ja erääntyvien lainojen jälleerahoittamiseen (jälleerahoitusriski). Korkoriski muodostuu pääoman hinnasta (korosta) ja riskipreemiosta eli lainamarginaalista.

Pääoman kokonaishintaan vaikuttavat merkittävästi kaupungin luottokelpoisuus ja rahoitusasema, yleinen taloustilanne, rahoitusmarkkinatilanne ja rahoitusmarkkinoiden toimintakyky.

Korkoriski syntyy ja realisoituu, kun markkinakorkojen ja korkomarginaalien muutokset vaikuttavat kaupungin rahoituskuluihin.

Saatavuusriski aiheutuu suhdanne- ja markkinatilanteesta johtuvista rahoitusmarkkinoiden vaihteluista. Saatavuusriski syntyy, kun pitkäaikaisen rahoituksen hinta nousee ja pääoman saatavuus heikkenee.

Jälleerahoitusriski liittyy erääntyvään rahoitukseen, joka on jälleerahoitettava velkapääomalla. Jälleerahoitusriski sisältää korko- ja saatavuusriskit. Jälleerahoitusriski toteutuu esimerkiksi tilanteissa, joissa sijoituksen juoksuaika on pitempi kuin laina-aika tai jälleerahoitettava laina on bullet-laina eli se maksetaan kokonaisuudessaan takaisin eräpäivänä.

Tavanomaisissa markkinaolosuhteissa lyhytaikaisen pääoman hinta on edullisempi kuin pitkäaikaisen rahoituksen hinta. Lyhytaikaiseen pääomaan sisältyy suurempi jälleerahoitusriski. Rahoitusriskejä pienennetään monipuolistamalla rahoitusta, esimerkiksi laina-ajan (maturiteetti), takaisinmaksutavan, rahoituslähteen ja korkosidonnaisuuden osalta.

Rahoitusriskien hallinta on tasapainoilua lainarahoituksen hinnan ja riskin välillä. Myös luottokelpoisuus on tärkeää rahoitusriskeiltä suojaamisessa.

Korkoriskiä hallitaan monipuolistamalla lainasalkkua kiinteäkorkoisilla ja vaihtuvakorkoisilla lainoilla, maturiteettijakaumalla ja korkosuojauksilla. Korkosuojauksia voidaan käyttää korkojen nousun negatiivisten vaikutusten korjaamiseen tai poistamiseen. Vaihtuvakorkoinen laina voidaan muuttaa kiinteäkorkoiseksi koronvaihtosopimuksella, mikä parantaa korkokustannusten ennakoitavuutta. Suojaussopimus on erillinen

sopimus, jolla suojataan yhtä tai useampaa lainaa tai lainasalkun tiettyä osaa. Myös tulevat lainatarpeet voidaan suojata etukäteen.

Saatavuusriskiä hallitaan käyttämällä monipuolisesti eri rahoituslähteitä. Jälleenrahoitusriskiä ja likviditeettiriskiä hallitaan kassasuunnittelulla, hajauttamalla ja laina-aikoja pidentämällä. Pitkät laina-ajat lisäävät kassavirtojen ennakoitavuutta, mutta nostavat kustannuksia pidemmällä aikavälillä. Optimaalinen rahoitus rakentuu lyhytaikaisesta ja pitkäaikaisesta rahoituksesta.

Rahoitusriskin hallinnassa keskeistä on investointitason mitoittaminen kaupungin tulorahoitusta vastaavaksi ja kaupungin velkaantumistasen rajoittaminen. Jälleenrahoitusriski on aina olemassa, eikä sitä ole taloudellisesti kannattavaa eliminoida kokonaan. Jälleenrahoitusriski pidetään sellaisella tasolla, joka pystytään hallitsemaan.

Paraisten kaupungin nykyisen lainasalkun suojausasteen tulee yleisesti olla 30 prosentin ja 85 prosentin välillä. Korkojen ollessa matalat suojausaste voidaan nostaa jopa 100 prosenttiin. Ennustettu lainasalkku (talousarviokausi ja enintään 10 vuotta eteenpäin) voidaan suojata enintään 75 prosenttiin asti. Nykyiseen suojausasteeseen vaikuttavat korkonäkymät ja korkomarkkinoiden tilanne. Suojausastetta voidaan tarkistaa korkomarkkinatilanteen mukaan. Kaupungin korkosuojausaste on esitetty tilinpäätöksen liitetiedossa 3.4.25, ja 31.12.2025 suojausaste oli 72,4 prosenttia.

Perusmaksuvalmiuden ylläpitäminen edellyttää vähintään 10–20 päivän kassaa, mikä on Paraisten kaupungille vaikeaa. Vuodenvaihteessa maksuvalmiuspäiviä oli 66 päivää.

Kaupungin myyntisaatavat on perittävä tehokkaasti luottotappioiden välttämiseksi. Perinnän ja muistutusten lähettämisen hoitaa Lowell. Paraisten kaupungin päivitetty laskutus- ja perintäohje hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 23.1.2023 §:ssä 23.

Kiinteistö- ja omaisuusriskit

Kaupunki omistaa suuren määrän päivittäisessä toiminnassa käytettäviä rakennuksia ja laitoksia. Tämä omaisuus on pääosin vakuutettu täydestä arvostaan. Kaupungin kaikkeen toimintaan liittyy vastuuriskejä, jotka voivat johtaa merkittäviin kustannuksiin. Nämä riskit on katettu vastuuvakuutuksilla. Lakisääteisten henkilöstövakuutusten lisäksi kaupunki on ottanut vapaaehtoisien tapaturmavakuutuksen, matkavakuutuksen sekä vastuuvakuutuksen kaupunginhallitukselle. Myös kaupungin toimintaan vapaaehtoisina osallistuvat henkilöt ovat tapaturmavakuutuksen piirissä. Kaupungin vakuutusten hallinnointi ja seuranta tapahtuu yhteistyössä kaupungin vakuutusmeklarin kanssa, joka vastaa myös vapaaehtoisten vakuutusten säännöllisestä kilpailuttamisesta. Hankinnan yhteydessä käytiin läpi kaupungin omaisuuden liittyvät riskit ja tehtiin tarvittavat muutokset vakuutusturvaan. Vakuutusturvaan on viime vuosien aikana tehty pieniä päivityksiä sen varmistamiseksi, että turva vastaa nykyisiä olosuhteita. Vakuutukset korvaavat pääsääntöisesti vain äkillisiä ja odottamattomia vahinkoja. Tavanomaisesta kulumisesta tai vanhenemisesta aiheutuvia vahinkoja korvataan harvoin.

Kaupunki omistaa monia vanhoja kiinteistöjä, mikä merkitsee korkeita kunnossapitokuluja ja kasvavia riskejä. Kartoittamalla järjestelmällisesti kiinteistöjen kunto ja eri toimintojen tarpeet voidaan tehdä priorisointeja korjaushankkeiden ja uusien investointien suhteen. Merkittävä osa kaupungin kiinteistökannasta on laajojen korjausten tarpeessa. Rakennusten korjausvelka kasvaa vuosittain, mikä on selvä merkki siitä, että nykyiset määrärahat eivät riitä pitämään olemassa olevaa kiinteistökantaa asianmukaisessa kunnossa ja että kiinteistökannan laajuus ei ole suhteessa kaupungin taloudellisiin edellytyksiin. Katuverkon korjausvelka kasvaa ja myös vesi- ja viemäriverkoston korjausvelka on kasvussa. Olemassa olevan infrastruktuurin asianmukaiseen kunnossapitoon ei ole riittävästi käyttö- ja investointimäärärahoja, eikä myöskään uusien alueiden ja uuden infran kunnossapitoon ole riittävästi resursseja. Nykyinen budjettitaso ei riitä pienentämään korjausvelkaa tai edes pitämään sitä nykyisellä tasolla, mikä lisää toiminnassa esiintyvien häiriöiden ja käyttökatkosten riskiä.

Kaupungin kiinteistömässä on noin 95 000 m². Vuodesta 2026 alkaen tästä alasta vuokrataan noin 22 000 m² hyvinvointialue Varhalle. Vuokrasopimusneuvottelut ovat olleet haastavia ja niistä voi aiheutua taloudellisia riskejä. Hyvinvointialueen käyttämät kiinteistöt yhtiötetään vuonna 2026. Vuokrasopimusneuvotteluja käytiin vuoden 2025 ajan ja ne saatetaan päätökseen vuoden 2026 aikana. Kiinteistöjen käytön tehostaminen ja kaupungin kiinteistömässän pienentäminen ovat sen vuoksi

ratkaisevan tärkeitä kaupungin taloudelle. Erityisen tärkeää tämä on vuodesta 2026 alkaen sote-kiinteistöistä saatavien tulojen poistuessa, mikä vastaa noin 4,6 miljoonan euron ulkoisia tuloja.

Kaupungin kiinteistöjen kirjanpidolliset arvot taseessa ovat potentiaalinen riski, koska ne eivät välttämättä vastaa kiinteistöjen todellista markkina-arvoa ja kuntoa. Kiinteistöjen poisto-aika on yleensä 40 vuotta, mikä ei useinkaan vastaa niiden todellista teknistä käyttöikä.

Riskienhallinta tietoturvan näkökulmasta

Riskienhallinta on tietoturvan ydinprosessi, jonka tarkoitus on varmistaa, että organisaatio ymmärtää, hallitsee ja pienentää digitaalisen toimintaympäristön uhkia ennen kuin ne muuttuvat toteutuneiksi vahingoiksi. Tietoturvariskejä syntyy teknologian haavoittuvuuksista, puutteellisista prosesseista, inhimillisistä virheistä sekä yhä useammin toimitusketjuista ja ulkoisista toimijoista.

Keskeistä on tunnistaa, mitkä resurssit, kuten järjestelmät, data, identiteetit tai palvelut, ovat toiminnan kannalta kriittisiä ja arvioida, millaiset kyberuhat niitä uhkaavat. Näitä voivat olla esimerkiksi haavoittuvuuksiin kohdistuvat hyökkäykset, haittaohjelmat tai identiteettivarkaudet. Haavoittuvuuksien hyväksikäyttö korostaa sitä, miten tärkeää on pitää järjestelmät ajan tasalla. Samoin identiteettipohjaiset hyökkäykset, kuten tilikaappausyritykset ja kalastelukampanjat loppuvuonna, osoittavat henkilöstön tietoisuuden ja monivaiheisen tunnistautumisen merkityksen.

Hyvä tietoturvallinen riskienhallinta ei siis ole pelkkää teknologiaa, vaan johdettua ja ennakoivaa toimintaa. Se sisältää riskien tunnistamisen, arvioinnin, hallintatoimenpiteiden suunnittelun ja jatkuvan seurannan. Keskeisiä käytäntöjä ovat muun muassa järjestelmällinen haavoittuvuushallinta, selkeät identiteettipolitiikat, toimitusketjujen valvonta ja toipumiskyvykkyyden varmistaminen. Tämä on erityisen tärkeää aikana, jolloin uhkat kohdistuvat sekä digitaaliseen että fyysiseen infrastruktuuriin, kuten Hannes-myrskyn ja merikaapelivaurioiden aiheuttamat häiriöt joulukuussa osoittivat.

Riskienhallinnan tavoitteena on lopulta varmistaa, että organisaatio kykenee säilyttämään toimintakykynsä myös poikkeustilanteissa. Se tekee uhista näkyviä, vähentää haavoittuvuutta ja tukee strategista päätöksentekoa.

Tietosuoja- ja tietoturvaryhmä kokoontui vuonna 2025 säännöllisesti käsittelemään toimintaympäristön ajankohtaisia asioita. Toimialojen edustajat ryhmässä saivat koulutusta muun muassa vaikutustenarvioinneista, henkilötietojen käsittelyyn liittyvistä sopimuksista sekä käsittelytoimiselosteista.

Kaupungille nimettiin tietosuojavastaava omasta organisaatiosta 1.10. alkaen. Nimeämistä edelsi noin puoli vuotta kestänyt koulutusjakso.

Tietoturva- ja tietosuojavastaavat raportoivat kaupunginjohtajalle puolivuositain kyberturvallisuuden ja tietosuojan tilanteesta, epäilyistä ja toteutuneista tapauksista sekä miten tietoriskeihin varaudutaan ja reagoidaan.

Paraisten kaupunki osallistui vuotuisen kansalliseen Taisto-harjoitukseen. Taisto-harjoitus on Digi- ja väestötietoviraston järjestämä valtakunnallinen kyber- ja digiturvallisuusharjoitus, joka simuloi kuvitteellisia tietosuoja- ja tietoturvaloukkauksia, jotta julkisen sektorin ja muiden organisaatioiden henkilöstö voi turvallisesti harjoitella häiriötilanteiden hallintaa, johtamista ja viestintää.

Tietohallinnossa jatkettiin työtä IT-ympäristön suojaamiseksi kansallisten ohjeiden sekä omien havaintojen perusteella. Verkkoa valvotaan yhteistyössä ulkoisen toimijan valvomon (SOC) kanssa. Valvomo raportoi tietohallinnolle mahdollisista poikkeamista verkkoympäristössä nopean reagoinnin mahdollistamiseksi. Yhteistyötä Kyberturvallisuuskeskuksen kanssa on jatkettu (mm. Havaro-palvelu).

1.10 LAUSUNTO SISÄISESTÄ VALVONNASTA (KAUPUNKI JA KONSERNI)

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Paraisten kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet 14.3.2017. Kaupungin organisaatio on määritelty hallintosäännössä ja talousarvion ja -suunnitelman rakenne on sen mukainen. Ohjeissa säädetään sisäisen valvonnan järjestämisvastuusta sekä sisäisen valvonnan tavoitteista ja tilivelvollisuudesta. Kaupungin tilintarkastusyhteisön vuonna 2022 laatimassa raportissa todettiin, että Paraisten kaupungin sisäinen valvonta on tällä hetkellä hyvällä tasolla. Olennaisia riskejä ei ilmennyt.

Kaupungin hallintosääntö päivitettiin vuoden aikana ja valtuusto hyväksyi uuden hallintosäännön kokouksessaan 28.4.2025 §:ssä 29. Uusi hallintosääntö tuli voimaan 1.6.2025.

Vuoden 2025 talousarvio hyväksyttiin valtuustossa 11.11.2024 §:ssä 104.

Sisäisen valvonnan tavoitteena on lisätä todennäköisyyttä, että kaupungille ja kaupunkikonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäinen valvonta on osa kaupungin johtamisjärjestelmää sekä kaupungin johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta ohjausta, riskienhallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia hallintosäännön 14. luvun §:n 129–132 mukaisesti.

Kaupungin osastot ja yksiköt seuraavat talousarvion toteutumista kolmen kuukauden välein. 30.6.2025 laadittiin puolivuotisraportti, joka kattoi sekä toiminnan että talouden seurannan yksikkötasolla. Talouden seuranta 31.3.2025 ja 30.9.2025 sekä toiminta- ja talousraportti 30.6.2025 annettiin tiedoksi sekä kaupunginhallitukselle että kaupunginvaltuustolle.

Alla on lista kaupunginvaltuuston vuoden aikana hyväksymistä talousarviomuutoksista:

KÄYTTÖTALOUSARVIO

Päätös	Yksikkö	Määrä
Kvalt § 110	2005 Konsernihallinto	999 000
Kvalt § 135	2005 Konsernihallinto	-50 000
Kvalt § 109	5501 Ruotsinkielinen koulutus	195 000
Kvalt § 109	5502 Suomenkielinen koulutus	130 000
Kvalt § 109	5504 Varhaiskasvatus	-85 000
		1 189 000

INVESTOINTITALOUSARVIO

Päätös	Yksikkö	Määrä
Kvalt § 135	2005 Konsernihallinto	50 000
Kvalt § 134	5501 Ruotsinkielinen koulutus	670 000
Kvalt § 134	5504 Varhaiskasvatus	630 000
Kvalt § 134	7050 Tekniikka ja kiinteistöt	-625 000
Kvalt § 16	7056 Maankäyttö	290 000
Kvalt § 134	7058 Vesihuolto	117 000
		1 132 000

Hankinnoissa on noudatettu julkisista hankinnoista annettua lakia sekä kaupungin sisäistä hankintaohjetta, jonka kaupunginhallitus hyväksyi 2.9.2024. Yhteishankintoja on tehty Hansel-yhteishankintayksikön ja kaupungin yhdessä Turun seudun kuntien kanssa muodostaman hankintarenkaan kanssa. Kaupungin omat hankinnat tehdään sähköisen ClouDia-hankintajärjestelmän kautta. Hankintajärjestelmä ja kaupungin Dynasty-asianhallintajärjestelmä on kytketty toisiinsa, joten hankintasopimukset siirtyvät automaattisesti ohjelmien välillä. Tämä prosessi vähentää sitä riskiä, että sopimuksia ei rekisteröitäisi kaupungin sähköiseen järjestelmään, ja tekee sopimusten seurannasta järjestelmällisempää.

Kaupunki on vuoden aikana myös julkaissut kaupungin ostolaskut kaupungin verkkosivuille. Kaupunki julkaisee tiedot tavaroiden ja palvelujen ostolaskuistaan vuosittain tilinpäätöksen hyväksymisen jälkeen. Tiedot julkaistaan avoimena datana ja ne on koottu kaupungin kirjanpitojärjestelmästä. Julkaistavat euromäärät eivät sisällä arvonalisäveroä. Aineisto ei sisällä yksityisten elinkeinonharjoittajien ostolaskuja (silloin kun henkilön yksityisyyden suoja ei toteudu), kaupungin tytäryhtiöiden ostolaskuja eikä kaupungin sisäisiä laskuja.

Kaupungin perinnästä huolehtii Lowell Suomi Oy.

Konserni

Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan tehtävänä on vastata kuntakonsernin ohjauksesta ja operatiivisesta johtamisesta. Kaupunginjohtaja seuraa konserniohjauksen toteutumista ja ilmoittaa havaitsemistaan epäkohdista kaupunginhallitukselle. Paraisten kaupungin uuden strategian myötä myös konsernin tavoitteet on tarpeen päivittää niin, että ne ovat linjassa kaupungin uuden strategian kanssa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupungin uudistetun konserniohjeen 25.5.2021 ja se tuli voimaan 1.7.2021 alkaen.

Kaupungilla ja niillä konserniyhteisöillä, joissa kaupungilla on päätäntävalta, on samat ulkopuoliset tilintarkastajat.

Kaupungilla on edustajat konserniyhteisöjen yhtiökokouksissa ja hallituksissa, jotka ohjaavat kunkin yhtiön toimintaa ja taloutta ja ovat niistä vastuussa. Kaupungin tavoitteet tytäryhtiöille ja -yhteisöille sisältyvät kaupungin talousarvioon ja näiden seuranta sisältyy kaupungin tilinpäätösaineistoon.

1.11 NÄKYMÄT

Julkinen talous säilyy syvästi alijäämäisenä, ja velkaantuminen jatkuu. Vuosina 2025–2027 julkista taloutta sopeutetaan menosäästöillä ja välillisen verotuksen korotuksilla. Henkilö- ja yhteisöverojen kevennykset kuitenkin hidastavat julkisen talouden tasapainottumista, ja puolustusinvestoinnit syventävät alijäämää edelleen. Julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen on 3,7 prosenttia vuonna 2025, ja alijäämä pienenee vain hieman vuosina 2026 ja 2027. Julkinen velka suhteessa BKT:hen ylittää 88 prosenttia vuonna 2025, ja siitä se nousee 93 prosenttiin vuonna 2028. (Lähde: Suomen Pankki 19.12.2025)

IMF:n mukaan Suomen talouskasvu on ollut hidasta, mutta kasvun odotetaan kiihtyvän vuonna 2026. Inflaation arvioidaan pysyvän 2 prosentin tuntumassa keskipitkällä aikavälillä. (Lähde: Suomen Pankki 19.1.2026)

Epävarmuus kuvastaa tulevia vuosia kuntien veropohjan suhteen. Kuntien keskimääräinen tuloveroveroprosentti nousi hieman kuluvaan vuodeksi, minkä seurauksena kunnallisveron tuotto kasvaa arviolta reilulla 40 miljoonalla eurolla.

Kunnallisveron arvioidaan kuitenkin nettomääräisesti laskevan yli 100 miljoonalla eurolla verrattuna viime syksyn arvioon. Kehityksen taustalla on heikentynyt työllisyys. Vaikka työllisyyden odotetaan parantuvan ensi vuodesta alkaen, on veropohjan kehitysarvio tuleville vuosille kuitenkin verrattain varovainen.

Kuntien yhteisöverokertymä arvioidaan pienentyvän kuluvana vuonna. Piristystä odotetaan loppuvuodelle, mikä siten näkyisi korkeimpina lisäennakoina vuoden 2027 alussa.

Ensi vuonna yhteisöveron arvioidaan kasvavan peräti 6 prosenttia, kun suhdanteiden odotetaan elpyvän. Kiinteistöveron veropohja odotetaan laskevan kuluvana vuonna rakennusalan heikon kysynnän, matalan inflaation sekä maltillisten kiinteistöveroprosenttien korotusten seurauksena. Myös ensi vuodelle kiinteistöverolle arvioidaan maltillista reilun prosentin kasvua, jonka jälkeen keskimäärin noin 2 prosentin vuositasoa kasvua. (Lähde: Kuntaliiton veroennustekehikon saatekirje, 29.1.2026)

Valtionosuusjärjestelmän uudistus on siirtynyt tulevaisuuteen, joten Paraisten kaupunkia rasittava sote-uudistuksen tasauserien aiheuttama vääristymä jatkuu. Vuodelle 2026 tämä merkitsee 6,1 miljoonan euron tasauseriää, joka vaikuttaa negatiivisesti kaupungin rahoitukseen. Tämä tarkoittaa 413 euron vähennyistä asukasta kohden.

Myös kaupungin vanhentunut kiinteistökanta tulee aiheuttamaan kaupungille isoja haasteita. On erittäin todennäköistä, että kiinteistökohtaiset arvonalennukset ja kiinteän omaisuuden myyntitappiot tulevat rasittamaan tulevia vuosia negatiivisesti.

1.12 TULOKSEN KÄSITTELY

Kuntalain 115 §:n mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä sekä talouden tasapainottamisesta.

Yhden kiinteistön osalta on tehty 969 700 euron ylimääräinen arvonalentumiskirjaus.

Paraisten kaupungin tilikauden tulos osoittaa -958 845,45 euroa miinusta.

Kaupunginhallitus ehdottaa valtuustolle, että poistoeroa lisätään 146 094,26 euroa ja varauksia vähennetään 188 905,58 euroa. Tilikauden 916 034,13 euron alijäämä siirretään edellisten tilikausien ylijäämään.

2. KÄYTTÖTALOUSARVION TOTEUMA (KAUPUNKI JA KONSERNI)

	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio- muutokset 2025	Muutettu Talousarvio 2025	Käyttö 2025	Käyttöaste %
Myyntituotot	6 899 074	6 587 346	0	6 587 346	7 108 072	107,9 %
Maksutuotot	1 437 233	1 373 350	0	1 373 350	1 336 367	97,3 %
Tuet ja avustukset	1 879 826	1 494 431	0	1 494 431	1 626 997	108,9 %
Muut toimintatuotot	30 024 512	18 582 801	0	18 582 801	19 206 239	103,4 %
Toimintatuotot	40 240 645	28 037 928	0	28 037 928	29 277 675	104,4 %
Henkilöstökulut	-33 348 463	-33 817 226	- 208 000	-34 025 226	-33 982 913	99,9 %
Palvelujen ostot	-19 885 703	-20 286 383	-10 000	-20 296 383	-20 606 797	101,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 102 523	-5 967 638	50 000	-5 917 638	-4 557 814	77,0 %
Avustukset	-1 433 172	-2 010 554	0	-2 010 554	-1 912 731	95,1 %
Muut toimintakulut	-13 501 082	-13 432 904	-22 000	-13 454 904	-13 530 278	100,6 %
Toimintakulut	-73 270 944	-75 514 705	- 190 000	-75 704 705	-74 590 532	98,5 %
Toimintakate	-33 030 299	-47 476 777	- 190 000	-47 666 777	-45 312 858	95,1 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 352 490	-5 500 000	0	-5 500 000	-5 572 606	101,3 %
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0	0,0 %
Netto	-38 382 789	-52 976 777	- 190 000	-53 166 777	-50 885 463	95,7 %

2.1 KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN JA TALOUDEN TOTEUMA

2.1.1 Vaalit

Toiminta-alue

Keskusvaalilautakunnan tehtävänä on luoda edellytykset turvallisten vaalien järjestämiselle niin, että kaikilla kunta-alueilla on riittävästi esteettömiä äänestyspaikkoja.

Vaalit	Tilinpäätös	Talousarvio TA	Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2024	2025	2025	2025	2025	%
Toimintatuotot	85 495	22 000	0	22 000	17 044	77,5
Toimintakulut	- 127 026	-73 700	0	-73 700	-61 475	83,4
Toimintakate	-41 531	-51 700	0	-51 700	-44 431	85,9

Toiminta 2025

Vuonna 2025 aluevaalit ja kuntavaalit toimitettiin yhtä aikaa 13.4.2025. Ennakoäänestys ja vaalipäivän äänestys sekä ääntenlaskenta sujuivat tuplavaaleista huolimatta hyvin, mutta vaativat normaalia enemmän henkilöstöresursseja. Saavutettavuutta lisättiin pidentämällä useiden vaalihuoneistojen aukioloaikoja ennakoäänestyksen aikana.

Kaupungin kokonaisäänestysaktiivisuus oli aluevaaleissa 59,5 prosenttia ja kuntavaaleissa 60,7 prosenttia, eli luvut olivat hieman korkeammat kuin maan keskiarvo (51,7 ja 54,3 prosenttia). Äänioikeutettuja oli 12 174.

Varha korvasi kunnille aluevaaleista aiheutuneista lisäkustannuksista 1,4 euroa äänioikeutettua kohden, mikä oli arvioitua vähemmän, mutta tätä kompensoi se, että toimintakulut alittivat talousarvion.

2.1.2 Tilintarkastus

Toiminta-alue

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten kuntalain 121 §:n mukaisesti.

Tilintarkastus	Tilinpäätös	Talousarvio TA	Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2024	2025	2025	2025	2025	%
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0
Toimintakulut	-60 776	-65 946	0	-65 946	-60 444	91,7
Toimintakate	-60 776	-65 946	0	-65 946	-60 444	91,7

Toiminta 2025

Valtuusto päätti kokouksessaan 17.3.2025 valita BDO Audiator Oy:n kaupungin tilintarkastusyhteisöksi vuosiksi 2025–2028.

TAVOITTEET TARKASTUSLAUTAKUNTA 2025		
Tavoite	Mittari	Toteuma 31.12.
VUODEN 2024 ARVIOINTIKERTOMUKSEN LAATIMINEN		
Arviointikertomuksen laatiminen	Vuoden aikana kuultujen painopistealueen vastuuhenkilöiden määrä	Vuoden 2024 arviointikertomus on laadittu ja hyväksytty. Vuoden 2025 arviointi on aloitettu.
SIDONNAISUUSREKISTERIN YLLÄPITO		
Kaikki ilmoitusvelvolliset ovat toimittaneet oikeanlaisen sidonnaisuusilmoituksen.	Niiden luottamushenkilöiden määrä, jotka eivät ole toimittaneet ilmoitusta sidonnaisuusrekisteriin, ja sidonnaisuuksien tarkastaminen pistokokein Asiakastiedolta	Kaikki ilmoitusvelvolliset eivät ole toimittaneet sidonnaisuusilmoitusta.
ARVIOINTISUUNNITELMAN TAVOITTEIDEN TOTEUTTAMINEN		
Toimintaa on toteutettu arviointisuunnitelman mukaisesti.	Arviointisuunnitelma toteutettu	Vuoden 2024 arviointisuunnitelma toteutettiin vuonna 2025. Vuoden 2025 arviointisuunnitelma odotetaan toteutettavan keväällä 2026 tilinpäätöksen käsittelyn jälkeen.

Tunnusluvut	2023	2024	TA2025	2025
Tarkastuspäivien määrä	43	47	40	44
Lautakunnan kokousten määrä	8	9	8	8
€/asukas	3,80	4,08	4,44	4,11

2.1.3 Konsernipalvelut

Konsernipalvelut	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio- muutokset 2025	Muutettu Talousarvio 2025	Käyttö 2025	Käyttöaste %
Myyntituotot	677 541	790 948	0	790 948	655 297	82,8 %
Maksutuotot	0	0	0	0	130	0,0 %
Tuet ja avustukset	1 112 758	968 381	0	968 381	1 028 495	106,2 %
Muut toimintatuotot	11 446 808	200 000	0	200 000	534 197	267,1 %
Toimintatuotot	13 237 107	1 959 329	0	1 959 329	2 218 120	113,2 %
Henkilöstökulut	-2 481 417	-2 615 966	0	-2 615 966	-2 598 705	99,3 %
Palvelujen ostot	-2 341 945	-2 374 501	0	-2 374 501	-2 471 708	104,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 116 529	-97 150	50 000	-47 150	-64 866	137,6 %
Avustukset	-31 970	- 107 275	0	- 107 275	-20 204	18,8 %
Muut toimintakulut	- 498 064	- 538 740	0	- 538 740	- 535 877	99,5 %
Toimintakulut	-5 469 925	-5 733 632	50 000	-5 683 632	-5 691 359	100,1 %
Toimintakate	7 767 182	-3 774 303	50 000	-3 724 303	-3 473 239	93,3 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-98 529	-86 566	0	-86 566	-86 566	100,0 %
Laskennalliset erät	194 199	212 487	0	212 487	212 487	100,0 %
Netto	7 862 853	-3 648 382	50 000	-3 598 382	-3 347 318	93,0 %

Hallinto

Konsernihallinto
Konsernipalvelut

Toiminta-alue

Hallinto tukee koko organisaatiota seuraavissa toiminnoissa: kokous- ja hallintotehtävät, asianhallinta ja asiakirjahallinto, arkistointi sekä käännöspalvelut. Hallinto vastaa kaupunginhallituksen ja valtuuston työstä sekä hallinnoi kaupunginjohtajan työtä.

Hallinto	Tilinpäätös		Talousarvio TA		Muutokset		Muutettu TA		KäyttöKäyttöaste	
	2024	2025	2025	2025	2025	2025	2025	2025	%	
Toimintatuotot	12 439	5 000	0	5 000	13 183	263,7				
Toimintakulut	-1 332 216	-1 514 551	0	-1 514 551	-1 606 008	106,0				
Toimintakate	-1 319 777	-1 509 551	0	-1 509 551	-1 592 826	105,5				

Toiminta 2025

Kaupungin hallintosäännön uudistamistyö saatiin päätökseen ja uusi hallintosääntö (voimassa 1.6.2025 lukien) hyväksyttiin valtuustossa 28.4.2025. Uuteen hallintosääntöön sisältyvien kaupungin uusien toimielinten myötä asian- ja kokoushallintajärjestelmiin tehtiin keväällä muutoksia niin, että ne vastaavat kaupungin toimielimiä 1.6.2025 lukien.

Kaupungin asianhallintaprosessien digitalisointi on jatkunut vuoden 2025 aikana. Painopiste on ollut Dynasty-asianhallintajärjestelmän integraatioissa. Integraatiot ovat edellytys sujuvalle työnkululle ja asiakkaiden paremmalle palvelulle.

Cloudia-hankintajärjestelmän ja Dynastyn integraatio on tehostanut sisäistä hankintaprosessia. Manuaaliset työvaiheet ovat vähentyneet ja dokumentoinnista on tullut riskittömämpää.

Käyttöön on otettu asiointipalveluportaali, johon asiakkaat pääsevät kaupungin verkkosivujen kautta. Asiointipalveluportaali, joka perustuu integraatioon osin asianhallintajärjestelmän ja osin Suomi.fi-viestipalvelun kanssa, tekee hallintaprosesseista digitaalisia ja palveluista asiakkaille helposti saavutettavia. Ensimmäiset asiointipalveluportaalin kautta tarjottavat palvelut ovat kaupunkikehitysosaston palveluja, muut osastot seuraavat vuonna 2026.

Valmistelutyöt on aloitettu, jotta viranomaisasiakirjat voidaan niin ikään integraation avulla jakaa asianhallintajärjestelmästä asiakkaiden tileille Suomi.fi-viestipalveluun. Panostus vastaa hallitusohjelman tavoitetta, jonka mukaan digitaalisesti asioivien kansalaisten tulee ensisijaisesti saada viranomaistiedoksiannot sähköisesti Suomi.fi-viestipalvelussa olevalle tililleen. Tiedoksianto sähköpostin ja kirjepostin kautta vähenee, mikä samalla parantaa tietoturvaa.

Uuden sähköisen allekirjoituspalvelun implementointi on aloitettu. Palvelulla yhtenäistetään sekä allekirjoitustapaa että tapaa säilyttää ja arkistoida viranomaisen asiakirjat ainoastaan sähköisessä muodossa.

Asianhallinnasta ja asianhallintajärjestelmän käytöstä on järjestetty useampiosainen koulutus. Koulutus oli suunnattu sekä viranhaltijoille että kaupungin asianhallintaprosesseissa eri rooleissa toimiville ylläpitäjille. Vuoden aikana on järjestetty myös useita koulutuksia kaupungin luottamushenkilöille sekä teemailtakouluja.

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TP2025
Vakituiset	6,8	7,4	7,0
Määräaikaiset	1,4	1,0	1,4
Henkilötyövuodet yhteensä	8,2	8,4	8,4

Tunnusluvut	2023	2024	TA2025	2025
Valtuuston kokoukset	8	8	9	8
Kaupunginhallituksen kokoukset	15	17	13	14
€/asukas	98,97	106,86	103,10	108,24

IT ja digitalisaatio

Konsernihallinto
Konsernipalvelut

Toiminta-alue

IT ja digitalisaatio -toiminto tarjoaa kaupungin osastoille tietoteknisiä asiantuntija- ja infrapalveluita. Tehtävänä on toimivan ja tietoturvallisen IT-ympäristön tuottaminen ja ylläpitäminen sekä työtehtävien tehokkaan hoitamisen mahdollistavien välineiden tarjoaminen työntekijöille. Keskeisiin tehtäviin kuuluu myös digitalisaation edistäminen yhteistyössä osastojen kanssa.

IT ja digitalisaatio	Tilinpäätös		Talousarvio TA		Muutokset		Muutettu TA		KäyttöKäyttöaste	
	2024	2025	2025	2025	2025	2025	2025	2025	%	
Toimintatuotot	545 335	713 948	0	713 948	0	713 948	577 009	80,8		
Toimintakulut	- 646 222	- 831 997	0	- 831 997	0	- 831 997	- 701 566	84,3		
Toimintakate	- 100 887	- 118 049	0	- 118 049	0	- 118 049	- 124 556	105,5		

Toiminta 2025

Toimintakulut kokonaisuutena alittuvat merkittävästi. Syynä tähän on loppuvuoden voimassa ollut ostokiello sekä suunnitellun hankkeen siirtyminen seuraavalle vuodelle. Poikkeama koskee palveluiden ostoja. Menokohdat ”Aineet, tarvikkeet ja tavarat” sekä ”Muut toimintakulut” ylittivät prosentuaalisesti paljon, mutta ovat arvoltaan vähäisiä.

Hyvinvointialueelle tuotettavat palvelut päättyivät 30.6. Voidaan todeta, että IT ja digitalisaatio -yksikkö on pitkän siirtymäajan jälkeen palannut normaaliin palvelutuotantoon. Tietohallinnossa on panostettu Microsoft 365 -ympäristön tietoturvan koventamiseen sekä koulutukseen. Pilvisiirtymää on jatkettu muun muassa siirtämällä vanhoilla palvelimilla olleita tietoja hallittavampaan Sharepoint-palveluun. Sivistyspuolella otettiin käyttöön digitaalinen työpöytä Desku. Palvelu mahdollistaa pääsyn useisiin palveluihin yhdellä tunnuksella. Tietosuoja koskevien vaikutusten arviointia (DPIA) jatkettiin läpi vuoden. Tietosuoja- ja tietoturvaryhmä kokoontui säännöllisesti kouluttautumaan sekä käsittelemään ajankohtaisia asioita. Kaupunki osallistui Taisto 25 -harjoitukseen. Mukana harjoituksessa oli johtoryhmä sekä muita asiantuntijoita. Tietoturvaan ja tietosuojaan kohdistuvat haasteet ovat olleet yksi merkittävimmistä riskeistä ja haasteista. Resurssipulan vuoksi jotkin hankkeet, kuten tiedonhallintamallin laatiminen ja digitalisaation kehittäminen, ovat edenneet toivottua hitaammin.

Henkilöstön osalta merkittävin muutos oli tietosuojavastaavan kouluttaminen ja nimittäminen IT ja digitalisaatio -yksiköstä. Tehtävään nimettiin yksi kaupungin IT-tukihenkilöistä 1.10. alkaen.

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TP2025
Vakituiset	5,2	5,2	5,2
Määräaikaiset	0,0	0,0	0,0
Henkilötyövuodet yhteensä	5,2	5,2	5,2

Tunnusluvut	2023	2024	TA2025	2025
Service deskissä luotujen tapahtumien määrä	416	388	400	662
Service deskissä ratkaistujen tapahtumien määrä	421	367	400	657
€/asukas	2,76	6,80	8,00	8,46

HR

Konsernihallinto
Konsernipalvelut

Toiminta-alue

HR vastaa palkanmaksusta, henkilöstökoulutuksesta ja työympäristö- ja työhyvinvointiasioista sekä tarjoaa tukea henkilöstöhallinnollisissa asioissa. Toiminta auttaa luomaan edellytyksiä toimivalle ja pitkäjänteisesti kestäväälle henkilöstöhallinnalle.

HR	Tilinpäätös		Talousarvio TA		Muutokset		Muutettu TA		KäyttöKäyttöaste	
	2024	2025	2025	2025	2025	2025	2025	%		
Toimintatuotot	236 606	195 000	0	195 000	191 844	98,4				
Toimintakulut	-1 223 336	-1 271 469	0	-1 271 469	-1 278 368	100,5				
Toimintakate	- 986 729	-1 076 469	0	-1 076 469	-1 086 524	100,9				

Toiminta 2025

HR-toiminnan taloudellinen tulos on hyvin lähellä talousarviota ja kokonaisuutena sen arvioidaan olevan myönnettyjen määrärahojen tasolla. Pienet poikkeamat ovat hyväksyttäviä eivätkä vaikuta koko vuoden tulokseen. Henkilöstökulujen jääminen alle talousarvion johtuu pääasiassa avoinna tai ilman viranhaltijaa olleista viroista; epäonnistuneesta HR-päällikön rekrytoinnista sekä virkavapaasta henkilöstötoiminnossa. Näiden tekijöiden arvioidaan olevan tilapäisiä, ja tilanteen odotetaan normalisoituvan vähitellen vuoden 2026 kuluessa.

Vuoden aikana on tehty jatkuvaa työtä työympäristöön, henkilöstön hyvinvointiin ja sääntöjen noudattamiseen liittyen voimassa olevien ohjeiden, lainsäädännön ja virka- ja työehtosopimusten mukaisesti. Osaamisen kehittäminen ja hankkiminen erityisesti tiettyihin avaintoimintoihin on ollut haaste, mutta se on kuitenkin hoidettu varsinaisen työn puitteissa.

Tulevina vuosina henkilöstökuluja ja sairauspoissaoloja seurataan strukturoidusti osana normaalia HR-seurantaa. Samaan aikaan todetaan, että useat HR-prosessit ovat tällä hetkellä manuaalisia ja tehottomia, mistä aiheutuu sekä rajoitteita työhön että tarvetta toiminnan jatkuvalla kehittämiselle. Tehostamiseen on hyvät mahdollisuudet, mutta se edellyttää kohdennettuja investointeja digitaalisiin ratkaisuihin. Tällaisia ovat esimerkiksi uusi työajanseurantajärjestelmä sekä henkilöstöarkistojen digitalisointi, oppimisolustat ja digitaaliset työvälineet vuoropuhelua ja kehityskeskusteluja varten.

HR:n henkilöstötilanne on ollut vuoden aikana suhteellisen vakaa, mutta ajoittain kuormittunut. Avaintoiminnot, kuten palkanlaskijoiden / palkka- ja HR-asiiantuntijoiden ja työhyvinvointikoordinaattorin tehtävät, ovat olleet koko ajan täytettyinä, mutta henkilöstöhallintoon ovat vaikuttaneet negatiivisesti pidempi virkavapaa ja HR-päällikön rekrytoinnin viivästyminen. HR-yksikkö on kokonaisuutena ollut aliresursoitu, mikä on viivästyttänyt tiettyjä strategisia ja operatiivisia prosesseja. Tästä huolimatta olemassa oleva henkilöstö on tehnyt erittäin hyvää työtä toiminnan ylläpitämiseksi. Vuoden 2026 osalta henkilöstötilannetta ei pidetä täysin kestäväenä ilman vahvistusta, ja HR-resurssien lisäämiselle on selvä tarve.

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TP2025
Vakituiset	5,8	7,7	7,3
Määräaikaiset	1,4	0,0	0,8
Henkilötyövuodet yhteensä	7,2	7,7	8,1

Tunnusluvut	2023	2024	TA2025	2025
Esihenkilöiden ja muun henkilöstön teemapäivät	43	39	36	35
Esihenkilökoulutus (uusi työkuultuuri ja yhteistyö)			4	4
Suunnitelma työhyvinvoinnin ja työkyvyn tukemiseksi			1	1
€/asukas	49,82	66,31	72,42	73,83

Talous

Konsernihallinto
Konsernipalvelut

Toiminta-alue

Talouden toiminta-alueeseen kuuluvat kaupungin taloustoiminnot, rahoitus ja hankintojen koordinointi. Talous tarjoaa tukea kaupungin koko taloushallinnossa ja siihen liittyvien tietoteknisten taloustyökalujen käytössä.

Talous	Tilinpäätös	Talousarvio TA	Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2024	2025	2025	2025	2025	%
Toimintatuotot	11 437 905	200 000	0	200 000	526 788	263,4
Toimintakulut	- 865 766	- 835 493	50 000	- 785 493	- 887 396	113,0
Toimintakate	10 572 139	- 635 493	50 000	- 585 493	- 360 608	61,6

Toiminta 2025

Kaupungin talousjärjestelmät on muutettu vastaamaan uutta organisaatiota ja sen toimielimiä 1.6.2025 alkaen.

Kaupungin uudet rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteet hyväksyttiin valtuustossa 17.3.2025.

Maksuliikenteen sähköinen allekirjoitus on otettu käyttöön.

Kaupunki otti vuoden aikana käyttöön verkkokaupan tuotteille, joita se itse tuottaa tai joita sillä on myynnissä. Verkkokauppa vähentää laskutustyötä ja tuo helpotusta kaupungin maksuliikenteen hoitoon. Verkkokauppa parantaa myös kaupungin tuotteiden saavutettavuutta. Verkkokaupassa on myyty vuoden aikana 628 yksittäistä tuotetta.

Tekniikka ja kiinteistöt -yksikön kanssa on tehty vuoden aikana työtä sosiaali- ja terveydenhuollon kiinteistöjen yhtiöittämisen parissa. Tähän työhön on käytetty apuna sekä oikeudellista että taloudellista asiantuntemusta.

Hankinnoissa on noudatettu julkisista hankinnoista annettua lakia sekä kaupungin sisäistä hankintaohjetta. Yhteishankintoja on tehty Hansel-yhteishankintayksikön ja kaupungin yhdessä Turun seudun kuntien kanssa muodostaman hankintarenkaan kanssa. Kaupungin omat hankinnat tehdään sähköisen Cludia-hankintajärjestelmän kautta ja syksystä 2025 lähtien hankinta-asiakirjat on kytketty järjestelmästä kaupungin Dynasty-asianhallintajärjestelmään. Työn alla on ollut käynnissä olevien sopimusten kartoittaminen, tulevien hankintojen tunnistaminen ja kaupungin prosessien selkeyttäminen. Kaupungin olemassa olevia sopimuksia on alettu seurata systemaattisemmin.

Raindance-kirjanpito-ohjelma on siirretty uudelle alustalle ja päivitetty SaaS-palveluksi loppuvuodesta 2025. Tällä on parannettu ohjelman käytön turvallisuutta. Siirtotyö jatkuu vielä keväällä 2026.

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TP2025
Vakituiset	5,1	5,0	5,0
Määräaikaiset	0,4	0,0	0,2
Henkilötyövuodet yhteensä	5,5	5,0	5,2

Tunnusluvut	2023	2024	TA2025	2025
Ostolaskut	20 891	20 435	18 000	20 273
Myyntilaskut	29 993	30 535	28 000	29 371
Sähköisten myyntilaskujen osuus (%)	40	41,5	43	44,5
€/asukas	52,01	-710,50 *)	42,75	24,50

Hankkeet

Konsernihallinto
Konsernipalvelut

Toiminta-alue

Kaikki kaupungin yksiköt tekevät hankehakemuksia kehittämistarpeiden ja toimintasuunnitelmien sekä käytettävissä olevien rahoitusmahdollisuuksien pohjalta. Yksiköt toteuttavat ulkoista rahoitusta saavia hankkeita hankekoordinaattorin hallinnollisella tuella.

Hankkeet	Tilinpäätös		Talousarvio TA		Muutokset		Muutettu TA		KäyttöKäyttöaste	
	2024	2025	2025	2025	2025	2025	2025	%		
Toimintatuotot	1 004 823	845 381	0	845 381	909 295	107,6				
Toimintakulut	-1 402 386	-1 280 122	0	-1 280 122	-1 218 020	95,1				
Toimintakate	- 397 563	- 434 741	0	- 434 741	- 308 725	71,0				

Toiminta 2025

Kaupunki oli vuoden aikana mukana noin kolmessakymmenessä ulkoisesti rahoitetussa kehittämishankkeessa, joista yli puolet liittyivät lapsiin ja nuoriin ja joiden teemoina olivat harrastuspolkujen kehittäminen, liikunta, oppilasvaihdot, lukutaito sekä digitaalinen oppiminen.

Saaristomerivuosi 2025 -hankkeen teemana oli tietoisuuden lisääminen meren tilasta, luonnon monimuotoisuudesta ja elinvoimasta. Asukkaita ja toimijoita on osallistettu ympäristötyöhön seminaarien, tutkimustiedon ja Turunmaan saaristossa järjestettyjen paikallisten tapahtumien kautta. **Asuttavuus Paraisten saarilla** -hankkeessa on tehty vuoden aikana myös laajat asuttavuusanalyysit Nauvosta, Korppoosta, Houtskarista ja Iniöstä yhteistyössä kaupungin ja Saaristomeren biosfäärialueen kanssa.

Esimerkkinä lapsille ja nuorille suunnatuista hankkeista voidaan mainita **Skapa II** -hanke. Se on taiteen opetukseen tehtävä panostus, jolla pyritään lisäämään eri taidemuotojen saavutettavuutta kaikenikäisille lapsille ja nuorille.

Unga för en hållbar framtid -hankkeen (*Nuoret kestävän tulevaisuuden puolesta*) tavoitteena on vahvistaa nuorten paikallistunnetta ja ylpeyttä omasta lähiympäristöstään. Samanaikaisesti hanke kehittää luontoon, kulttuuriin, ympäristöön ja kestävyteen liittyvää pedagogista toimintaa Saaristomeren biosfäärialueella. Tarjoamalla lapsille, nuorille ja kasvattajille tietoa ja eväitä toimia hanke haluaa vähentää ilmastoon ja ympäristöön liittyvää huolta ja luoda edellytyksiä yhteiselle kestäväälle tulevaisuudelle. Hankkeella on tarkoitus lisätä myös kiinnostusta luonnontieteen opintoihin ja tulevaisuuden työmahdollisuuksiin saaristossa.

Matkailussa kaupungilla on ollut kaksi isoa hanketta. **Coast & Archipelago TravelTech Boost (CATTB)** on Saariston rengastien, Pienen rengastien ja Pyhän Olavin pyhiinvaellusreitien yhteen sitomien kuntien ja kaupunkien välinen yhteistyöhanke. Hankkeessa pannaan alulle valtakunnallisten ja alueellisten matkailustrategioiden edellyttämä digitaalinen kehittäminen. Tavoitteena on vahvistaa alueen näkyvyyttä ja helpottaa tärkeimpien digitaalisten kanavien löytämistä ja saavuttamista.

Saariston matkailijat ja kehittäjät (SAMKE) -hanke vahvistaa saariston matkailuelinkeinoa kehittämällä asiakaslähtöisiä, kansainvälisesti saavutettavia ja ympärivuotisia matkailupalveluja. Tavoitteena on lisätä matkailijoiden ja matkailutoimijoiden välistä vuorovaikutusta, kasvattaa asiakasymmärrystä sekä kehittää uusia palveluja ja liiketoimintamalleja saaristomatkailuun.

Kaupungilla on ulkoisesti rahoitetuissa hankkeissa yleensä oma rahoitusosuus, joka voi vaihdella 0 prosentista 50 prosenttiin. Tämä merkitsee sitä, että kaupungin on harkittava tarkkaan, mihin hankkeisiin se osallistuu, ja jatkossa kaupunki priorisoikin enenevässä määrin sellaisia ulkoisia hankkeita, jotka tukevat selvästi kaupungin uusia strategisia tavoitteita ja painopistealueita.

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TP2025
Vakituiset	4,6	3,6	2,8
Määräaikaiset	13,9	9,9	14,5
Henkilötyövuodet yhteensä	18,5	13,5	17,3

2.1.4 Elinkeinopalvelut

Elinkeinopalvelut	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio- muutokset 2025	Muutettu Talousarvio 2025	Käyttö 2025	Käyttöaste %
Myyntituotot	123 249	149 250	0	149 250	624 149	418,2 %
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0,0 %
Tuet ja avustukset	393 776	320 000	0	320 000	277 813	86,8 %
Muut toimintatuotot	134 874	134 000	0	134 000	116 044	86,6 %
Toimintatuotot	651 899	603 250	0	603 250	1 018 005	168,8 %
Henkilöstökulut	-1 024 614	-1 491 763	0	-1 491 763	-1 378 110	92,4 %
Palvelujen ostot	-1 297 688	-1 721 496	0	-1 721 496	-2 055 919	119,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-41 634	-38 646	0	-38 646	-54 904	142,1 %
Avustukset	-429 600	-890 604	0	-890 604	-956 319	107,4 %
Muut toimintakulut	-513 520	-548 489	0	-548 489	-530 847	96,8 %
Toimintakulut	-3 307 057	-4 690 998	0	-4 690 998	-4 976 099	106,1 %
Toimintakate	-2 655 157	-4 087 748	0	-4 087 748	-3 958 094	96,8 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-202 192	-195 801	0	-195 801	-195 800	100,0 %
Laskennalliset erät	243 122	257 513	0	257 513	257 513	100,0 %
Netto	-2 614 227	-4 026 036	0	-4 026 036	-3 896 381	96,8 %

Elinkeinot ja matkailu

Elinkeinopalvelut

Toiminta-alue

Elinkeinot ja matkailu -yksikkö etsii uusia yhteisiä toimintamuotoja elinkeinoelämän ja asumisen edistämiseen kaupungissa. Yksikkö palvelee kaupungin yrityksiä tarjoamalla sekä tuleville että olemassa oleville yrityksille maksutonta yritysneuvontaa.

Matkailutoiminto kehittää strategisesti ja kestävästi kehitetyn matkailun edellytyksiä lisätäkseen työpaikkojen määrää, asukkaille tarjottavia palveluja, vetovoimaa muuttajien silmissä ja saavutettavuutta sekä alueelle tultaessa että alueen sisällä.

Elinkeinot ja matkailu	Tilinpäätös	Talousarvio TA	Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2024	2025	2025	2025	2025	%
Toimintatuotot	191 553	170 000	0	170 000	166 487	97,9
Toimintakulut	-1 214 284	-1 288 050	0	-1 288 050	-1 144 253	88,8
Toimintakate	-1 022 731	-1 118 050	0	-1 118 050	- 977 765	87,5

Toiminta 2025

Elinkeinot ja matkailu on käynyt vuoden 2025 aikana läpi organisaatiomuutoksen, josta on aiheutunut muutoksia henkilöstön työtehtäviin. Matkailupäällikön virka lakkautettiin ja viranhaltija siirrettiin kyseisestä virasta uuteen saaristopäällikön virkaan.

Elinkeinot ja matkailu on tilikauden aikana keskittynyt vahvistamaan vuoropuhelua yritysten kanssa yritysvierailujen, tarvekartoituksen ja juoksevan neuvonnan avulla. Työtä jatketaan vuonna 2026 yritysten edellytysten ja kehittämistarpeiden ymmärryksen syventämiseksi entisestään.

Yrityksille on tarjottu laaja valikoima tukimuotoja, muun muassa neuvontaa uusille yrittäjille, info- ja koulutustilaisuuksia, työpajoja, verkostotapaamisia, rahoitustietoa sekä mentori- ja palvelusetelipalveluja. Panostukset on suunnattu kaikkien alojen yrityksille.

Sisäistä yhteistyötä kunnan osastojen välillä on syvennetty, mikä on tuottanut hyviä synergiaetuja. Ulkoista yhteistyötä on tiivistetty useiden toimijoiden, kuten Visit Turku Archipelagon (seutumarkkinointi ja matkakohteiden kehittäminen painopisteenä ulkomaalaiset matkailijat), A'pelago Initiativen (sininen talous ja innovaatiot, start up -yritykset), Business Turun (invest in -toiminta), Yrkeshögskolan Novian (koulutusyhteistyö ja hankkeet), naapurikuntien (yhteinen seudullinen suunnittelu ja yhteistyö) ja muiden alueellisten toimijoiden kanssa, mikä on vahvistanut elinkeinoelämän kehittämismahdollisuuksia ja parantanut tukipanostusten koordinoitua. Paraisten kaupunki on huhtikuussa liittynyt myös Uusyrityskeskukseen palvelujen piiriin.

Elinkeinopalvelut on myös osallistunut ja toteuttanut itse muun muassa digitalisointiin, matkailun kehittämiseen ja osaamisen parantamiseen liittyviä hankkeita, joiden tarkoituksena on parantaa yritysten kilpailukykyä ja luoda kunnan elinkeinoelämälle pitkäjänteisesti kestävä edellytykset.

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TP2025
Vakituiset	5,5	4,9	4,7
Määräaikaiset	1,1	1,2	1,1
Henkilötyövuodet yhteensä	6,6	6,1	5,8

Tunnusluvut	2023	2024	TA2025	2025
Uusien/aloittavien yritysten määrä	101	89	100	102
Saariston Rengastien ja Pienen Rengastien matkailijamäärä	Matkustajat: 47 000 Pyöräilijät: 8 900 Ajoneuvot: 18 257	Matkustajat: 62 800 (Huom. Sisältää ensimmäistä kertaa myös muun kuin ELY-keskuksen tukeman vesiliikenteen.) Pyöräilijät: 9 888 Ajoneuvot: 19 426	50 000	Matkustajat: 47 851 Pyöräilijät: 8 814 Ajoneuvot: 19 623
Kansallisessa Datahub-jakelutietokannassa olevien matkailutuotteiden määrä	222	272	310	296
€/asukas	69,43	68,73	75,22	66,44

Työllisyyspalvelut

Elinkeinopalvelut

Toiminta-alue

Työllisyyspalvelut on osa Turun työllisyysaluetta, joka tarjoaa työvoimaviranomaiselle kuuluvia lakisääteisiä palveluja ja auttaa työnhakijoita. Turunmaan työllisyyspalveluihin kuuluvat Paraisten kaupunki ja Kemiönsaaren kunta.

Työllisyyspalvelut	Tilinpäätös		Talousarvio TA		Muutokset		Muutettu TA		Käyttöaste	
	2024	2025	2025	2025	2025	2025	2025	2025	%	
Toimintatuotot	445 050	429 250	0	429 250	833 226	194,1				
Toimintakulut	- 835 998	-2 079 839	0	-2 079 839	-2 414 969	116,1				
Toimintakate	- 390 948	-1 650 589	0	-1 650 589	-1 581 743	95,8				

Toiminta 2025

TE-uudistuksen yhteydessä valtion työ- ja elinkeinopalvelut siirtyivät kunnille 1.1.2025 alkaen.

Turun työllisyysalueella Paraisten kaupunki on sopinut isäntäkunnan Turun kanssa paikallisten lähipalvelujen tarjoamisesta. Sen lisäksi Paraisten kaupunki on sopinut Kemiönsaaren kunnan kanssa lähipalvelujen tarjoamisesta myös siellä. Paraisten kaupunki ja Kemiönsaaren kunta muodostavat Turunmaan toiminta-alueen, jolla Turunmaan työllisyyspalvelut tarjoaa lakisääteisiä lähipalveluja työnhakijoille ja työnantajille. Paraisten kaupunki toimii Turunmaan työllisyyspalvelujen työnantajana. Työllisyyspalvelujen henkilöstö koostuu työllisyyspäälliköstä ja 6,5 työllisyysasiantuntijasta. Työtä hakevia asiakkaita, joiden työnhaku on voimassa, on noin 1 080 ja työnantaja-asiakkaina ovat periaatteessa kaikki organisaatiot (lähinnä yritykset), jotka ovat potentiaalisia työnantajia.

Heti vuodenvaihteessa toiminnan käynnistyessä haasteet olivat suuria.

Kaupunki on maksanut korkeita maksuja työttömien asiakkaiden työttömyysetuuksista. Vuonna 2025 kaupunki maksoi lähes miljoona euroa (943 577 euroa), eli keskimäärin noin 78 000 euroa kuukaudessa. Kustannukset olivat huomattavasti arvioitua korkeammat. Tämä trendi koski koko maata. Näihin kustannuksiin oli vuodeksi 2025 budjetoitu vain 519 904 euroa. Merkittävä syy korkeisiin kustannuksiin on se, että noin kolmannes Paraisten työttömistä on yli 700 päivää työttömänä olleita pitkäaikaistyöttömiä, joiden työttömyyskorvauksista maksetaan puolet. Vuodeksi 2026 asiakkaiden työttömyyskorvauksiin on budjetoitu 880 000 euroa. Tavoitteena on saada työllistettyä enemmän pitkäaikaistyöttömiä ja saada kustannuksia siten vähennettyä. Mikäli työmarkkinatilanne heikkenee edelleen, on kuitenkin olemassa riski, että kustannukset ylittävät budjetoidun tason.

Kotouttamistoiminta

Kotouttamistoiminnassa työskentelee kaksi resurssia, toinen on toistaiseksi voimassa olevassa palvelussuhteessa ja toinen on palkattu hankevaroilla helmikuun 2026 loppuun asti. Palvelujen turvaamiseksi on palkattava vähintään yksi puolipäiväinen resurssi 1.3.2026 alkaen. Asiakkaat, joita on noin 128, jakautuvat näiden kahden resurssin kesken. Asiakkaina ovat kiintiöpakolaiset, turvapaikanhakijat ja tilapäistä suojelua saavat asiakkaat (ukrainalaiset).

Kesäkuussa on vastaanotettu kaksi perhettä Venezuelasta vuoden 2024 kiintiön perusteella. Uudet asiakkaat kotoutetaan ruotsiksi. Vuodeksi 2026 kaupungilla on ELY-keskuksen kanssa sopimus 5–10 kiintiöpakolaisen vastaanottamisesta. Yksi kaupungin ensisijaisista tavoitteista on kasvun ja asukasmäärän lisääminen. Konkreettisenä keinona voisi olla kiintiöpakolaisten määrän lisääminen.

Kaupunki on mukana erilaisissa hankkeissa, kuten esimerkiksi Tilapäisen suojelun lisätuki, Inkluderande byar, Integration på svenska ja Hitta din egen väg.

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TP2025
Vakituiset	1,0	8,5	6,9
Määräaikaiset	0,0	0,5	3,7
Henkilötyövuodet yhteensä	1,0	9,0	10,6

Tunnusluvut	2023	2024	TA2025	2025
Uusien perustettujen yritysten määrä				102
Työttömyysprosentti (ei saa ylittää 5,4 %:a Parainen kaupungin alueella)			5,4 %	6,4%
€/asukas			110,04	107,48

Saaristo ja joukkoliikenne

Elinkeinopalvelut

Toiminta-alue

Saariston ja joukkoliikenteen yksikön tehtävänä on kehittää saariston elinvoimaa sekä hoitaa ja kehittää joukkoliikennettä ja muita maaliikenteen (linja-autot, kutsutaksit, palvelulinja) ja vesiliikenteen (maantielautat, yhteysalusliikenne) yhteyksiä sekä matkaketjuja.

Saaristo ja joukkoliikenne	Tilinpäätös	Talousarvio	TA	Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2024	2025		2025	2025	2025	%
Toimintatuotot	0	0		0	0	0	0,0
Toimintakulut	- 712 606	- 756 946		0	- 756 946	- 820 048	108,3
Toimintakate	- 712 606	- 756 946		0	- 756 946	- 820 048	108,3

Toiminta 2025

Saaristo ja joukkoliikenne aloitti toimintansa yksikkönä 1.4.2025. Ensimmäisiä tehtäviä ovat olleet toiminnan rakentaminen ja kaupungin ensimmäisen saaristo-ohjelman laatimistyön käynnistäminen saariston elinvoiman kehittämiseksi. Yksikön muita keskeisiä painopistealueita ovat fyysinen ja digitaalinen saavutettavuus, palvelujen ja työn turvaaminen, reittien kehittäminen ja valtakunnallinen edunvalvonta. Suuri paino on kaupungin maa- ja vesiliikenteen matkaketjujen kehittämisessä sekä asukkaiden, elinkeinoelämän että kävijöiden arjen sujuvoittamiseksi.

Yli 80 prosenttia yksikön toimintakuluista muodostuu kaupungin osuudesta Turun ja Paraisten välisestä joukkoliikenteestä. Noin 10 prosenttia kuluista muodostuu joukkoliikenteen hallinnosta, Paraisten keskustan palvelulinjasta ja saariston kutsuliikenteestä. Jäljelle jäävä osuus on saaristohallintoa.

Yksikön kustannuskuvaa on vaikea hallita, koska joukkoliikenteen hankintasopimuksesta syntyvät kustannukset vaihtelevat matkustajamäärien ja lipputulojen perusteella. Koska yksikön työ alkoi keskellä talousarviovuotta, hallinnon palkkakustannukset ovat olleet väärin kirjattuja ja ne rasittavat toimintaa miinusmerkkisesti (30 000 euroa), vaikka ne kaupungin kannalta ovat nollasummapeliä. Seudullisen joukkoliikenteen käyttö on ollut vähäisempää kuin vuotta 2025 budjetoitaessa arvioitiin, mistä aiheutuu talousarvioon vielä lisää miinusta (25 000 euroa). Joukkoliikenteen käyttöä edistävillä markkinointipanostuksilla on tulevaisuudessa paljon potentiaalia parantaa joukkoliikenteen taloutta.

Yksikön kustannuskuvaan vaikuttaa suuresti joukkoliikenteen kehitys, jossa nettokustannukset vaihtelevat matkustajamäärän ja lipputulojen mukaan. Seudullisen linja-autoliikenteen käyttö on ollut vuoden 2025 budjetoinnissa oletettua vähäisempää, minkä myötä lipputulot ovat olleet pienemmät ja nettokustannukset siten suunniteltua suuremmat (noin 25 000 euroa). Edelleen jatkettavilla ja kohdennettumilla markkinointi- ja liikkumisenohjauspanostuksilla arvioidaan voitavan potentiaalisesti lisätä matkustamista ja parantaa liikenteen taloutta tulevaisuudessa. Koska yksikkö aloitti toimintansa huhtikuussa 2025, yksikön hallinnon palkkasumma on toisen yksikön talousarviossa, mutta rasittaa yksikön toteumaa noin 30 000 euron alijäämänä, vaikka tämä kaupunkitasolla onkin sisäistä nollasummapeliä.

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TP2025
Vakituiset	0,2	1,2	0,9
Määräaikaiset	0,0	0,0	0,0
Henkilötyövuodet yhteensä	0,2	1,2	0,9

Tunnusluvut	2023	2024	TA2025	2025
Julkisen linja-autoliikenteen kokonaismatkamäärä vuodessa Paraisten ja Turun välillä	299 818	260 566	330 000**	282 216
Saaristolautakunnan kokousten määrä			4-6	5
€/asukas	46,74	47,90	50,92	55,72

** arvio, joka perustuu vuoteen 2019 ennen covid-19-pandemiaa

Markkinointi

Elinkeinopalvelut

Toiminta-alue

Markkinointi- ja tiedotusyksikön toiminta-alueeseen kuuluu kaupungin näkyvyyttä ja brändiä vahvistava sekä sisäistä ja ulkoista viestintää tukeva toiminta. Yksikkö vastaa markkinointitoimenpiteiden suunnittelusta ja toteutuksesta sekä viestintäkanavien, mukaan lukien sosiaalisen median, verkkosivujen, intranetin ja lehdistötiedotteiden koordinoinnista yhtenäisten viestintäkäytäntöjen varmistamiseksi. Yksikkö vastaa myös kaupungin asiointipisteen palveluista.

Markkinointi	Tilinpäätös		Talousarvio TA		Muutokset		Muutettu TA		KäyttöKäyttöaste	
	2024	2025	2025	2025	2025	2025	2025	%		
Toimintatuotot	15 296	4 000	0	4 000	18 292	457,3				
Toimintakulut	- 544 168	- 566 163	0	- 566 163	- 596 829	105,4				
Toimintakate	- 528 872	- 562 163	0	- 562 163	- 578 537	102,9				

Toiminta 2025

Markkinointi ja tiedotus kävi keväällä 2025 läpi organisaatiomuutoksen, kun yksikkö siirtyi osaksi elinkeinopalvelujen osastoa. Yksikköön siirtyi kaksi henkilötyövuotta aikaisemmasta matkailuyksiköstä ja kaksi tiedotussihteeriä siirrettiin hallintoon. Hallintoon palkattiin vuoden aikana myös viestintäasiantuntija, joka tekee jatkuvaa yhteistyötä yksikön kanssa.

Keskellä talousarviovuotta voimaan tullut organisaatiomuutos aiheutti muutoksia työprosesseihin ja priorisointeihin taloudellisten ja operatiivisten vaikutusten hallitsemiseksi.

Markkinoinnilla ja tiedotuksella on keskeinen tehtävä kaupungin strategian toteuttamisessa. Uusi strategia toimii ohjausasiakirjana tuleville näkyvyys- ja kehittämispanostuksille, joihin yksikkö osallistuu antamalla strategisissa hankkeissa ja näkyvyystoimissa osaamistukea. *Majakalta majakalle* -hanke on määritelty strategiassa kasvuhankkeeksi, jonka tavoitteena on lisätä Paraisten kaupungin näkyvyyttä.

Yksikön tehtävänä on asukastiedottamisen lisäksi vahvistaa Paraisten vetovoimaa uusien asukkaiden, yritysten ja kävijöiden silmissä toteuttamalla suunniteltuja markkinointipanostuksia ja seuraamalla niiden vaikuttavuutta. Yritysviestintää toteutetaan yhteistyössä Business Turun ja muiden toimijoiden kanssa. Visit Turku Archipelago on keskeinen yhteistyökumppani matkailun markkinoinnissa.

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TP2025
Vakituiset	5,0	4,9	5,9
Määräaikaiset	1,0	1,0	0,5
Henkilötyövuodet yhteensä	6,0	5,9	6,4

Tunnusluvut	2023	2024	TA2025	2025
Mediaseuranta: Maininnat Paraisten kaupungista mediassa	12 000	14 400	12 000	19 000
Tulomuutto (kuntien välinen, alustavat luvut)			500	545
Some-seuranta: FB-/IG-/LinkedIn-seuraajien määrä	FB: 7 015	7 122	7 100 / 3 600	7 856 / 4 167 / 2 627
(aikaisemmin Twitter-/X-seuraajat, aktiivinen käyttö lopetettu)	IG: 3 360	3 655		
	Twitter/X: 956			
€/asukas	40,37	35,54	37,82	39,31

2.1.5 Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio- muutokset 2025	Muutettu Talousarvio 2025	Käyttö 2025	Käyttöaste %
Myyntituotot	55 884	40 500	0	40 500	98 181	242,4 %
Maksutuotot	137 980	161 500	0	161 500	143 575	88,9 %
Tuet ja avustukset	67 240	130 500	0	130 500	135 416	103,8 %
Muut toimintatuotot	92 749	103 721	0	103 721	83 689	80,7 %
Toimintatuotot	353 853	436 221	0	436 221	460 861	105,6 %
Henkilöstökulut	-2 095 126	-1 943 020	0	-1 943 020	-1 951 986	100,5 %
Palvelujen ostot	- 896 116	- 931 447	0	- 931 447	- 876 692	94,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 176 830	- 191 561	0	- 191 561	- 166 397	86,9 %
Avustukset	- 303 500	- 310 175	0	- 310 175	- 305 437	98,5 %
Muut toimintakulut	-2 113 496	-2 042 700	0	-2 042 700	-2 067 854	101,2 %
Toimintakulut	-5 585 068	-5 418 903	0	-5 418 903	-5 368 366	99,1 %
Toimintakate	-5 231 215	-4 982 682	0	-4 982 682	-4 907 505	98,5 %
Suunnitelman mukaiset poistot	- 111 824	- 111 971	0	- 111 971	- 120 985	108,1 %
Laskennalliset erät	1 053 149	1 036 927	0	1 036 927	1 036 927	100,0 %
Netto	-4 289 890	-4 057 726	0	-4 057 726	-3 991 563	98,4 %

Hyvinvointipalvelut ja kolmas sektori

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut

Toiminta-alue

Toiminta-alue muodostuu hyvinvointiasioihin liittyvästä työstä ja sen yhdyspinnoista hyvinvointialueelle, nuorten työpajasta Aktivasta ja etsivästä nuorisotyöstä sekä kolmannen sektorin kanssa tehtävästä työstä.

Hyvinvointipalvelut ja kolmas sektori	Tilinpäätös	Talousarvio TA	Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2024	2025	2025	2025	2025	%
Toimintatuotot	16 344	95 000	0	95 000	97 532	102,7
Toimintakulut	- 452 294	- 353 499	0	- 353 499	- 303 454	85,8
Toimintakate	- 435 950	- 258 499	0	- 258 499	- 205 921	79,7

Hyvinvointipalvelut ja kolmas sektori alitti hienoisesti talousarvion, koska hyvinvointi- ja yhdistyskoordinaattori aloitti työnsä toukokuussa 2025.

Hyvinvointityö perustuu pitkälti tiiviiseen yhteistyöhön kolmannen sektorin ja vapaaehtoisten kanssa, oli pa sitten kyse toiminnasta, jolla ehkäistään ikääntyneiden yksinäisyyttä ja edistetään heidän hyvinvointiaan, taikka hävikkiruoan jakamisesta. Vasta maahan muuttaneille suunnattu säännöllinen toiminta on löytänyt paikkansa, ja osallistujia eri kansallisuuksista on paljon. Myös yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on ollut tärkeää tarjottaessa palveluasumisyksiköissä asuville tai kotipalvelua käyttäville ikääntyneille erilaisia aktiviteetteja kulttuuriohjelman ja kotihoidon asiakkaille kotiin lähetettävien niin sanottujen kulttuurikassien muodossa.

Nuorten pajan Aktivan toiminta on suunnitelman mukaista eikä merkittäviä poikkeamia ole tapahtunut. Kulturfonden-rahastosta Aktiva sai avustusta 3 000 euroa ennakoitua enemmän. Aktivan asiakasmäärä ja käynnit ovat lisääntyneet kevään aikana muun muassa siksi, että nuorten on ollut vaikeampi saada työtä. Aluehallintoviraston valtionavustusta nuorten pajalle myönnettiin suunnitelman mukaiset 65 000 euroa, kun taas aluehallintoviraston valtionavustus etsivään nuorisotyöhön nousi 27 500 euroon. Aktivan osallistujien keski-ikä on nyt noin 21 vuotta. Alle 30-vuotiaille nuorille tarkoitettu nuorten palvelupiste aloitti toimintansa 26.3. Toiminta oli avoinna keskiviikkoisin klo 15–17, ja paikalla oli silloin myös työllisyysyksikön asiantuntijoita ja kevään aikana lisäksi Soihdun sosiaalihojaaja Varhasta. Paraisten kaupungin vuosina 2007–2009 syntyneille nuorille arpomia 25:ttä kesätyöpaikkaa haki 114 nuorta, mikä oli selvä lisäys edellisvuoden 81:stä. Kesätyöseteleitä, joita oli 20 kappaletta, haki 96 henkilöä, mikä oli myös merkittävä lisäys edellisvuoden 28 henkilöstä. Työpaikkojen ja toimintapaikkojen tarve on nyt aikaisempaa suurempi. Vaikka työmarkkinatilanne on nyt paljon aikaisempaa vaikeampi, moni nuori onnistui saamaan kesätyöpaikan. Monen Aktivan nuoren asiakkaan päätavoitteena on opiskelupaikan ja ammatin saaminen. Etsivä nuorisotyö on tavannut kaikki kaupungin yhdeksän luokan, lukion kolmannen luokan sekä Axxellin opiskelijat. Pajalla on ollut tiivistä yhteistyötä Turunmaan Punaisen ristin, Projekt Livin, Taito Åbolandin, Varhan eri yksiköiden, Folkhälsanin, paikallisten yritysten ja kaupungin yksiköiden kanssa.

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TP2025
Vakituiset	6,0	5,0	4,4
Määräaikaiset	9,9	0,0	0,5
Henkilötyövuodet yhteensä	15,9	5,0	4,9

Tunnusluvut	2023	2024	TA2025	2025
Nuorten työpaja Aktiva, ohjaava paja, käyntimäärä	65		680	600
Nuorten työpaja Aktiva, luova starttipaja, toimintapäivät	20		160	580
Etsivä nuorisotyö, asiakaskäyntien määrä	40		630	550
Kaupungin nuoret arvotut kesätyöntekijät ja kesätyösetelit, 25 + 20	40	23	45	40
Hyvinvointitoiminnan osallistujamäärä			1 000	1900
Toisten hyvinvointityön toimijoiden kanssa toteutettavien toimintamuotojen määrä			7	8
€/asukas			17,40	13,99

Kulttuuri ja vapaa-aika

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut

Toiminta-alue

Toiminta-alueeseen kuuluvat seuraavat toiminnot: kulttuuri, museo- ja kotiseututoiminta, liikunta ja nuorisotyö. Toiminnot ovat tärkeä osa kaupungin yleistä ja kohdennettua hyvinvointityötä ja organisaatiouudistuksen jälkeen nämä molemmat yksiköt kuuluvat samaan osastoon, mikä tuottaa hyviä synergiaetuja jo vuonna 2025.

Kulttuuri ja vapaa-aika	Tilinpäätös	Talousarvio TA	Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2024	2025	2025	2025	2025	%
Toimintatuotot	175 480	196 221	0	196 221	202 499	103,2
Toimintakulut	-2 856 117	-2 846 527	0	-2 846 527	-2 819 090	99,0
Toimintakate	-2 680 637	-2 650 306	0	-2 650 306	-2 616 591	98,7

Toiminta 2025

Yksikön henkilöstötilanne on tällä hetkellä hyvä ja kaikki haettavana olleet toimet on saatu täytettyä kelpoisuusvaatimukset täyttävällä henkilöstöllä. Tulevien vuosien haastava taloudellinen tilanne merkitsee kuitenkin sitä, että henkilöstön optimaalisesta käytöstä on käytävä perusteellisia keskusteluja.

Svenska Kulturfondenin rahoittama Skapa-hanke toteutettiin suunnitelman mukaisesti vuonna 2025 taiteen ja kulttuurin saatavuuden ja saavutettavuuden parantamiseksi lasten ja nuorten keskuudessa. Hankkeen kautta tavoitettiin noin 3 400 lasta, nuorta ja taidekasvattajaa koko Paraisien alueella. Nuorten luova työpaja käynnistyi tammikuussa täydentämään nuorisotiloja. Toimintaa vetivät taiteilijat, sitä toteutettiin pienissä ryhmissä ja se vakiintui sekä Paraisille että liikkuvana toimintana muille kunta-alueille. Kohderyhmän tavoittaminen osoittautui haastavaksi ja vaatii pitkäjänteistä työtä yhdessä koulujen ja nuorisotyön kanssa. Kaksikielisen nuorisoshown ensi-ilta oli tammikuussa ja se tavoitti 2 100 henkilöä täyttöasteen ollessa 90 prosenttia. Nallekarnevaali toteutettiin juhannuksen jälkeen Paraisilla, Nauvossa ja Korppoossa, ja se sai hyvän vastaanoton. Ikääntyneiden kulttuuritoimintaa jatkettiin painopisteenä kotona asuvat ikääntyneet tekemällä kulttuurivierailuja asumisyksiköissä ja jakamalla kulttuurikasseja yhteistyössä Varhan ja kolmannen sektorin kanssa. Bio Sydväst tavoitti noin 1 200 henkilöä.

Syksyllä 2025 käynnistyi Harrastamisen Suomen mallin viides kausi. Kaupungille myönnettiin 80 000 euron avustus, jonka omarahoitusosuus oli 30 prosenttia. Avustus käytetään kerho-ohjaajille maksettaviin korvauksiin sekä materiaalien hankintaan. Kerhotoiminta jatkuu koko lukuvuoden 2025–2026 ajan. Yhteensä kerhoja käynnistyi 33, ja toimintaa on järjestetty yhdessätoista kaupungin koulussa. Kerhojen sisältö on suunniteltu oppilaskyselyn tulosten perusteella. Kyselyssä oppilaat ovat saaneet kertoa, minkä tyyppisiä kerhoja he toivovat. Kerhojen teemoja ovat muun muassa liikunta, kuntosalit, elokuvat, taide, musiikki ja käsityöt. Merkittävä haaste syrjäisempien koulujen oppilaille on koulukuljetus, mikä vaikuttaa heidän mahdollisuuksiinsa jäädä koululle osallistumaan kerhotoimintaan ja sen jälkeen päästä kotiin.

Senioreiden Voimaa vanhuuteen -kuntojumppaa järjestettiin säännöllisesti PUNT 2 -hallissa, ja se on osoittautunut erittäin suosituksi – osallistujia on ollut 30–50 jumppakertaa kohden. Haastavaksi on kuitenkin osoittautunut osana Voimaa vanhuuteen -hanketta koulutettujen kuntoilukavereiden aktivointi. Vuoden aikana on järjestetty urheiluseuroille ja muille yhdistyksille suunnattuja yhdistystapaamisia, ja niitä on pidetty arvossa. Tapaamiset ovat olleet osa kolmannen sektorin entistä tiiviimpää osallistamista hyvinvointityöhön.

Museotoiminta on ollut Paraisilla aktiivista vuonna 2025. Skyttalan museon korjaus on voitu aloittaa pienimuotoisesti ja varoen, keskittyen rakennusten pitkäaikaisen säilymisen turvaamiseen. Nauvon merenkulkutalo on ollut avoinna sesongin ajan, ja näyttelytoiminta noudattaa vakiintunutta mallia, jossa Paraisien kaupungin museot tuottavat joka toinen vuosi oman näyttelyn ja jossa sisällöstä joka toinen vuosi vastaa Nauvon kotiseutuyhdistys Nagu hembygdsförening. Kokoelmien hallinta, tapahtumat ja näyttelyt voidaan suurelta osin rahoittaa kotiseutuyhdistyksen kautta kanavoitavalla ulkoisella rahoituksella, minkä vuoksi yhteistyö rahoittajien ja kolmannen sektorin kanssa on erittäin tärkeää.

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TP2025
Vakituiset	8,3	7,9	7,3
Määräaikaiset	6,6	6,4	6,2
Henkilötyövuodet yhteensä	14,9	14,3	13,5

Tunnusluvut	2023	2024	TA2025	2025
Lapsille ja nuorille suunnatun toiminnan osallistujamäärä		6 580	10 000	17 266
Liikuntapaikkojen kävijämäärä	163 000	175 000	165 000	168 000
Kulttuuritapahtumien osallistujamäärä	13 900	16 050	12 000	12 000
Ikäihmisille suunnatun toiminnan osallistujamäärä			2 000	1800
€/asukas	156,21	180,15	178,30	177,81

Kirjasto

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut

Toiminta-alue

Paraisten kaupungissa on kuusi kirjastoa: Paraisilla, Nauvossa, Korppoossa, Houtskarissa, Iniössä ja Utössä. Nauvon, Korppoon, Houtskarın ja Iniön kirjastot ovat avoinna päivittäin klo 8–21 itsepalveluperiaatteella. Paraisten kaupunki on mukana Blanka-kirjastoyhteistyössä yhdessä Kemiönsaaren kunnan kanssa. Kirjastotoimintaa säätelee kirjastolaki (1492/2016). Yleisten kirjastojen tehtävänä on tarjota pääsy tietoon, ylläpitää monipuolista ja ajantasaista kokoelmaa sekä edistää lukemista, monipuolista lukutaitoa ja yhteiskunnallista vuoropuhelua. Kirjasto edistää yhteisöllisyyttä, aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Kirjasto	Tilinpäätös	Talousarvio	TA Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2024	2025	2025	2025	2025	%
Toimintatuotot	16 199	17 000	0	17 000	12 889	75,8
Toimintakulut	-1 498 446	-1 452 721	0	-1 452 721	-1 450 922	99,9
Toimintakate	-1 482 247	-1 435 721	0	-1 435 721	-1 438 033	100,2

Toiminta 2025

Kirjaston toiminta ja henkilöstötilanne ovat pysyneet vakaina vuonna 2025, ja suunnitellut muutokset (kirjastojärjestelmän muutos) on otettu huomioon talousarviossa ja toteutettu suunnitelmien mukaisesti. Lainojen määrä, fyysiset käynnit ja verkkokirjaston käyttö ovat lisääntyneet.

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TP2025
Vakituiset	10,3	11,3	10,5
Määräaikaiset	1,9	0,1	1,3
Henkilötyövuodet yhteensä	12,2	11,3	11,8

Tunnusluvut	2023	2024	TA2025	2025
Fyysiset käynnit	113 934	128 757	100 000	141 425
Fyysiset käynnit / asukas				
Lainojen kokonaismäärä	180 202	188 680	170 000	196 078
Lainojen kokonaismäärä / asukas				
Käynnit blanka.fi-sivustolla	70 001	79 025	70 000	92 210
€/asukas	93,83	99,61	96,60	97,72

Kansalaisopisto

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut

Toiminta-alue

Skärgårdens Saariston kombi on kaksikielinen kansalaisopisto, joka järjestää toimintaa sekä suomeksi että ruotsiksi. Opisto pyrkii edistämään jatkuvaa oppimista ja tarjoamaan Paraisten kaupungin kaikkien kunta-alueiden asukkaille mahdollisuuden monipuoliseen kehittymiseen ja hyvinvointiin.

Opiston tehtävänä on vastata sekä alueellisiin että paikallisiin tarpeisiin ja tarjota mahdollisuuksia omatoimiseen oppimiseen ja kansalaistaitojen kehittämiseen. Opetusta järjestetään päiväsaikaan, iltaisin ja viikonloppuisin, ja sitä tarjotaan pitkinä kursseina, intensiivikursseina, etäopetuksena ja verkkokursseina. Opiston kurssit ovat avoimia kaikille taustasta tai aiemmasta koulutuksesta riippumatta. Tämä tarkoittaa sitä, että kursseille voi osallistua kuka tahansa, mikä edistää osallistavaa ja monipuolista oppimisympäristöä.

Opisto järjestää vuosittain 400–500 kurssia ja noin 8 000–9 000 opetustuntia ja palkkaa 150–200 opettajaa.

Kansalaisopisto	Tilinpäätös		Talousarvio TA		Muutokset		Muutettu TA		KäyttöKäyttöaste	
	2024	2025	2025	2025	2025	2025	2025	%		
Toimintatuotot	145 830	128 000	0	128 000	147 942	115,6				
Toimintakulut	- 778 211	- 766 156	0	- 766 156	- 794 901	103,8				
Toimintakate	- 632 380	- 638 156	0	- 638 156	- 646 959	101,4				

Toiminta 2025

Opistolla oli toimintavuonna 5 229 osallistujaa, mikä merkitsee osallistujamäärän kasvua edellisiin vuosiin verrattuna. Kasvu johtuu pääasiassa laajemmasta kurssitarjonnasta ja siitä, että suunnittelimme aikaisempaa enemmän kursseja. Toimintavuonna 2025 suunniteltiin 511 kurssia, joista 400 toteutui. Osa kursseista peruttiin liian pienen osallistujamäärän takia. Vähimmäisosallistujamäärä on 5–7 riippuen siitä, missä kurssi pidetään.

Kansalaisopiston toiminta on ylittänyt talousarvion hienoisesti, mutta poikkeama on minimaalinen. Ylitys johtuu pääasiassa nousseista henkilöstökuluista ja ulkoisista vuokrista, jotka ylittivät alkuperäiset arviot. Tästä huolimatta opisto on onnistunut säilyttämään taloudellisen tilanteensa vakaana tekemällä uudelleenpriorisointeja. Toimintavuoden 2026 osalta taloudelliset haasteet otetaan huomioon tarkastelemalla opetustuntien määrää ja perumalla kursseja, joilla ei ole riittävästi osallistujia. Lisäksi tarkastellaan mahdollisuutta vähentää ulkoisten tilojen käyttöä toiminnassa.

Saariston kansalaisopisto jatkaa työtään tarjoten asukkaille monipuolista opetusta. Opisto haluaa tarjota asukkaille mahdollisuuden kehittää itseään ja hankkia uutta tietoa, yksin tai yhdessä toisten kanssa. Kansalaisopiston tehtävänä on edistää opiskelijoiden monipuolista kehittymistä ja hyvinvointia. Opisto kuuntelee edelleen tarkasti asukkaiden toiveita ja seuraa, mitä paikallisella tasolla ja maailmanlaajuisesti tapahtuu, voidakseen tarjota ajankohtaisimpia sisältöjä. Kansalaisopisto haluaa nostaa esiin yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa.

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TP2025
Vakituiset	2,4	2,4	2,8
Määräaikaiset	1,1	1,0	0,6
Henkilötyövuodet yhteensä	3,5	3,4	3,4

Tunnusluvut	2023	2024	TA2025	2025
Kansalaisopiston osallistujat (netto)	2 263	2 211	2 200	2265
Kansalaisopiston osallistujat (brutto)	5 081	5 059	5 000	5229
€/asukas	43,11	42,50	42,93	43,96

2.1.6 Sivistys

Sivistys	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio- muutokset 2025	Muutettu Talousarvio 2025	Käyttö 2025	Käyttöaste %
Myyntituotot	878 392	662 626	0	662 626	850 330	128,3 %
Maksutuotot	641 768	642 850	0	642 850	618 962	96,3 %
Tuet ja avustukset	143 238	53 550	0	53 550	120 557	225,1 %
Muut toimintatuotot	126 396	81 100	0	81 100	164 657	203,0 %
Toimintatuotot	1 789 793	1 440 126	0	1 440 126	1 754 506	121,8 %
Henkilöstökulut	-21 709 981	-21 953 159	- 208 000	-22 161 159	-22 498 941	101,5 %
Palvelujen ostot	-7 792 558	-8 070 024	-10 000	-8 080 024	-8 032 082	99,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 738 981	- 799 140	0	- 799 140	- 715 336	89,5 %
Avustukset	- 413 102	- 446 400	0	- 446 400	- 367 786	82,4 %
Muut toimintakulut	-8 256 305	-8 324 273	-22 000	-8 346 273	-8 441 514	101,1 %
Toimintakulut	-38 910 927	-39 592 996	- 240 000	-39 832 996	-40 055 658	100,6 %
Toimintakate	-37 121 133	-38 152 870	- 240 000	-38 392 870	-38 301 153	99,8 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 489 781	-1 576 096	0	-1 576 096	-1 598 542	101,4 %
Laskennalliset erät	4 399 190	4 527 239	0	4 527 239	4 527 239	100,0 %
Netto	-34 211 724	-35 201 727	- 240 000	-35 441 727	-35 372 456	99,8 %

Ruotsinkielinen koulutus

Sivistys

Toiminta-alue

Ruotsinkielinen koulutus tarjoaa laadukasta ruotsinkielistä perusopetusta ja lukiokoulutusta sekä aamu- ja iltapäivätoimintaa. Perusopetuksessa toimii yhdeksän yksikköä ja toisella asteella Pargas svenska gymnasium.

Ruotsinkielinen koulutus	Tilinpäätös	Talousarvio TA	Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2024	2025	2025	2025	2025	%
Toimintatuotot	301 824	227 936	0	227 936	355 397	155,9
Toimintakulut	-16 775 726	-17 038 458	- 195 000	-17 233 458	-17 582 075	102,0
Toimintakate	-16 473 902	-16 810 522	- 195 000	-17 005 522	-17 226 677	101,3

Toiminta 2025

Talousarvio ylittyi noin 200 000 eurolla. Lisäkustannuksia syntyi edellisenä lukuvuonna erityisoppilaista. Sairaalakoulukustannukset nousivat jälleen oltuaan usean vuoden ajan hyvin matalalla tasolla. Lakisääteinen tuki uudistus tuli voimaan 1.8.2025, mikä merkitsi erityisopettajakustannusten kasvua. Uudistuksen johdosta on otettu käyttöön tarkistettu opetussuunnitelma. Elokuusta alkaen palkattiin koordinoiva erityisopettaja. Tuntikehys on useissa kouluissa pienentynyt, ja tämän vaikutus näkyy täysimääräisesti vasta vuonna 2026. Henkilösivukulut ja eläkekulut ovat budjetoitua korkeammalla tasolla. Opetushenkilöstöllä on ollut pitkäaikaisia poissaoloja, mikä lisäsi sijaiskustannuksia. Lukio-opiskelijoiden määrä kasvoi syyslukukaudella, mikä osaltaan nosti palkkakustannuksia. Ostopalvelut lisääntyivät muun muassa vesi- ja maaliikenteen kuljetuksissa.

Malms skolan laajaa peruskorjaustyötä on jatkettu, ja 1. ja 2. vuosiluokan oppilaiden opetus on järjestetty Vapparintiellä. Koulukadulla otettiin käyttöön tilaelementtiratkaisu helpottamaan Bravan tilanpuutetta, mikä lisäsi myös sisäisiä vuokramenoja.

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TP2025
Vakituiset	126,6	129,6	130,7
Määräaikaiset	51,8	39,1	42,7
Henkilötyövuodet yhteensä	178,4	168,7	173,4

Tunnusluvut	2023	2024	TA2025	2025
Perusopetus:				
Oppilaiden määrä	959	957	939	937
Erityisen tuen piirissä olevat oppilaat	11 %	11%	11%	10%
Vuosiviikkotunnit/oppilas	2,4	2,4	2,48	2,47
Lukiokoulutus:				
Opiskelijoiden määrä	175	174	183	185
Vuosiviikkotunnit/opiskelija	1,9	1,75	1,67	1,72
€/oppilas, perusopetus		14 476	14 749	15 187
€/opiskelija, lukio		10 504	9 328	11 206
€/asukas	1 059,18	1 107,12	1 130,96	1 170,61

Suomenkielinen koulutus

Sivistys

Toiminta-alue

Suomenkielinen koulutus tarjoaa laadukasta perusopetusta ja lukiokoulutusta paraislaisille lapsille ja nuorille. Toiminta kattaa Paraisten kunta-alueen kolme perusopetuksen koulua ja lukion sekä Korppoon kunta-alueella kaksi perusopetuksen koulua. Kaikki koulut tekevät alueellista yhteistyötä. Koivuhaan koulussa toimii useita opetuksen pienryhmiä ja myös valmistava opetus; Nilsbyn koulussa annetaan laadukasta opetusta yhdysluokissa. Paraistenseudun koulun ja Paraisten lukion toimintaympäristönä on Brava, jossa opetusta annetaan laadukkaassa oppimisympäristössä. Edellä mainituilla kouluilla on paljonkin yhteisiä opettajia.

Saariston koulut ovat tärkeä osa alueiden elinvoimaisuutta.

Suomenkielinen koulutus	Tilinpäätös	Talousarvio TA	Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2024	2025	2025	2025	2025	%
Toimintatuotot	669 718	600 590	0	600 590	714 674	119,0
Toimintakulut	-9 878 996	-10 029 206	- 130 000	-10 159 206	-10 289 377	101,3
Toimintakate	-9 209 278	-9 428 616	- 130 000	-9 558 616	-9 574 703	100,2

Toiminta 2025

Koulunkäyntiin ja oppimisen tukeen liittyvät perusopetuslain muutokset ovat työllistäneet koulujen henkilöstöä. Oppimisen tuen työryhmä laati paikallisen opetussuunnitelman, joka otettiin käyttöön lukuvuoden alkaessa. Opetushenkilöstöllä on ollut mahdollisuus osallistua lukuisiin koulutuksiin. Koordinoiva erityisopettaja on palkattu osa-aikaisena. Koivuhaan koulun perusryhmien määrä väheni, koska 1. vuosiluokalle tuli vähemmän oppilaita. Opetushenkilöstöllä on ollut pitkäaikaisia poissaoloja, mikä lisäsi sijaiskustannuksia. Henkilösivukulut ja eläkekulut ovat budjetoitua korkeammalla tasolla. Saaristossa asuvien oppilaiden kuljetuskustannukset nousivat keväällä 2025.

Koivuhaan koulun ja päiväkodin alueelle on valmistunut uusia liikennejärjestelyjä, jotta lasten ja oppilaiden saattoliikenteestä on saatu entistä turvallisempaa ja sujuvampaa. Koulukadulla otettiin käyttöön tilaelementtiratkaisu helpottamaan Bravan tilanpuutetta, mikä johti sisäisten vuokratilakustannusten kasvuun.

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TP2025
Vakituiset	78,3	77,1	75,4
Määräaikaiset	27,8	15,7	25,3
Henkilötyövuodet yhteensä	106,1	92,7	100,7

Tunnusluvut	2023	2024	TA2025	2025
Perusopetus:				
Oppilaiden määrä	598	588	569	558
Erityisen tuen piirissä olevat oppilaat	14 %	14%	14%	14%
Vuosiviikkotunnit/oppilas	2,2	2,2	2,31	2,30
Lukiokoulutus:				
Opiskelijoiden määrä	71	70	75	77
Vuosiviikkotunnit/opiskelija	2,7	2,8	2,53	2,47
€/oppilas, perusopetus		13 504	13 792	14 557
€/opiskelija, lukio		12 443	10 798	12 412
€/asukas	593,24	618,91	634,33	650,63

Varhaiskasvatus

Sivistys

Toiminta-alue

Paraisten kunta-alueella varhaiskasvatustoimintaa järjestetään päiväkodeissa, perhepäiväkodeissa ja perhepäivähoitajien kodeissa. Nauvon, Korppoon, Houtskarın ja Iniön kunta-alueilla toimintaa järjestetään päiväkodeissa. Utössä toimintaa järjestetään perhepäivähoitajan kotona.

Varhaiskasvatus	Tilinpäätös		Talousarvio TA		Muutokset		Muutettu TA		KäyttöKäyttöaste	
	2024	2025	2025	2025	2025	2025	2025	2025	%	
Toimintatuotot	818 252	611 600	0	611 600		684 434		111,9		
Toimintakulut	-12 256 205	-12 525 332	85 000	-12 440 332		-12 184 207		97,9		
Toimintakate	-11 437 953	-11 913 732	85 000	-11 828 732		-11 499 772		97,2		

Vuoden 2025 tilinpäätös osoittaa, että varhaiskasvatusyksikkö alittaa talousarvion 328 960 eurolla (2,8 prosentilla). Alitus johtuu suurelta osin pienemmistä henkilöstökuluista. Sekä Korppoon päiväkodissa että Houtskarın päiväkodissa henkilöstömäärä on sovitettu lapsimäärän mukaan. Käytännössä se on tarkoittanut sitä, että molemmissa päiväkodeissa on ollut yksi lastenhoitaja vähemmän syyslukukaudella 2025. Koivuhaan päiväkodista on puuttunut erityisopettaja kevätlukukaudella (koska erityisopettajaa ei onnistuttu rekrytoimaan), ja päiväkodinjohtaja on hoitanut erityisopettajan tehtävää osa-aikaisesti. Koko toimintavuodeksi oli budjetoitu yksi opettajan palkka liikaa ja kevätlukukaudeksi yksi lastenhoitajan palkka liikaa.

Muut toimintatuotot ovat nousseet voimakkaasti budjetoidusta. Tämä johtuu siitä, että varhaiskasvatus laskuttaa Folkhälsanin päiväkotia Bantista ruokapalveluista. Tämä näkyy tulona muissa toimintakuluissa ja menona palvelujen ostoissa.

Knattebon päiväkodin toiminta päättyi 31.7.2025. Koska Koivuhaan laajennus ei ole vielä valmistunut, toimintavuonna 2025–2026 sekä Kirjalan päiväkodissa että Satuniityn päiväkodissa on molemmissa lisäryhmä, joka korvaa Knattebon päiväkodin lapsiryhmät.

Henkilöstötilanne on ollut haastava suurimman osan vuotta, koska henkilöstön poissaoloja sairauden vuoksi on ollut paljon koko vuoden ajan. Vaikka useimpiin päiväkoteihin on palkattuna varahenkilö, henkilöstömäärä ei ole riittänyt, kun poissaoloja on ollut paljon. Lyhytaikaisten sijaisten palkkaaminen on ollut vaikeaa, koska sellaisia ei ole riittävästi.

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TP2025
Vakituiset	97,6	126,0	105,0
Määräaikaiset	57,5	22,5	43,3
Henkilötyövuodet yhteensä	155,1	148,5	148,3

Tunnusluvut	2023	2024	TA2025	2025
0–6-vuotiaiden lasten määrä	779	768	731	729
Tehostetun ja erityisen tuen piirissä olevien lasten määrä	68	39	60	56
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä, %-osuus 0–6-vuotiaista	80 %	75 %	83 %	76 %
€/asukas	754,69	768,68	801,51	781,45

2.1.7 Kaupunkikehitys

Kaupunkikehitys	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Talousarvio- muutokset 2025	Muutettu Talousarvio 2025	Käyttö 2025	Käyttöaste %
Myyntituotot	5 164 008	4 944 022	0	4 944 022	4 880 114	98,7 %
Maksutuotot	657 485	569 000	0	569 000	573 700	100,8 %
Tuet ja avustukset	77 318	0	0	0	47 673	0,0 %
Muut toimintatuotot	18 223 685	18 063 980	0	18 063 980	18 307 652	101,3 %
Toimintatuotot	24 122 497	23 577 002	0	23 577 002	23 809 139	101,0 %
Henkilöstökulut	-5 774 769	-5 746 382	0	-5 746 382	-5 501 594	95,7 %
Palvelujen ostot	-7 394 200	-7 124 705	0	-7 124 705	-7 107 626	99,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 021 872	-4 832 641	0	-4 832 641	-3 552 786	73,5 %
Avustukset	-255 000	-256 100	0	-256 100	-262 984	102,7 %
Muut toimintakulut	-2 094 053	-1 978 702	0	-1 978 702	-1 952 140	98,7 %
Toimintakulut	-19 539 895	-19 938 530	0	-19 938 530	-18 377 131	92,2 %
Toimintakate	4 582 602	3 638 472	0	3 638 472	5 432 008	149,3 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 450 165	-3 529 566	0	-3 529 566	-3 570 713	101,2 %
Laskennalliset erät	-5 889 660	-6 034 166	0	-6 034 166	-6 034 166	100,0 %
Netto	-4 757 223	-5 925 260	0	-5 925 260	-4 172 871	70,4 %

Tekniikka ja kiinteistöt

Kaupunkikehitys
Tekniikka ja kiinteistöt

Toiminta-alue

Yksikön tekniikka ja kiinteistöt vastuulle ja tehtäviin kuuluvat yleiset viheralueet ja puistot, liikuntapaikkojen kunnossapito, Parfix, kadut ja yleiset alueet, vuokralaiturit ja vierasvenesatamien laiturit, venesulku, katuvalaistus, hulevesien hallinta ja uimarannat. Kiinteistövastuuseen kuuluvat kaupungin omien rakennettujen kiinteistöjen ja niiden piha-alueiden hoito, kunnossapito ja korjaaminen sekä rakennuttajatoiminta.

Yksikkö vastaa toimitilojen sisäisestä vuokrauksesta sekä kiinteistöjen ja tilojen vuokrauksesta Varhalle. Sote-kiinteistöt on yhtiötettävä vuoden 2025 aikana, koska vuosi 2025 on viimeinen vuosi, jolloin kaupunki voi vuokrata kiinteistöjä Varhalle.

Kiinteistöt, jotka eivät enää ole aktiivisessa käytössä tai joita ei enää tarvita kaupungin toiminnassa, ovat yksikön hallinnointivastuulla (tilapankki) ja ne tullaan ensisijaisesti realisoimaan.

Tekniikka ja kiinteistöt	Tilinpäätös	Talousarvio TA	Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2024	2025	2025	2025	2025	%
Toimintatuotot	18 470 912	18 342 594	0	18 342 594	18 463 524	100,7
Toimintakulut	-13 037 691	-13 466 125	0	-13 466 125	-12 033 957	89,4
Toimintakate	5 433 221	4 876 469	0	4 876 469	6 429 567	131,8

Toiminta 2025

Yksikön tekniikka ja kiinteistöt tuotot ovat hieman paremmat kuin talousarviossa. Yksikön kulut alittavat talousarvion johtuen siitä, että aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kulut ovat pienemmät kuin talousarviossa. Tähän vaikutti osaltaan lämmin talvi, minkä seurauksena sähkö- ja lämmityskustannukset olivat alhaisemmat, ja samaan aikaan myös pitkäjänteinen työ energiankulutuksen vähentämiseksi on tuottanut tulosta.

Sote-kiinteistöjen yhtiöittämistä on selvitetty ja valmisteltu vuoden aikana. Yhtiöittämistä ei toteutettu vuonna 2025, koska kaupungin ja hyvinvointialueen välisiä vuokraneuvotteluja ei saatu päätökseen, sillä osapuolet eivät päässeet yhteisymmärrykseen tulevista vuokratasoista. Valtuusto päätti vuoden lopussa yhtiöittää sote-rakennukset ja kaupunginhallitus valitsi jäsenet uuden kiinteistöyhtiön hallitukseen. Yhtiöittäminen merkitsee kaupungille noin 4,6 miljoonan euron vuokratulojen menetystä ja sen nettovaikutus on ulkoisten tulojen väheneminen noin 2–2,5 miljoonalla eurolla, mikä pitää saada tasapainotettua. Vuokrasopimukset Kaarea Oy:n kanssa uusittiin ja uudet vuokrasopimukset tulevat voimaan 1.1.2026 alkaen.

Malms skolan peruskorjaus etenee ja sen on määrä valmistua vuonna 2027. Koivuhaan päiväkodin laajennus käynnistyi kesällä 2025 ja sen on määrä valmistua kesällä 2026. Sulun (rakennettu 60-luvulla) saneeraus aloitettiin loppukesästä 2025 ja sen on määrä valmistua kesällä 2026. Keskuspuiston kehittämistä on jatkettu hyväksytyyn yleissuunnitelman mukaisesti. Vapparintien alueen ja Pohjois-Keskustan infra- ja katusuunnittelua on tehty rinnakkain näiden kahden alueen asemakaavoituksen kanssa. Näiden kahden uuden asemakaava-alueen kehittäminen mahdollistaa uuden paloaseman, liikerakennusten ja uusien asuntojen rakentamisen aivan Paraisten keskustaan. Kaupunginhallitus on käsitellyt luetteloa myytävistä rakennuksista, ja tavoitteena on ollut, että kaupunki omistaa tulevaisuudessa ainoastaan kaupungin tärkeintä ydintoimintaa tukevia päiväkotij- ja koulurakennuksia.

Henkilöstörakenteessa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia vuoden 2025 aikana.

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TP2025
Vakituiset	41,8	42,8	39,4
Määräaikaiset	6,3	3,4	8,1
Henkilötyövuodet yhteensä	48,1	46,2	47,5

Tunnusluvut	2023	2024	TA2025	2025
Kiinteistöt				
Pääomavuokra, €/m ²	7,32	5,60	8,32	8,45
Korjausvastuu, €/m ²	0,44	0,59	0,44	0,45
Käyttövuokra, €/m ²	5,83	8,36	5,69	5,72
Volyymi, m ²	95 815	94 012	93 014	92 838
Kiinteistöt, €/asukas	547,37	593,63	554,75	475,29
Siivottavat neliöt, m ²	42 769	45 653	45 551	45 551
Siivous, €/m ² /kk	1,97	1,97	2,27	1,89
Siivous, saariston osuus, €/m ² /kk	2,73	2,47	3,44	2,61
Ostopalvelu, Paraisten osuus, €/m ² /kk	1,70	1,77	1,89	1,65
Siivous, €/asukas	67,03	71,91	82,79	70
Tekniikka				
Henkilövahinkoihin johtavien onnettomuuksien määrä	1	2	0	0
Käyttöhäiriöiden määrä, sulku	1	5	0	0
Vuokralaiturit, vuokrausaste (%)	90,7	83,8	85	79,9
€/asukas	220,60	228,49	328,07	436,91

Kaavoitus

Kaupunkikehitys
Kaavoitus

Toiminta-alue

Kaavoitus vastaa kaavoitusasioista, alueellisesta edunvalvonnasta maankäyttöön ja liikenteeseen liittyvissä asioissa sekä neuvonnasta, ohjauksesta ja asiakaspalvelusta kaava-, elinympäristö-, kaupunkikuva- ja rakennussuojeluasioissa. Yksikkö pyrkii muovaamaan ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurillisesti kestävää ympäristöä tavoitteenaan tehdä kuntalaisten, yritysten ja muiden arjesta mahdollisimman hyvää, joustavaa ja kestävää. Yksikkö tarjoaa informaatiota, dataa, ideoita ja neuvontaa sekä ulkoisille että sisäisille asiakkaille. Toimintaan sisältyy edunvalvontatehtäviä.

Kaavoitus	Tilinpäätös	Talousarvio	TA	Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2024	2025		2025	2025	2025	%
Toimintatuotot	62 367	42 000		0	42 000	54 514	129,8
Toimintakulut	- 623 726	- 712 792		0	- 712 792	- 582 456	81,7
Toimintakate	- 561 359	- 670 792		0	- 670 792	- 527 942	78,7

Toiminta 2025

Toiminta on pääosin noudattanut kaavoitusohjelmaa ja muita toiminnalle asetettuja tavoitteita. Vuonna 2025 hyväksyttiin kolme asemakaavaa ja viisi ranta-asemakaavaa. Saaristotien, Vapparintien ja Kirkkosalmenrannan asemakaavat mahdollistavat yhteensä noin 20 000 k-m²:n verran uusia tontteja muun muassa uutta pelastusasemaa ja uutta isoa liikerakennusta (Kesko) varten sekä uusia tontteja asuinkerrostaloja ja muuta asumista varten. Toimintavuosi 2025 on ollut poikkeava siten, että kaavoitusarkkitehti siirtyi 1.3.2025 alkaen kaavoituspäällikön tehtävään eikä uutta kaavoitusarkkitehtia ehditty valita vuonna 2025. Taloudellisesti kaavoitusyksikkö on tehnyt talousarvioon verrattuna paremman tuloksen, mikä johtuu siitä, että kaavoitusarkkitehdin virka ei ole ollut täytettynä. Muutoin vuosi on ollut toiminnan ja tavoitteiden osalta normaali.

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TP2025
Vakituiset	5,8	6,0	5,1
Määräaikaiset	0,5	0,5	0,5
Henkilötyövuodet yhteensä	6,3	6,5	5,6

Tunnusluvut	2023	2024	TA2025	2025
Asemakaavat	2 (+ 3 ranta- asemakaavaa)	1 + (5 ranta- asemakaavaa)	4	3 + (5 ranta- asemakaavaa)
Osayleiskaavat	0	0	0	0
Luvat, lausunnot ja ratkaisut	54	48	40	44
€/asukas	33,76	37,73	45,13	35,88

Rakennus- ja ympäristöpalvelut

Kaupunkikehitys
Rakennus- ja ympäristöpalvelut

Toiminta-alue

Rakennus- ja ympäristöpalvelujen vastuualueeseen sisältyvät rakennusvalvonnan, ympäristönsuojelun sekä ympäristöterveydenhuollon viranomaisasiat. Lisäksi huolehditaan muista tarvittavista tehtävistä hallintosäännön ja kaupungin strategian mukaisesti.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonta neuvoo, opastaa ja palvelee kaupunkilaisia ja rakentamisen ammattilaisia rakentamisasioissa. Rakennusvalvonnan viranomaistehtävänä on valvoa kaavojen noudattamista, rakennettua ympäristöä ja vaatimusten täyttymistä rakentamisessa käsittäen lupa-, valvonta- ja neuvontatehtävät. Tavoitteena on suositella laadukasta, elinkaareltaan pitkäikäistä ja energiatehokasta rakentamista.

Paraisten kaupungin rakennusvalvonta on asiakaslähtöinen, perinteistä rakennustekniikkaa arvostava ja nykyaikaa seuraava rakennusvalvonta, jolla on helposti lähestyttävä, teknisesti ammattitaitoinen henkilökunta. Toiminnassa keskitytään perustyyöhön eli oikea-aikaiseen ja oikeanlaatuisen neuvontaan laadukkaan rakentamisen ja ympäristön turvaamiseksi.

Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelu vastaa kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen alaisesta viranomaistoiminnasta käsittäen lupa-, valvonta- ja neuvontatehtävät. Myös lausuntojen antaminen ympäristölainsäädännön mukaisissa asioissa on olennainen osa ympäristönsuojeluviranomaisen työtä.

Ympäristöterveydenhuolto ja eläinlääkintähuolto

Ympäristöterveydenhuolto toteutetaan sopimuksin ympäristöterveydenhuollon, elintarvikehygienian ja eläinlääkintähuollon alueellisena ostopalveluna Liedon kaupungilta. Tavoitteena on hyvän ympäristöterveydenhuollon, toimivan elintarvikehygienian valvonnan ja hyvän eläinlääkintähuollon tarjoaminen kuntalaisille ja yrittäjille heidän palvelutarvettaan vastaavasti.

Tavoitteena kaikessa neuvonnassa on antaa oikeaa tietoa kohtuullisessa ajassa.

Rakennus- ja ympäristöpalvelut	Tilinpäätös	Talousarvio TA	Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2024	2025	2025	2025	2025	%
Toimintatuotot	563 548	424 000	0	424 000	479 217	113,0
Toimintakulut	-1 617 768	-1 584 175	0	-1 584 175	-1 528 874	96,5
Toimintakate	-1 054 220	-1 160 175	0	-1 160 175	-1 049 657	90,5

Toiminta 2025

Rakennusvalvonta

Rakennus- ja ympäristöpalvelujen yksikön toiminta ja talouden toteuma vastaavat hyväksyttyä talousarviota ja vahvistettuja tavoitteita.

Tarkastusinsinöörin virka oli täytettynä määräaikaaisesti 31.12.2025 asti ja rakennustarkastajan virka on ollut täyttämättä joulukuusta 2025 lähtien. Työtehtävät jaettiin tämän jälkeen rakennusvalvonnan henkilöstön kesken. Rakennus- ja ympäristöpalvelujen yksikön toimistovastaava työskenteli 50 prosenttia kokopäiväisestä työajasta kaavoitusyksikössä määräaikaaisessa lupavalmistelijan virassa. Määräaikainen järjestely päättyi 31.12.2025.

Asiakirjojen digitalisointia on jatkettu, jotta se voidaan saattaa päätökseen, kun siihen on käytettävissä resursseja.

Uusi rakentamislaki tuli voimaan 1.1.2025. Se on aiheuttanut toiminnalle monenlaisia haasteita ja osaamisen päivittämisen tarpeita. Lainsäädännön keskeneräisyys ja ohjeiden puuttuminen aiheuttavat jatkuvasti työkuormaa henkilöstölle.

Uusi rakennusjärjestys saatiin laadittua ja hyväksyttiin valtuustossa. Rakennusjärjestyksestä oltiin kertomassa saaristolautakunnassa, valtuuston iltakoulussa, rakennus- ja ympäristölautakunnan kokouksissa, työryhmätapaamisissa, mökkiläiswebinaarissa ja kaupunkilaisille ja ammattilaisille tarkoitetussa sidosryhmätilaisuudessa.

Ympäristönsuojelu

Uusi johtava ympäristönsuojelutarkastaja aloitti toukokuussa.

Ympäristönsuojelu on ollut mukana toteuttamassa yhteistyöhankkeita, kuten muun muassa Älönlahden pilottihanke ja Paraisten kalkkivaikutteiset paahdeympäristöt -hanke, jotka loppuivat. Lisäksi ympäristönsuojelu on ollut mukana ilmasto- ja ympäristöohjelman koordinoinnissa ja toteuttanut muun muassa vieraslajiviestintää.

Ympäristöterveydenhuolto ja eläinlääkintähuolto siirrettiin hallintosäännön mukaisesti hallinnon alaiseksi toiminnaksi kesäkuusta alkaen.

Osana kaupungin organisaatiossa toteutettuja muutoksia viranomaisasiat siirtyivät uudelle lupalautakunnalle 1.6.2025.

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TP2025
Vakituiset	12,2	14,0	12,4
Määräaikaiset	7,5	0,6	3,2
Henkilötyövuodet yhteensä	19,7	14,6	15,6

Tunnusluvut	2023	2024	TA2025	2025
Rakentamislupa, kerrosneliöt	23 949	17 268	20 000	15 799
Rakentamislupa, uusia asuntoja	25		40	28
Rakentamislupa, uusia vapaa-ajanasuntoja	28		40	23
Ympäristölupa- ja maa-ainesten ottamislupahakemuksia koskevien päätösten tai lausuntojen määrä	14	18	12	17
Valvontatarkastusten lukumäärä			100	127
€/asukas	64,87	70,85	78,05	71,33

Maankäyttö

Kaupunkikehitys
Maankäyttö

Toiminta-alue

Maankäytön yksikölle kuuluvat maapolitiikka, kaupungin rakentamattomien maa- ja vesialueiden hallinnointi, mittaustoiminta ja kiinteistönmuodostus sekä rakennus- ja ympäristölautakunnan hallinnolliset asiat ja henkilöstöasiat.

Maankäyttö	Tilinpäätös	Talousarvio TA	Muutokset	Muutettu TA	Käyttö	Käyttöaste
	2024	2025	2025	2025	2025	%
Toimintatuotot	609 742	541 400	0	541 400	579 571	107,1
Toimintakulut	-1 149 298	-1 166 366	0	-1 166 366	-1 053 922	90,4
Toimintakate	- 539 556	- 624 966	0	- 624 966	- 474 351	75,9

Toiminta 2025

Maankäytön yksikkö (aikaisemmin mittaus) ylläpitää kiinteistö-, rakennus- ja osoiterekisteriä. Yksikössä kehitetään myös kaupungin ulkoisia karttapalveluja, joihin on koottu muun muassa rekisterikartta, ilmakuvia ja kaavatietoja, jotka ovat käytettävissä maksutta. Osana rakennuslupaprosessia maastomittaus merkitsee uudet rakennukset ja tekee tarkastusmittauksia sekä täydentää rakennettujen kohteiden rakennusrekisteriä. Myös uusien rekisteritonttien muodostaminen edellyttää maastotöitä sekä toimitusinsinöörin kynää. Kaupungin tavoitteena on muodostaa tontteja, jotka ovat edullisia ostajilleen ja kaupungille edullisia tuottaa. Yksikkö hankkii maata ja luovuttaa sitä rakentajille ja elinkeinonharjoittajille sekä neuvoo maanmittausasioissa.

Yksikön tulos on positiivinen, koska tuloja on kertynyt enemmän, lähinnä vuokrasta, ja koska kustannukset, lähinnä henkilöstökustannukset, ovat olleet hieman arvioitua pienemmät. Metsistä on kuitenkin saatu vähemmän tuloja, koska vuoden aikana ei tehty merkittäviä toimenpiteitä. Uusi rakentamislaki seisautti lupahakemusten jättämisen ja aiheutti katkon vanhojen lupien myöntämiseen. Tämä näkyy maastomittaustoiminnasta ja karttapaketeista kertyneissä tuloissa. Sen seurauksena, että rakentamislakiin tehtiin muutoksia, jotka lievensivät rakennelmien merkitsemistä ja mittaamista koskevia vaatimuksia, päädyttiin siihen, että yksikkö ei korvaa eläkkeelle siirtynyttä kartoittajaa heti uudella kartoittajalla. Sen sijaan kokeiltiin kesätyöntekijän palkkaamista kiireisimmiksi kuukausiksi touko-, kesä- ja elokuuksi. Testi oli onnistunut ja yksikkö jatkaa samalla tavalla vuonna 2026. Ennen vuodenvaihdetta jäi eläkkeelle kanslisti ja nämä työtehtävät on jaettu uudelleen.

Kaupunki vaihtoi vuoden alussa korkeusjärjestelmän N2000:een. Muutos merkitsee sitä, että kaupungilla on yhtenäinen korkeusjärjestelmä koko alueella ja että järjestelmä on sama, jota yksityiset rakennusalan toimijat ja muut viranomaiset pääosin käyttävät. Kaupunki on hankkinut samalla uusiksi lasketut korkeuskäyrät lähes koko alueestaan. Niitä voidaan käyttää pohjana pienissä yksityisissä rakennushankkeissa ja tulevan kaavoituksen yhteydessä pohjakartan pohjana sekä yksityisissä ranta- asemakaavoissa että kaupungin omassa kaavoitustyössä. Myös vesihuoltolaitos on korjannut omat käyttämänsä korkeudet samaan korkeusjärjestelmään.

Yksikön arkistovastaavalla on useamman vuoden ajan ollut käynnissä digitalisointihanke. Se päättyi vuonna 2025, ja kaikki kaupungin kiinteistötoimitukset ovat nyt saatavilla digitaalisesti, mikä säästää työaikaa ja sujuvoittaa digitaalisia ratkaisuja. Digitalisointityötä jatketaan kaupungin tonttijakojen digitalisoinnilla.

Maapoliittista ohjelmaa käsiteltiin vuoden aikana ja valtuusto hyväksyi sen syksyllä 2025. Loppuvuodesta kaupungin pientalotonttien hinnat yhdenmukaistettiin, minkä seurauksena hinta laski 40 prosentilla tonteista.

Vuoden aikana on luovutettu viisi omakotitonttia ja myyty niin kutsutut Sininen talo ja Keltainen talo Kirkkomalmilta.

Vuoden aikana toteutetut maanhankinnat yhteensä: rakentamaton pientalotontti Pjukulasta, Kustfastin/Axxellin asuntola Vapparintieltä, vaihtomaata Stormälöstä, pientalotontin osa Skräbbölestä, kerrostalotontin osa Tennbystä, osia tulevasta pelastusaseman tontista ja vesialueita, jotka tukevat telakan laajentamista Mustfinnissä.

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TP2025
Vakituiset	13,0	12,3	12,0
Määräaikaiset	1,1	0,3	0,4
Henkilötyövuodet yhteensä	14,1	12,5	12,4

Tunnusluvut	2023	2024	TA2025	2025
Luovutetut pientalotontit	5	12	15	5
Rakennuspaikkojen paalutukset ja sijaintikatselmukset	74+288	67+345	50+125	70+334
Tonttijaot	8	4	5	7
€/asukas	30,52	36,26	42,05	32,23

Vesihuolto

Kaupunkikehitys
Vesihuolto

Toiminta-alue

Vesihuoltolaitoksella on toimintaa Paraisten, Nauvon, Korppoon ja Houtskarın kunta-alueilla ja kullakin toiminta-alueella on omat vesilaitokset ja jätevedenpuhdistamot sekä putkiverkostot. Paraisten kunta-alueella talousveden toimittaa Turun Seudun Vesi Oy.

Vesihuolto	Tilinpäätös		Talousarvio TA		Muutokset		Muutettu TA		KäyttöKäyttöaste	
	2024	2025	2025	2025	2025	2025	2025	%		
Toimintatuotot	4 415 927	4 227 008	0	4 227 008	4 232 312	100,1				
Toimintakulut	-3 111 411	-3 009 072	0	-3 009 072	-3 177 922	105,6				
Toimintakate	1 304 515	1 217 936	0	1 217 936	1 054 391	86,6				

Toiminta 2025

Toiminta perustuu lainsäädäntöön ja painopisteenä on vesihuollon turvaaminen niin, että kohtuullisin kustannuksin on saatavissa riittävästi terveydellisesti ja muutoinkin moitteetonta talousvettä sekä terveyden- ja ympäristönsuojelun kannalta asianmukainen viemärinti.

Vesihuollon tuotot ovat talousarvion mukaiset. Henkilöstökulut poikkeavat hieman talousarviosta, ja syynä tähän on vuoden 2024 yhteistoimintaneuvottelujen tulos. Vuoden aikana on tehty henkilöstömuutoksia ja muutoksia johtamisrakenteessa. Vuoden aikana perustettiin vesihuoltoyksikön yksikköpäällikkönä toimivan vesihuoltopäällikön virka selkeämmän organisaatiomallin luomiseksi. Aikaisemmin yksikköä johti tekninen päällikkö.

Vesi- ja viemäriverkoston saneerauksia on tehty verkoston vuotojen vähentämiseksi, ja vesitornin saneeraus on saatu valmiiksi. Korppoon Verkanin vedenpuhdistamon rakennustyöt aloitettiin keväällä 2025, jotta se voidaan ottaa käyttöön talvella 2026, jolloin se korvaa väliaikaisen vedenpuhdistamon.

Koska kaupungin maantieteellinen alue on laaja ja pirstaleinen, vesihuoltolaitos on jatkanut vuoden aikana toiminnan digitalisointia ja automatisointia kustannustehokkaan käytön varmistamiseksi. Muuttunut maailmantilanne on lisännyt varautumis- ja riskienhallinta-asioiden painoarvoa vesihuollossa, joka on yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittinen toiminto. Putkiverkoston kasvava korjausvelka on riskitekijä, joka lisää käyttökustannuksia vuotavien vesien ja käyttöhäiriöiden seurauksena.

Henkilötyövuodet	TP2024	TA2025	TP2025
Vakituiset	13,4	13,4	12,8
Määräaikaiset	0,5	0,0	0,0
Henkilötyövuodet yhteensä	13,9	13,4	12,8

Tunnusluvut	2023	2024	TA2025	2025
Fosforin puhdistusprosentti (Norrby)	98 *)	96	95	93 *)
Typen puhdistusprosentti (Norrby)	82 *)	81	70	83 *)
Laskuttamaton talousvesi prosentteina (vuodot)	25	26	29	22 *)
Viemäriverkoston vuotava vesi prosentteina	58	57	55	65 *)
Verkostosta vuotava talousvesi (Parainen), m ³ /km	1 681	1 510	979	1 000 *)
Parainen				
Laskuttamaton vesi prosentteina (vuodot)	28	28	31	22 *)
Viemäriverkoston vuotava vesi prosentteina	59	56	44	65 *)
				*) alustavia
Saaristo				
Laskuttamaton vesi prosentteina (vuodot)	17	17	20	na *)
Viemäriverkoston vuotava vesi prosentteina	42	36	50	na *)
				*) mittaustiedot saadaan myöhemmin
€/asukas	72,74	87,67	81,94	71,65

2.2 KONSERNITAVOITTEET JA NIIDEN SEURANTA

Kaupunginvaltuusto on 25.5.2021 hyväksynyt kaupungin uuden konserniohjeen, jonka mukaan kaupunki ohjaa tytäryhteisöjään ja sääntelee kuntakonsernin sisäistä yhteistyötä. Konserniohjeessa on esitetty konserniyhteisöjen velvollisuudet, ja ohje on annettu tiedoksi tytäryhteisöjen päättävissä elimissä istuville kaupungin edustajille. Konsernitavoitteet kaupunginvaltuusto on hyväksynyt talousarviossa.

Yleiset konsernitavoitteet

1. Tytäryhteisöjen toiminnan on tuettava kaupungin strategian toteutumista.

Kaikki tytäryhtiöt toimivat kaupungin vuonna 2025 voimassa olleen strategian mukaisesti. Kaupungin tytäryhteisöjen konsernitavoitteet on uudistettava niin, että ne ovat linjassa kaupungin uuden ”Kasvua, joka näkyy ja tuntuu” -strategian kanssa. Tytäryhteisöillä on tärkeä rooli kaupungin strategian toteuttamisen edistämiseksi. Kaupungin tytäryhteisöille tullaan laatimaan uudet tavoitteet keväällä 2026.

2. Kaupungin konserniohjeet otetaan kaikilta osin huomioon tytäryhteisöjen toiminnassa ja kaupungin toteuttamassa yhtiöiden ohjauksessa ja lisäksi varmistetaan, että ohjeet ovat tytäryhtiöiden ja niiden johdon käytettävissä.

1.7.2021 voimaan tullutta kaupungin konserniohjetta noudatetaan kaikissa yhtiöissä. Konsernijohto pitää jatkuvasti kokouksia yhtiöiden hallitusten puheenjohtajien ja toimitusjohtajien kanssa.

3. Konserniyhteisöt ja kuntayhtymät toimivat taloudellisesti itsensä kannattavasti ja niiden tulee Paraisten kaupungin tavoin tehostaa toimintaansa jatkuvasti.

Ks. yhtiökohtaiset tiedot taulukoista.

4. Paraisten kaupunki määrittelee ammattimaisuuden ja toimialaosaamisen kriteerit valittaessa kaupungin edustajia tytäryhtiöihin, ja valittavien edustajien tulee täyttää nämä vaatimukset.

On tärkeää, että valittavilla on tarvittavat taidot ja osaaminen tytäryhtiöiden toiminnan arvioimiseksi suhteessa kaupungin asettamiin ja hyväksymiin tavoitteisiin ja strategioihin. Hallitusten jäseniltä edellytetään liiketalouden ja kyseessä olevan yhtiön toimialan tuntemusta. Pyrkimyksenä on, että hallituksessa on tasapainoinen sukupuolijakauma.

5. Tytäryhteisöt pyrkivät minimoimaan lainarahoituksen, ja kaupungin talouspalveluja konsultoidaan ryhdyttäessä mahdollisiin operaatioihin ulkoisen rahoituksen saamiseksi.

Ks. yhtiökohtaiset tiedot taulukoista.

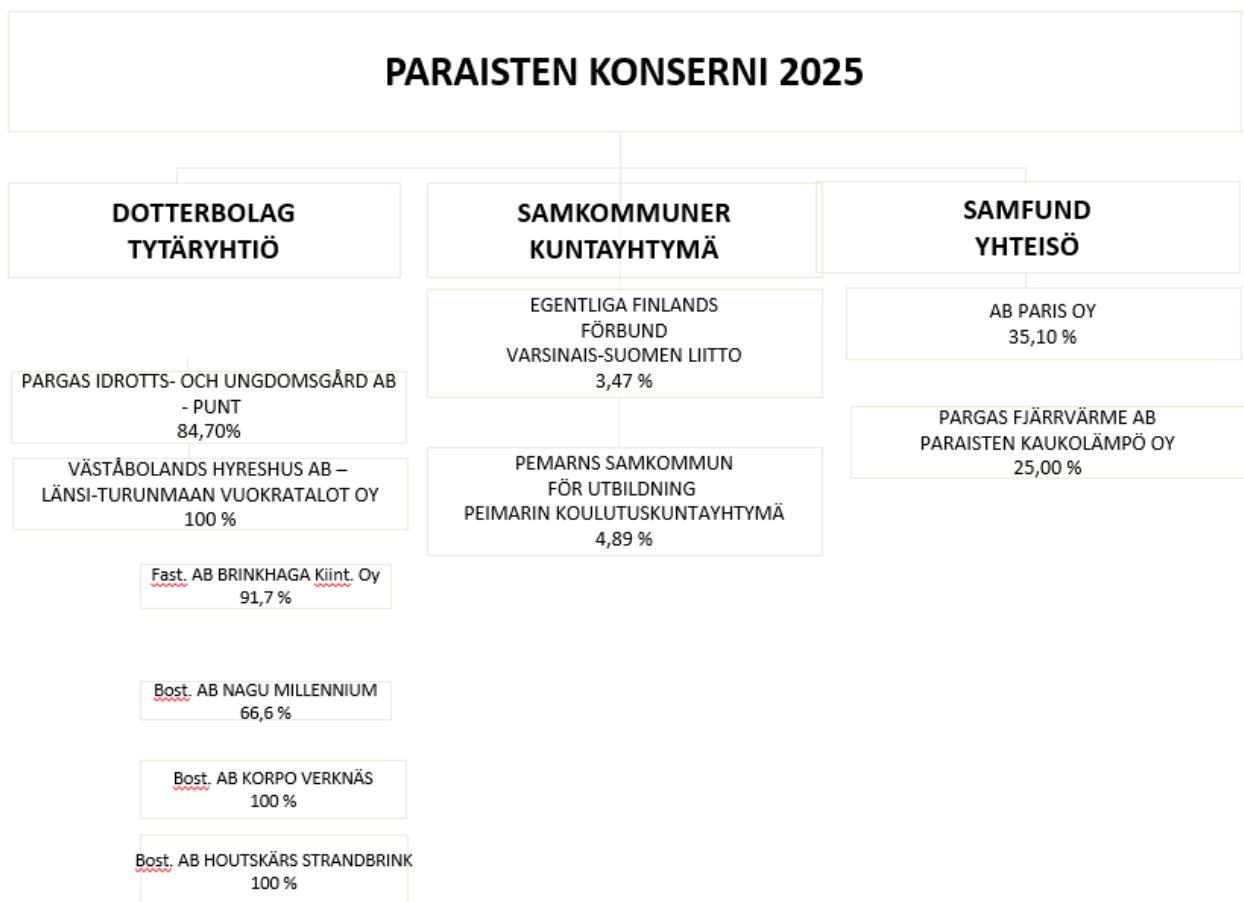
6. Kuntakonsernin tavoitteena on, että omavaraisuusaste on yli 50 prosenttia ja velkaantuneisuusaste alle 50 prosenttia.

Kaupunkikonsernin omavaraisuusaste vuonna 2025 oli 55,3 prosenttia.

Kaupunkikonsernin velkaantuneisuusaste vuonna 2025 oli 88,3 prosenttia.

7. Konserniohjeet päivitetään niin, että niissä otetaan huomioon kuntalain muutokset ja tarve pitää tytäryhtiöiden ja kaupungin taloudet läpinäkyvästi erillään toisistaan siitä huolimatta, että yhteistyötä samalla kehitetään.

Konserniohje päivitettiin viimeksi vuonna 2021 yhdessä tytäryhtiöiden kanssa ja se tuli voimaan 1.7.2021.

Paraisten Urheilu- ja Nuorisotalo Oy

Toiminta

Yhtiö pyrkii tukemaan ja kehittämään liikunta- ja kulttuurimahdollisuuksia Paraisilla eikä sen tavoitteena ole tuottaa voittoa osakkeenomistajilleen. Yhtiö toteuttaa pyrkimyksiään hallinnoimalla urheilu-, nuoriso- ja kulttuuritaloa ja vuokraamalla talosta tiloja korvausta vastaan. PUNT:ssa käy vuosittain noin 90 000 kävijää.

PUNT 2 -halli oli syksystä 2024 kevääseen 2025 ensimmäistä kertaa käytössä kokonaisen kauden ajan, ja käyttöaste on ollut erittäin korkea. Halli on myös täyttänyt odotukset sekä toiminnallisuuden että laadun osalta. On myös ollut ilahduttavaa huomata, että hallin energiankulutus on ollut arvioitua vähäisempää, mikä johtuu osittain asennetuista aurinkopaneeleista sekä hyvin toimivasta kiinteistöautomaatiikasta. Yhtiön toiminta on saavuttanut vakaan tason, mutta PUNT 2 -hallin lainanlyhennykset huomioon ottaen hyvä talousarviokuri ja strukturoitu toiminta ovat edelleen tärkeitä. Vanhan hallin äänentoistojärjestelmä uusittiin syksyllä 2025, vuodelle 2026 ei ole suunnitteilla isoja päivityksiä/korjauksia.

Tuloslaskelma	Toteuma 2024	TA2025	Toteuma 2025
Liikevaihto	229 193,35	337 000	264 675,48
Liiketoiminnan muut tuotot	45 000	45 000	45 237
Kulut (materiaali- ja henkilöstökulut)	26 068,83	23 000	230 710
Poistot	180 075,74	178 000	174 870
Liiketoiminnan muut kulut	228 004,72	233 500	0
Liikevoitto/-tappio	-193 272,30	- 109 000	-113 479
Rahoitustuotot ja -kulut	-55 612,57	- 124 500	-59 720
Tilinpäätössiirrot ja tuloverot			

Tunnusluvut	Toteuma 2024	TA2025	Toteuma 2025
Omavaraisuusaste, %	66,4	70,9	66,4
Investoinnit, €	1 139 575	0	0
Suhteellinen velkaantuneisuusaste, %	652,2	441,7	534,2
Yrityskohtainen tunnusluku: Kävijämäärä	85 000	92 000	94 000

Länsi-Turunmaan Vuokratalot Oy

Toiminta

Länsi-Turunmaan Vuokratalot Oy:n tarkoituksena on omistaa, hallita ja ylläpitää kiinteistöjä ja rakennuksia, hankkia ja omistaa kiinteistöjen ja huoneistojen hallintaan oikeuttavia osakkeita ja vuokrata asuntoja asunnontarvitsijoille asuntotarpeen tyydyttämiseksi Paraisten kaupungin eri kunta-alueilla.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhtiö omistaa kiinteistöjä ja osakehuoneistoja sekä toimii tarvittaessa rakennuttajana ja tekee rakennuttamissopimuksia Paraisten kaupungin ja muiden rakennuttamista harjoittavien yhteisöjen kanssa.

Yhtiö voi investoida osakehuoneistoihin Paraisten keskustassa, jos keskustassa käynnistetään rivitalo- tai muita rakennusprojekteja. Yhtiö laatii PTS:n seuraaviksi kymmeneksi vuodeksi.

Tuloslaskelma	Toteuma 2024	TA2025	Toteuma 2025
Liikevaihto	759 570	727 331	662 536
Liiketoiminnan muut tuotot			
Kulut (materiaali- ja henkilöstökulut)	656 769	621 419	543 073
Poistot	65 885	70 163	120 091
Liiketoiminnan muut kulut			
Liikevoitto/-tappio	36 916	35 749	-628
Rahoitustuotot ja -kulut	28 655	34 390	27 025
Tilinpäätössiirrot ja tuloverot			

Tunnusluvut	Toteuma 2024	TA2025	Toteuma 2025
Omavaraisuusaste, %	75	75	75
Investoinnit, €	182 818	0	0
Suhteellinen velkaantuneisuusaste, %	166	166	166
Yrityskohtainen tunnusluku: Omavaraisuusaste	75	75	75

2.3 KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN MÄÄRÄRAHOJEN SITOVUUSTASOLLA

Sitovuustaso = netto

ulkoiset/sisäiset	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama %
Vaalit					
1000 Vaalit	-51 700	0	-51 700	-44 431	85,9 %
Tilintarkastus					
1200 Tilintarkastus	-65 946	0	-65 946	-60 444	91,7 %
Konsernipalvelut					
1415 Hallinto	-1 509 551	0	-1 509 551	-1 592 826	105,5 %
1440 IT ja digitalisointi	-118 049	0	-118 049	-124 556	105,5 %
1475 HR	-1 076 469	0	-1 076 469	-1 086 524	100,9 %
2000 Talous	-635 493	50 000	-585 493	-360 608	61,6 %
2020 Hankkeet	-434 741	0	-434 741	-308 725	71,0 %
Konsernipalvelut	-3 774 303	50 000	-3 724 303	-3 473 239	93,3 %
Elinkeinopalvelut					
3005 Elinkeinot ja matkailu	-1 118 050	0	-1 118 050	-977 765	87,5 %
3015 Työllisyyspalvelut	-1 650 589	0	-1 650 589	-1 581 743	95,8 %
3020 Saaristo ja joukkoliikenne	-756 946	0	-756 946	-820 048	108,3 %
3030 Markkinointi ja tiedotus	-562 163	0	-562 163	-578 537	102,9 %
Elinkeinopalvelut	-4 087 748	0	-4 087 748	-3 958 094	96,8 %
Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut					
4005 Hyvinvointipalvelut ja kolmas sektori	-258 499	0	-258 499	-205 921	79,7 %
4010 Kulttuuri ja vapaa-aika	-2 650 306	0	-2 650 306	-2 616 591	98,7 %
4015 Kirjasto	-1 435 721	0	-1 435 721	-1 438 033	100,2 %
4020 Kansalaisopisto	-638 156	0	-638 156	-646 959	101,4 %
Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut	-4 982 682	0	-4 982 682	-4 907 505	98,5 %
Sivistys					
5501 Ruotsinkielinen koulutus	-16 810 522	-195 000	-17 005 522	-17 226 677	101,3 %
5502 Suomenkielinen koulutus	-9 428 616	-130 000	-9 558 616	-9 574 703	100,2 %
5504 Varhaiskasvatus	-11 913 732	85 000	-11 828 732	-11 499 772	97,2 %
Sivistys	-38 152 870	-240 000	-38 392 870	-38 301 153	99,8 %
Kaupunkikehitys					
7050 Tekniikka ja kiinteistöt	4 876 469	0	4 876 469	6 429 567	131,8 %
7052 Kaavoitus	-670 792	0	-670 792	-527 942	78,7 %
7054 Rakennus- ja ympäristöpalvelut	-1 160 175	0	-1 160 175	-1 049 657	90,5 %
7056 Maankäyttö	-624 966	0	-624 966	-474 351	75,9 %
7058 Vesihuolto	1 217 936	0	1 217 936	1 054 391	86,6 %
Kaupunkikehitys	3 638 472	0	3 638 472	5 432 008	149,3 %
Käyttömenot yhteensä	-47 476 777	-190 000	-47 666 777	-45 312 858	95,1 %

2.4 TULOSLASKELMA

ulkoinen/sisäinen	Muutettu		Toteutuma 2025	Poikkeama 2025
	Talousarvio 2025	talousarvio 2025		
Toimintatuotot				
Myyntituotot	6 587 346	6 587 346	7 108 072	520 726
Maksutuotot	1 373 350	1 373 350	1 336 367	-36 983
Tuet ja avustukset	1 494 431	1 494 431	1 626 997	132 566
Muut toimintatuotot	18 582 801	18 582 801	19 206 239	623 438
	28 037 928	28 037 928	29 277 675	1 239 747
Toimintakulut				
Henkilöstömenot				
Palkat ja palkkiot	-27 451 228	-27 624 363	-27 561 714	62 649
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-5 511 856	-5 541 288	-5 487 854	53 434
Muut henkilösivukulut	-854 142	-859 575	-933 345	-73 770
Palvelujen ostot	-20 286 383	-20 296 383	-20 606 797	-310 414
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 967 638	-5 917 638	-4 557 814	1 359 824
Avustukset	-2 010 554	-2 010 554	-1 912 731	97 823
Muut toimintakulut	-13 432 904	-13 454 904	-13 530 278	-75 374
	-75 514 705	-75 704 705	-74 590 533	1 114 172
Toimintakate	-47 476 777	-47 666 777	-45 312 858	2 353 919
Verotulot	42 910 000	41 911 000	42 194 431	283 431
Valtionosuudet	9 375 014	9 375 014	9 322 002	-53 012
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	0	0	276 254	276 254
Muut rahoitustuotot	172 500	172 500	136 479	-36 021
Korkokulut	-1 084 000	-1 084 000	-996 492	87 508
Muut rahoituskulut	-40 000	-40 000	-42 111	-2 111
	-951 500	-951 500	-625 870	325 630
Vuosikate	3 856 737	2 667 737	5 577 705	2 909 968
Poistot ja arvonalentumiset	-5 500 000	-5 500 000	-6 536 551	-1 036 551
Tilikauden tulos	-1 643 263	-2 832 263	-958 846	1 873 417
Poistoerojen lisäys (-) tai vähennys (+)	39 179	39 179	-146 094	-185 273
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	188 906	-2 400 000
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-1 604 084	-2 793 084	-916 034	-711 856

2.5 INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN 31.12.2025	Kustannus- arvio	Josta 31.12.2025 käytetty %	Edellisten vuosien käyttö	Talous- arvio 2025	Talousarvion muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2025
1820 Osakkeiden ja osuuksien myynti							
Menot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Tulot	84 632	100 %	0	0	0	0	84 632
Netto	84 632	100 %	0	0	0	0	84 632
Kaarean osakkeiden myynti.							
2000 Osallistuva budjetointi							
Menot	-50 000	98 %	0	0	-50 000	-50 000	-49 093
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-50 000	98 %	0	0	-50 000	-50 000	-49 093
Ulkokuntosali Paraisten Keskuspuistoon ja Houtskarın Näsbyhyn.							
3332 Paraisten käyntisatama							
Menot	-350 000	0 %	0	-100 000	0	-100 000	0
Tulot	350 000	0 %	0	100 000	0	100 000	0
Netto	0	N.A.	0	0	0	0	0
5317 Paraisten luovuukskeskus, Koulukatu							
Menot	-8 540	100 %	0	0	0	0	-8 540
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-8 540	100 %	0	0	0	0	-8 540
Bravan tilaelementtien sähköliittymät.							
5323 Malms skola							
Menot	-8 350 000	39 %	-598 753	-1 700 000	-670 000	-2 370 000	-2 689 463
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-8 350 000	39 %	-598 753	-1 700 000	-670 000	-2 370 000	-2 689 463

Syksyllä 2024 aloitettu Malms skolan peruskorjaus etenee hyväksytyin päivitetyn hankesuunnitelman mukaisesti. Aikataulullisesti hanke on hieman edellä alkuperäistä aikataulua. Lattiarakenteita ja pintoja on uusittu, kiinteistötekniikkaa nykyaikaistettu voimassa olevien määräysten mukaisesti ja ilmanvaihtoa parannettu. Lisäksi on vaihdettu sähkö- ja vesijohtoja ja päivitetty salaojajärjestelmiä rakennuksen ympäriltä. E-osa, joka käsittää sosiaalityilat, luokkahuoneita ja oppilashuollon tilat, on nyt valmis, ja kesällä aloitettiin työt D-osassa sekä salaojitusyöt koko rakennuksessa. D-osan purkutyö valmis. Liikennejärjestelyt valmistuneet aikataulun mukaisesti. Määrärahojen ylittyminen riippuu työn edistymisvauhdista. Uimahalli otetaan käyttöön helmikuussa ja D-osan muut tilat toukokuussa. Muiden osien eli ruokasalin, liikuntasalin, auditorion, käsityötilojen ja pihan suunnittelu on valmis ja hankinnan valmistelu on käynnissä. Työt käsityöluokassa alkavat huhtikuussa. Käsityöluokka otetaan käyttöön syyskuussa. Ruokasalin ja auditorion korjaus alkaa kesäkuussa. 1. ja 2. vuosiluokan käsittävä Lilla Malms skola, joka nyt toimii Axxellin rakennuksessa Vapparintiellä, muuttaa takaisin Malms skolaan syksyllä 2026. Hyvän markkinatilanteen ansiosta E- ja D-osan kustannukset ovat olleet hieman arvioitua pienemmät. Hanke etenee alkuperäisen hankesuunnitelman mukaisesti.

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN 31.12.2025	Kustannus- arvio	Josta 31.12.2025 käytetty %	Edellisten vuosien käyttö	Talous- arvio 2025	Talousarvion muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2025
--	---------------------	-----------------------------------	---------------------------------	--------------------------	---------------------------	-------------------------	--------------------

5350 Aktivoiva tapaamispaikka, Korppoo

Menot	-310 000	78 %	-242 171	-50 000	0	-50 000	0
Tulot	310 000	40 %	114 318	50 000	0	50 000	8 434
Netto	0	N.A.	-127 854	0	0	0	8 434

Tulo kuuluu vuoden 2024 investointiin.

Hanketta ei toteuteta vuonna 2025 valtionperinnön puuttumisen vuoksi.

5351 Koivuhaan päiväkot

Menot	-1 600 000	75 %	0	-500 000	-630 000	-1 130 000	-1 204 371
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-1 600 000	75 %	0	-500 000	-630 000	-1 130 000	-1 204 371

Hankkeeseen sisältyvät seuraavat työvaiheet: 1. Purkaminen 2. Pohjatyöt: - räjäytystyö - kaivu 3. Rakennustekniikan siirtäminen uuteen tekniseen tilaan: - vesi - sähkö - kiinteistöautomaatio - jätevesi - hulevesi - kaukolämpö. Rakennustyöt (laajennus kokonaisurakkana) etenevät suunnitelman mukaisesti. Liikennejärjestelyt etenevät aikataulun mukaisesti, kesäkuun lopussa valmiina noin 50 prosenttia. Rakennustöiden painopiste on vuodessa 2025. Hankkeen ja piha-alueen valmistuminen keväällä-kesällä 2026. Ennusteen mukaan noin 1,6 miljoonan euron kokonaisbudjetti pitää. Kesällä 2025 tehtiin liikennejärjestelyt lähes valmiiksi, loput työt valmistuivat alkusyksystä 2025. Vielä asentamatta olevat puiston aidat hankitaan keväällä 2026. Laajennuksen työt ovat edenneet nopeasti aikataulun mukaan. Pohjarakentaminen ja tekniikan siirrot on tehty kesän 2025 aikana. Perustustyöt elo-syyskuussa. Lattialaatta valettiin syyskuun alussa ja samalla aloitettiin runkotyöt. Vesikatko syys-lokakuun vaihteessa. Runkokatselmus pidetty 23.10.2025 ja sisäarakentamisvaihe aloitettu. Marras-joulukuussa sisäarakentaminen eteni ripeästi. Väliseinät ja LVIS-työt etenivät suunnitellusti. Vuoden lopussa rakennuksen ikkuna-asennukset olivat pääosin tehtynä, seinien pinnoitustyöt hyvässä vauhdissa. Työmaa on edennyt hyvin suunnitelmien mukaisesti, eikä viivästyksiä ole tullut. Tämän hetken arvion mukaan rakennus valmistuu määräajassa, pois lukien pihatöiden viimeistelyt, jotka tehdään kun se on säiden puolesta mahdollista. Työn edistymisen vuoksi tehtiin 630 000 euron talousarviomuutos vuodelle 2025.

5352 Malms skolan kalusto

Menot	-60 000	98 %	0	-60 000	0	-60 000	-58 761
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-60 000	98 %	0	-60 000	0	-60 000	-58 761

5495 Ulkokuntosali ja leikkipaikka, Houtskari

Menot	-60 000	0 %	0	-60 000	0	-60 000	0
Tulot	60 000	0 %	0	60 000	0	60 000	0
Netto	0	N.A.	0	0	0	0	0

4010 Kulttuuri ja vapaa-aika

Menot: Investointia ei toteutettu.

7106 Katujen perussaneeraus

Menot	-1 050 000	57 %	-289 521	-300 000	0	-300 000	-311 202
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-1 050 000	57 %	-289 521	-300 000	0	-300 000	-311 202

Katuverkon eli Rautakadun ja Kauppamiehentien osien perussaneeraus suoritettiin katuverkon kuntoa koskevan tutkimusraportin pohjalta. Hankkeen kustannukset ylittivät hienoisesti budjetin johtuen haastavista geoteknisistä olosuhteista Rautakadulla.

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN 31.12.2025	Kustannus- arvio	Josta 31.12.2025 käytetty %	Edellisten vuosien käyttö	Talous- arvio 2025	Talousarvion muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2025
7200 Maa- ja vesialueiden osto							
Menot	-540 000	87 %	0	-250 000	-290 000	-540 000	-469 961
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-540 000	87 %	0	-250 000	-290 000	-540 000	-469 961
7201 Kiinteistöjen myynti							
Menot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Tulot	104 000	51 %	0	104 000	0	104 000	53 219
Netto	104 000	51 %	0	104 000	0	104 000	53 219
Kolmen omakotitontin, pienten maa-alueiden ja Keltaisen talon myynti.							
7402 Kiertoliittymä Saaristotie- Kirkkoesplanadi							
Menot	-50 000	0 %	0	-50 000	50 000	0	0
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-50 000	0 %	0	-50 000	50 000	0	0
Saaristotien kiertoliittymän asemakaava Kirkkoesplanadin ja Norrbyn rantatien risteykseen valmistuu 2025/2026. Tiesuunnitelman laatii ELY-keskus (valtio) ja se voidaan hyväksyä, kun asemakaava on hyväksytty ja saanut lainvoiman. Sen jälkeen voidaan aloittaa katusuunnittelu, josta vastaa kaupunki. Kiertoliittymän aikataulu ja rahoitus auki.							
7408 Hulevesi							
Menot	-280 000	16 %	-7 958	-100 000	60 000	-40 000	-35 463
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-280 000	16 %	-7 958	-100 000	60 000	-40 000	-35 463
Hulevesiverkoston saneerausta ja laajennusta suoritetaan yhteistyössä vesihuollon kanssa. Resurssipulan vuoksi saneerausten ja laajennusten toteutusajankäyttö on muuttunut ja lykkääntynyt.							
7426 Liikenteen ohjaus ja liikenneturvallisuus							
Menot	-10 000	118 %	0	-10 000	0	-10 000	-11 762
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-10 000	118 %	0	-10 000	0	-10 000	-11 762
Liikenneturvallisuutta (valaistus) on parannettu Nilsbyn koulun läheisyydessä.							
7431 Isoniitty II, asuinalue							
Menot	-2 715 000	0 %	0	-650 000	540 000	-110 000	0
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-2 715 000	0 %	0	-650 000	540 000	-110 000	0
Yleisten viher- ja puistoalueiden suunnitelma sekä katusuunnitelma hyväksytty 7.5.2025. Haastavien geoteknisten olosuhteiden vuoksi rakennuskustannukset nousivat merkittävästi. Tämä yhdistettynä rakennusalan laskusuhdanteeseen lykkää hankkeen toteutusta tuonemmaksi.							
7475 Granvik, laiturit ja satama							
Menot	-170 225	100 %	0	0	0	0	-170 225
Tulot	170 225	100 %	0	0	0	0	170 225
Netto	0	N.A.	0	0	0	0	0
Granvikin laiturin perussaneeraus toteutettiin talvella-kevällä 2025. Saneeraus on rahoitettu Granvikin laituria varten osoitetulla valtionperinnöllillä. Hanke valmis ja vastaanotettu.							

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN 31.12.2025	Kustannus- arvio	Josta 31.12.2025 käytetty %	Edellisten vuosien käyttö	Talous- arvio 2025	Talousarvion muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2025
--	---------------------	-----------------------------------	---------------------------------	--------------------------	---------------------------	-------------------------	--------------------

7477 Sulku, perussaneeraus

Menot	-750 000	46 %	-11 644	-450 000	0	-450 000	-332 512
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-750 000	46 %	-11 644	-450 000	0	-450 000	-332 512

Hankkeen hankinta toteutettu yhdessä ELY-keskuksen kanssa. Paraisten kaupunki toimii hankkeen tilaajana ja rakennuttajana. Urakkasopimuksen mukaan hankkeen on määrä valmistua kesällä 2026. Saneeraus- ja rakennustyöt alkoivat elokuussa 2025. Hankkeen kustannukset olivat budjetoitua pienemmät rakennustöiden viivästymisen vuoksi.

7478 Kiertoliittymä Vapparintie

Menot	-910 000	10 %	-32 233	-430 000	330 000	-100 000	-58 510
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-910 000	10 %	-32 233	-430 000	330 000	-100 000	-58 510

Vapparintien liikekortteleiden asemakaava hyväksyttiin syyskuussa 2025. Katujen ja muun infran yleissuunnittelu valmistuu syksyn 2025 aikana. Katusuunnitelma voidaan hyväksyä, kun asemakaava on hyväksytty ja saanut lainvoiman. Rakentaminen käynnistyy keväällä 2026.

7480 Pohjois-Keskustan asemakaava

Menot	-250 000	33 %	0	-100 000	0	-100 000	-83 744
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-250 000	33 %	0	-100 000	0	-100 000	-83 744

Pohjois-Keskustan asemakaava (Paraisten uusi paloasema) hyväksytty syyskuussa 2025, minkä jälkeen voidaan hyväksyä katusuunnitelma. Rakentaminen käynnistyy keväällä-kesällä 2026.

7502 Frisbeegolf

Menot	-65 000	39 %	-10 739	0	0	0	-14 380
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-65 000	39 %	-10 739	0	0	0	-14 380

Frisbeegolfhanke käynnistyi syksyllä 2024. Aikatauluviiveistä johtuen hanke valmistuu keväällä 2026.

7520 Keskuspuisto, kehittäminen

Menot	-200 000	50 %	-49 248	-50 000	0	-50 000	-51 551
Tulot	200 000	26 %	0	50 000	0	50 000	51 551
Netto	0	N.A.	-49 248	0	0	0	0

Keskuspuiston kehittämishanke toteutetaan yleissuunnitelman pohjalta. Hankkeen vuoden 2025 välietappi valmistui syksyllä 2025.

Osa rahoitetaan valtionperinnöllä.

7605 Kirkkosilta

Menot	-50 000	111 %	0	-30 000	0	-30 000	-55 588
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-50 000	111 %	0	-30 000	0	-30 000	-55 588

Yleissuunnitelmat ja selvitykset eri vaihtoehdoista (silta ajoneuvoliikenteelle, silta ainoastaan jalankulkijoille ja ei siltaa) laaditaan jatkopäätöksentekoa varten. Hankekustannukset ylittävät budjetin, koska hankkeessa on tehty maaperätutkimuksia tarkan kuvan saamiseksi geoteknisistä olosuhteista. Lisäksi on selvitetty sillan korottamista metrillä ja tämän vaikutuksia ympäristöön.

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN 31.12.2025	Kustannus- arvio	Josta 31.12.2025 käytetty %	Edellisten vuosien käyttö	Talous- arvio 2025	Talousarvion muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2025
7607 Hessundinsalmen silta, uusiminen							
Menot	-203 750	110 %	0	-203 750	0	-203 750	-224 866
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-203 750	110 %	0	-203 750	0	-203 750	-224 866
Kaupungin maksuosuus hallituksen päätöksen mukaisesti. Hankekustannuksiin sisältyy yhden sellaisen johdon siirto, jota ei ollut otettu huomioon hankekustannuksissa. Budjetin ylitys johtuu siitä. Siltahankkeeseen liittyvät vesi- ja viemäriverkoston muutokset. Kustannuksia/toimenpiteitä ei ollut otettu huomioon hankebudjetissa (eivät olleet tiedossa).							
7621 Bläsnäsin ranta-alue							
Menot	-40 000	0 %	0	-40 000	0	-40 000	0
Tulot	40 000	0 %	0	40 000	0	40 000	0
Netto	0	N.A.	0	0	0	0	0
Vuonna 2025 tehdään ainoastaan suunnitelmat. Valtionperintö.							
7724 Saariston puhdistamojen uusiminen							
Menot	-150 000	57 %	-55 423	-50 000	0	-50 000	-29 524
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-150 000	57 %	-55 423	-50 000	0	-50 000	-29 524
Hanke toteutettu vuoden 2025 suunnitelman mukaisesti. Hankekustannukset budjetoitua pienemmät hankekokonaisuuden laajuuden pienentymisen vuoksi.							
7745 Paraisten viemäriverkosto, saneeraus							
Menot	-680 000	37 %	-94 847	-155 000	0	-155 000	-157 769
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-680 000	37 %	-94 847	-155 000	0	-155 000	-157 769
Viemäriverkoston saneerauksia suoritettu tutkimusraporttien pohjalta. Hanke valmistui keväällä 2025.							
7750 Vesitorni							
Menot	-420 000	100 %	-108 654	-120 000	-191 000	-311 000	-310 292
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-420 000	100 %	-108 654	-120 000	-191 000	-311 000	-310 292
Vesitorin saneeraus aloitettiin loppusyksystä 2024. Hankeaikataulu lykkääntyi käyttövarmuussyistä ja hanke valmistui vuonna 2025. Hankkeen kokonaiskustannukset pysyivät budjetissa.							
7775 Kärkulla-Kirjala, VV-saneeraus							
Menot	-165 000	0 %	0	-150 000	135 000	-15 000	0
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-165 000	0 %	0	-150 000	135 000	-15 000	0
Hanke lykkääntyy riittämättömien budjettivarojen vuoksi. Keskustan ja Kärkullan välisen vesijohdon saneerauksessa/uusimisessa on otettava huomioon tuleva vesikapasiteettitarve Pohjois-Paraisten kehittämiseen liittyen.							
7777 Turvallisuus ja varautuminen, vesi							
Menot	-120 000	33 %	0	-60 000	0	-60 000	-40 120
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-120 000	33 %	0	-60 000	0	-60 000	-40 120
Varautumis- ja turvallisuusdirektiivien mukaisesti. Hanke toteutettiin syksyllä 2025.							

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN 31.12.2025	Kustannus- arvio	Josta 31.12.2025 käytetty %	Edellisten vuosien käyttö	Talous- arvio 2025	Talousarvion muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2025
7778 Paraisten vesilaitos, automaatio							
Menot	-125 000	0 %	0	-25 000	0	-25 000	0
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-125 000	0 %	0	-25 000	0	-25 000	0
Hanketta ei käynnistetty resurssitilanteen vuoksi.							
7779 Paraisten pumppaamo, Skräbböle							
Menot	-45 000	74 %	0	-45 000	0	-45 000	-33 266
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-45 000	74 %	0	-45 000	0	-45 000	-33 266
Hanke toteutettiin syksyllä 2025. Uusi sähköliittymä rakennettu ja pumppaamo otettu käyttöön.							
7780 Nauvon bioroottori, saneeraus							
Menot	-90 500	100 %	0	0	-90 500	-90 500	-90 430
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-90 500	100 %	0	0	-90 500	-90 500	-90 430
Puhdistamon saneeraus. Vanha hajonnut bioroottori korvattiin uudella bioroottorilla (biologinen puhdistus).							
7781 Houtskari, pumppaamo							
Menot	-22 300	100 %	0	0	0	0	-22 300
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-22 300	100 %	0	0	0	0	-22 300
7903 Puhdistamon automaatio							
Menot	-200 000	57 %	-50 968	-50 000	0	-50 000	-62 291
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-200 000	57 %	-50 968	-50 000	0	-50 000	-62 291
Nauvon, Houtskarın ja Paraisten jätevedenpuhdistamojen automatisointi.							
7908 Vesijohtojen sukitus							
Menot	-500 000	56 %	-172 561	-100 000	0	-100 000	-108 765
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-500 000	56 %	-172 561	-100 000	0	-100 000	-108 765
Hanke valmis ja toteutettu talvella-keväällä 2025. Vesijohtoverkoston saneeraus Paraisilla.							
7909 Verkanin RO-laitos, Korppoo							
Menot	-850 000	136 %	-46 503	-700 000	-200 000	-900 000	-1 107 055
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-850 000	136 %	-46 503	-700 000	-200 000	-900 000	-1 107 055
Puhdistamo otetaan käyttöön talvella 2026. Hankekustannukset ylittävät budjetin suunnitteluepäselvyyksien ja urakoitsijoiden saamiseen liittyneiden haasteiden vuoksi.							

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN 31.12.2025	Kustannus- arvio	Josta 31.12.2025 käytetty %	Edellisten vuosien käyttö	Talous- arvio 2025	Talousarvion muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma 12/2025
7911							
Jätevedenpuhdistamorakennus							
Menot	-250 500	103 %	-133 238	0	-125 500	-125 500	-125 387
Tulot	0	N.A.	0	0	0	0	0
Netto	-250 500	103 %	-133 238	0	-125 500	-125 500	-125 387
Norrbyn jätevedenpuhdistamon ulkoseinien/julkisivujen saneeraushanke käynnistyi vuonna 2024 ja valmistui syksyllä 2025.							
YHTEENSÄ							
Menot	-21 690 815	45 %	-1 904 460	-6 588 750	-1 132 000	-7 720 750	-7 917 189
Tulot	1 318 857	37 %	114 318	404 000	0	404 000	368 061
Netto	-20 371 958	46 %	-1 790 142	-6 184 750	-1 132 000	-7 316 750	-7 549 128

2.6 RAHOITUSLASKELMA

	Muutettu			
	Talousarvio	talousarvio	Toteuma	Poikkeama
	2025	2025	2025	2025
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	3 856 737	2 667 737	5 577 706	2 909 969
Tulorahoituksen korjauserät	-200 000	-200 000	-529 811	-329 811
	3 656 737	2 467 737	5 047 894	2 580 157
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-6 588 750	-7 720 750	-7 657 388	63 362
Rahoitusosuudet investointimenoihin	300 000	300 000	230 210	-69 790
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	304 000	304 000	667 509	363 509
	-5 984 750	-7 116 750	-6 759 669	357 081
Toiminnan ja investointien kassavirta	-2 328 013	-4 649 013	-1 711 774	2 937 239
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 000 000	2 000 000	6 000 000	4 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 617 500	-3 617 500	-3 917 500	-300 000
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	3 500 000	3 500 000	-1 450 853	-4 950 853
	1 882 500	1 882 500	631 647	-1 250 853
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset			252 573	252 573
Vaihto-omaisuuden muutos			5 313	5 313
Saamisten muutos			774 180	774 180
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos			145 664	145 664
	0	0	1 177 729	1 177 729
Rahoituksen rahavirta	1 882 500	1 882 500	1 809 376	-73 124
Rahavarojen muutos	-445 513	-2 766 513	97 601	2 864 114
Rahavarat 31.12.			13 352 741	
Rahavarat 01.01.			-13 255 140	
			97 601	

3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 TULOSLASKELMA

ulkoinen	Kaupunki		Konserni	
	Tilinpäätös 2025	Tilinpäätös 2024	Tilinpäätös 2025	Tilinpäätös 2024
Toimintatuotot				
Myyntituotot	4 719 665,28	4 629 305,32		
Maksutuotot	1 284 865,39	1 412 743,89		
Tuet ja avustukset	1 626 997,41	1 879 826,20		
Muut toimintatuotot	8 119 697,05	19 031 936,34		
	15 751 225,13	26 953 811,75	17 448 309,03	26 497 453,59
Toimintakulut				
Henkilöstömenot				
Palkat ja palkkiot	-27 561 714,03	-27 241 586,97		
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-5 487 853,88	-5 382 578,33		
Muut henkilösivukulut	-933 344,87	-724 297,93		
Palvelujen ostot	-18 336 275,35	-17 691 161,57		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 318 321,44	-4 937 693,89		
Avustukset	-1 912 731,10	-1 433 172,42		
Muut toimintakulut	-2 513 842,03	-2 573 619,64		
	-61 064 082,70	-59 984 110,75	-62 519 272,35	-61 593 859,64
Osuus osakkuusyhteisöjen tuloksesta			37 975,64	30 506,65
Toimintakate	-45 312 857,57	-33 030 299,00	-45 032 987,68	-35 065 899,40
Verotulot	42 194 431,02	41 917 502,08	42 194 431,02	41 917 502,08
Valtionosuudet	9 322 002,00	8 337 061,00	9 322 002,00	8 337 061,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	276 253,93	354 006,46	282 907,34	369 254,83
Muut rahoitustuotot	136 478,59	1 190 771,57	142 257,28	236 462,61
Korkokulut	-996 491,53	-1 047 253,03	-1 098 400,84	-1 149 750,64
Muut rahoituskulut	-42 110,89	-54 146,94	-48 154,75	-59 934,30
	-625 869,90	443 378,06	-721 390,97	-603 967,50
Vuosikate	5 577 705,55	17 667 642,14	5 762 054,37	14 584 696,18
Poistot ja arvonalentumiset	-6 536 551,00	-5 352 489,91	-6 868 411,81	-5 700 258,59
Tilikauden tulos	-958 845,45	12 315 152,23	-1 106 357,44	8 884 437,59
Poistoerojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-146 094,26	39 179,56		
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	188 905,58			
Tilikauden verot			-542,00	0,00
Laskennalliset verot			0,00	0,00
Vähemmistöosuudet			16 456,62	22 366,68
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-916 034,13	12 354 331,79	-1 090 442,82	8 906 804,27

3.2 TASE

VASTAAVA	Kaupunki		Konserni	
	2025	2024	2025	2024
PYSYVÄT VASTAAVAT	121 996 418,22	121 243 642,25	123 968 582,68	123 480 461,97
Aineettomat hyödykkeet	453 149,51	547 555,07	727 194,52	794 178,65
Aineettomat oikeudet	0,00	0,00	274 045,01	246 623,58
Muut pitkäaikutteiset menot	453 149,51	547 555,07	453 149,51	547 555,07
Aineelliset hyödykkeet	110 832 428,31	109 900 615,22	117 955 341,88	117 355 213,30
Maa- ja vesialueet	16 815 629,14	16 357 602,49	17 077 682,56	16 619 655,91
Rakennukset	55 791 977,99	58 602 937,03	62 586 693,97	65 700 092,39
Kiinteät rakenteet ja laitteet	31 148 213,38	32 861 382,57	31 173 726,60	32 884 804,02
Koneet ja kalusto	468 486,67	600 787,07	507 665,40	670 860,47
Muut aineelliset hyödykkeet	8 409,40	8 409,40	8 409,40	8 409,40
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	6 599 711,73	1 469 496,66	6 601 163,95	1 471 391,11
Sijoitukset	10 710 840,40	10 795 471,96	5 286 046,28	5 331 070,02
Osakkuusyhteisöosuudet			1 688 932,19	1 671 794,55
Osakeet ja osuudet	10 710 840,40	10 795 471,96	3 596 714,29	3 658 875,67
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut sijoitukset	0,00	0,00	399,80	399,80
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	475 816,17	172 739,06	1 016 121,11	684 693,35
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00	134 687,71	174 068,74
Muut toimeksiantojen varat	475 816,17	172 739,06	881 433,40	510 624,61
VAIHTUVAT VASTAAVAT	17 092 635,81	17 774 527,05	17 804 037,01	18 600 588,50
Vaihto-omaisuus	29,63	5 342,46	3 118,26	9 262,64
Aineet ja tarvikkeet	0,00	5 257,87	3 088,63	5 257,87
Valmiit tuotteet	0,00	0,00	0,00	3 920,18
Muu vaihto-omaisuus	29,63	84,59	29,63	84,59
Saamiset	3 739 864,85	4 514 044,66	3 855 249,38	4 714 757,76
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	1 802 415,08	1 744 261,82	1 812 066,40	1 780 713,24
Lainasaamiset	16 000,00	16 000,00	16 000,00	16 000,00
Muut saamiset	651 328,47	498 077,74	756 909,98	617 264,19
Siirtosaamiset	1 270 121,30	2 255 705,10	1 270 273,00	2 300 780,33
Rahoitusarvopaperit	6 702,73	6 702,73	277 391,09	265 382,38
Osakkeet ja osuudet	6 702,73	6 702,73	6 717,86	6 717,86
Muut arvopaperit	0,00	0,00	270 673,23	258 664,52
Rahat ja pankkisaamiset	13 346 038,60	13 248 437,20	13 668 278,28	13 611 185,72
	139 564 870,20	139 190 908,36	142 788 740,80	142 765 743,82

VASTATTAVAA	Kaupunki		Konserni	
	2025	2024	2025	2024
OMA PÄÄOMA	76 488 333,54	77 404 367,67	78 483 875,57	79 576 902,58
Peruspääoma	53 555 774,72	53 555 774,72	53 555 774,72	53 555 774,72
Peruspääoma säätöissä	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut omat rahastot	124 034,45	124 034,45	254 524,21	254 524,21
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	23 724 558,50	13 770 226,71	25 764 019,46	16 859 799,38
Tilikauden yli-/alijäämä	-916 034,13	9 954 331,79	-1 090 442,82	8 906 804,27
VÄHEMMISTÖOSUUS			347 071,75	363 832,79
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	2 910 500,58	2 953 311,90		
Poistoerot	699 406,16	553 311,90		
Varaukset	2 211 094,42	2 400 000,00		
PAKOLLISET VARAUKSET	248 122,22	248 275,22	248 122,22	248 275,22
Pakolliset varaukset	248 122,22	248 275,22	248 122,22	248 275,22
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2 150 520,73	1 594 870,88	2 106 825,17	2 106 825,17
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00	174 068,74	174 068,74
Muut toimeksiantojen pääomat	2 150 520,73	1 594 870,88	1 932 756,43	1 932 756,43
VIERAS PÄÄOMA	57 767 393,13	56 990 082,69	59 554 789,65	60 469 908,06
Pitkäaikainen	19 731 086,27	18 238 656,73	21 048 603,06	21 048 603,06
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	19 600 000,00	18 117 500,00	20 905 578,13	20 905 578,13
Saadut ennakot	39 613,69	29 684,15	29 684,15	29 684,15
Ostovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pitkäaikaiset velat	91 472,58	91 472,58	113 340,78	91 472,58
Laskennalliset verovelat			0,00	21 868,20
Lyhytaikainen	38 036 306,86	38 751 425,96	38 506 186,59	39 421 305,00
Joukkovelkakirjalainat	25 000 000,00	26 000 000,00	25 000 000,00	26 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 217 500,00	4 072 767,47	4 417 637,93	4 434 052,92
Lainat muilta luotonantajilta	20 889,96	16 475,56	0,00	0,00
Saadut ennakot	0,00	0,00	95 573,71	96 183,68
Ostovelat	3 715 220,08	3 394 813,82	3 790 992,49	3 493 722,37
Muut lyhytaikaiset velat	741 726,39	744 643,98	765 117,65	781 114,57
Siirtovelat	4 340 970,43	4 522 725,13	4 436 864,81	4 616 231,46
	<u>139 564 870,20</u>	<u>139 190 908,36</u>	<u>140 740 684,36</u>	<u>142 765 743,82</u>

3.3 RAHOITUSLASKELMA

	Kaupunki		Konserni	
	2025	2024	2025	2024
Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta				
Tulorahoitus				
Vuosikate	5 577 705,55	17 667 642,14	5 762 054,37	14 584 696,18
Tilikauden verot			-542,00	0,00
Tulorahoituksen korjaukset	-529 811,19	-12 611 545,27	-567 720,62	-9 573 476,37
Investoinnit				
Käyttöomaisuuden investointimenoihin	-7 657 388,21	-6 765 797,13	-7 686 618,11	-7 609 267,74
Rahoitusosuudet investointimenoihin	230 210,45	140 721,60	230 210,45	140 721,60
Käyttöomaisuuden myyntitulot	667 508,98	11 503 410,23	667 984,77	11 124 427,76
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta	-1 711 774,42	9 934 431,57	-1 594 631,14	8 667 101,43
Rahoitustoiminnan kassavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainauksen lisäykset	0,00	0,00	-69 289,88	0,00
Antolainauksen vähennykset	0,00	0,00	69 289,88	69 289,88
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 000 000,00	5 000 000,00	5 951 142,18	5 476 874,16
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 917 500,00	-3 117 500,00	-4 065 802,23	-3 235 596,88
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	-1 450 853,07	324 861,21	-1 447 701,23	344 537,05
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	252 572,74	187 266,20	252 572,74	187 266,20
Vaihto-omaisuuden muutos	5 312,83	-218,70	6 144,38	-975,86
Lyhytaikaisten saamisten muutos	774 179,81	233 462,83	870 042,08	490 821,95
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	145 663,51	-1 872 866,98	97 334,49	-2 070 108,39
Rahoitustoiminnan nettokassavirta	1 809 375,82	755 004,56	1 663 732,41	1 262 108,11
Kassavarojen muutos	97 601,40	10 689 436,13	69 101,27	9 929 209,54
Kassavarat 31.12.	13 352 741,33	13 255 139,93	13 945 669,36	13 876 568,10
Kassavarat 01.01.	-13 255 139,93	-2 565 703,80	-13 876 568,09	-3 947 358,56
	97 601,40	10 689 436,13	69 101,27	9 929 209,54

3.4 LIITETIEDOT

Yleiset liitetiedot

- 3.4.1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tuloslaskelman liitetiedot

- 3.4.2. Toimintatuotot
- 3.4.3. Verotulojen erittely
- 3.4.4. Valtionosuuksien erittely
- 3.4.5. Palvelujen ostojen erittely
- 3.4.6. Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet
- 3.4.7. Pakollisten varausten erittely
- 3.4.8. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot
- 3.4.9. Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

- 3.4.10. Pysyvien vastaavien hyödykkeet
- 3.4.11. Pysyvien vastaavien sijoitukset
- 3.4.12. Omistukset muissa yhteisöissä
- 3.4.13. Saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä sekä osakkuus- ja muilta omistusyhteisyhteisöiltä
- 3.4.14. Lyhytaikaisten siirtosaamisten erittely

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

- 3.4.15. Selvitys oman pääoman muutoksista
- 3.4.16. Selvitys poistoeron muutoksista
- 3.4.17. Pitkäaikaiset velat
- 3.4.18. Velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille sekä osakkuus- ja muille omistusyhteisyhteisöille
- 3.4.19. Sekkilimiitti
- 3.4.20. Pitkäaikaisten muiden velkojen erittely
- 3.4.21. Lyhytaikaisten siirtovelkojen erittely

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

- 3.4.22. Vakuudet
- 3.4.23. Vuokravastuut, työ- ja muut vakuudet sekä muut taloudelliset vastuut
- 3.4.24. Takausvastuut
- 3.4.25. Korkosuojaukset

Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot

- 3.4.26. Tilikauden henkilöstökulut
- 3.4.27. Henkilöstön lukumäärä
- 3.4.28. Puolueille tai puolueyhdistyksille tilitetyt luottamushenkilömaksut
- 3.4.29. Tilintarkastajan palkkio

3.4.1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tilinpäätös on laadittu kirjanpitolakia ja Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamia ohjeita noudattaen.

Tilinpäätöksen laadinnassa on noudatettu suoriteperiaatetta, verotuotot on kirjattu tilitysten perusteella.

Konsolidointiperiaatteet

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki Paraisten kaupungin tytäryhtiöt, osakkuusyhtiöt ja osuudet kuntayhtymissä. Luettelo kaupungin osuuksista tytäryhtiöissä, osakkuusyrityksissä ja kuntayhtymissä on liitetiedossa 3.4.12.

Tytäryhtiöt on yhdistelty ohjeistuksen mukaista helpotettua hankintamenomenetelmää noudattaen, osakkuusyhtiöosuudet on sisällytetty pääomaosuusmenetelmää käyttäen ja osuudet kuntayhtymissä on sisällytetty konsernitilinpäätökseen omistusosuuksien suhteessa.

Vähemmistöosuudet on eroteltu omaksi eräkseen konsernitaseessa. Vähemmistöosuuksien laskennassa on huomioitu poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset sekä niiden muutos, nämä on jaettu ennen yhdistelyä laskennalliseen verovelkaan ja omaan pääomaan.

Konsernin sisäisten erien vaikutus on eliminoitu, niihin ei ole sisältynyt merkittäviä sisäisiä katteita.

Kertyneet poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty konsernitaseeseen omaan pääomaan ja laskennallisiin verovelkoihin jaettuna. Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos on jaettu laskennallisen verovelan tai -saatavan muutokseen ja tilikauden tulokseen.

Asunto-osakeyhtiöiden aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Pysyvien vastaavien omaisuuserien arvostus

Pitkävaikutteiset omaisuuserät on arvostettu suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn nettohankintamenuon tai sitä pienempään todennäköiseen arvoon. Omaisuuserän arvo perustuu sen käyttöarvoon tai milloin erä ei ole kaupungin omassa käytössä, sen todennäköiseen käypään arvoon.

Nettohankintamenuon on sisällytetty omaisuuserän suorat hankintakustannukset rahoitusosuuksilla vähennettyinä. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kaupunginvaltuuston hyväksymän kulloinkin voimassa olevan poistosuunnitelman mukaan.

Aktivoiduissa omaisuuserissä noudatetaan niitä poistoajoja jotka olivat voimassa aktivointihetkellä.

Vaihtuvien vastaavien arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenuonsa FIFO-periaatteen mukaisesti tai sitä alempaan todennäköiseen arvoonsa. Saamiset ja rahoitusarvopaperit on merkitty taseeseen alkuperäiseen arvoonsa tai sitä pienempään todennäköiseen arvoonsa.

Korkosuojausinstrumentit

Rahoituspolitiikkansa mukaisesti kaupunki käyttää johdannaissopimuksia korkoriskiltä suojautuakseen. Kaupunki on tehnyt rahoituslaitosten kanssa koronvaihtosopimuksia, joiden tarkoitus on suojata kaupunkia koronmuutoksilta. Instrumentit on hankittu tarkoituksena pitää ne eräpäivään asti ja niiden määrä alittaa suojatun lainamäärän. Suojaukset on arvioitu tehokkaiksi ja suojausinstrumenteista aiheutuneet kulut on esitetty ajan kulumiseen perustuen korkokuluihin.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Paraisten Kaukolämpö Oy:n osakkeiden 75 prosenttiosuuden myynnistä peräisin oleva 10 710 367,47 euroa sijoitettiin vuoden aikana edelleen yhden vuoden määräaikaistalletuksena, jonka korko oli 2,4 prosenttia. Kaupungin korkosaatava tilinpäätöksessä on 275 157 euroa.

Berghällin (Stabshuset) osalta on tehty 969 700 euron ylimääräinen arvonalentumiskirjaus rakennuksen suunnitellun myynnin johdosta.

3.4.2. Ulkoiset toimintatuotot

		Kaupunki		Konserni	
		2025	2024	2025	2024
Vaali	Vaali	17 044	85 495	17 044	85 495
Konsernipalvelut	Hallinto	9 346	8 651	167 587	188 732
	IT ja digitalisointi	3 374	21 132	3 374	21 132
	HR	191 844	229 875	191 844	229 875
	Talous	526 788	11 437 905	526 788	9 328 025
	Hankkeet	909 295	1 004 823	1 032 824	1 130 676
Elinkeinopalvelut	Elinkeinot ja matkailu	166 487	191 553	166 487	191 553
	Työllisyyspalvelut	833 226	445 050	833 226	445 050
	Markkinointi ja tiedotus	17 398	14 101	17 398	14 101
Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut	Hyvinvointipalvelut ja kolmas sektori	97 532	16 344	97 483	16 226
	Kulttuuri ja vapaa-aika	189 289	169 112	269 838	231 892
	Kirjasto	12 889	16 199	12 889	16 199
	Kansalaisopisto	146 434	145 830	146 434	145 830
Sivistys	Ruotsinkielinenkielinen koulutus	355 397	301 824	355 397	301 824
	Suomenkielinen koulutus	714 674	669 718	1 339 297	1 319 077
	Varhaiskasvatus	684 434	818 252	684 434	818 252
Kaupunkikehitys	Tekniikka ja kiinteistöt	5 945 160	6 126 871	6 712 414	6 876 261
	Kaavoitus	54 514	62 367	54 514	62 367
	Rakennus- ja ympäristöpalvelut	431 511	541 419	431 511	540 605
	Maankäyttö	574 876	607 242	560 818	592 797
	Vesihuolto	3 869 711	4 040 050	3 826 707	3 941 486
Yhteensä		15 751 225	26 953 812	17 448 309	26 497 454

3.4.3. Verotulojen erittely

	2025	2024
Kunnan tulovero	29 023 370	29 194 002
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 215 963	2 192 849
Kiinteistövero	10 879 228	10 530 651
Muut verot	75 870	0
Yhteensä	42 194 431	41 917 502

3.4.4. Valtionosuuksien erittely

	2025	2024
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	7 754 162	5 895 445
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	222 397	295 021
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	74 944	82 986
Menetettyjen verotulojen korvaus	1 492 896	2 358 630
Yhteensä	9 322 002	8 337 061

3.4.5. Palvelujen ostojen erittely

	2025	2024
Asiakaspalvelujen ostot	2 050 141	1 941 138
Muiden palvelujen ostot	16 286 134	15 750 023
Yhteensä	18 336 275	17 691 161

3.4.6. Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Käyttöomaisuus, josta tehdään poistoja, on vahvistettu etukäteen laaditulla poistosuunnitelmalla. Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioitun taloudellisen pitoajan mukaan.

Käyttöomaisuudelle joka kuntayhdistymisen kautta siirtyi Paraisten, Nauvon, Korppoon, Houtskarın ja Iniön kunnista tehdään poistoja aikaisempien kuntien poistosuunnitelmien mukaan. Käyttöomaisuus joka otettiin käyttöön 1.1.2009 poistetaan uuden poistosuunnitelman mukaan, joka vahvistettiin uudelle kaupungille. 1.1.2015 tuli voimaan poistosuunnitelman muutos, joka lyhensi poistoaikoja. Seuraava muutos astui voimaan 1.1.2017 jolloin myös poistoaikoja lyhennettiin ja uusia ryhmittelyjä otettiin käyttöön. 1.1.2017 jälkeen otettu käyttöomaisuus poistetaan seuraavan poistosuunnitelman mukaan.

Aineettomat hyödykkeet	suositus	poistoaika/vuosi
Aineettomat oikeudet	5-20	oikeuden voimassaoloaika
Liiketoiminta	2-5	5
Muut pitkävaikuttavat menot		lisenssin voimassaoloaika
Lisenssit		
Atk-ohjelmat	2-5	4
Muut	2-5	5
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	20-50	40
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20-30	20
Talousrakennukset	10-20	20
Vapaa-ajan rakennukset	20-30	30
Asuinrakennukset	30-50	40
Kevytrakenteiset rakennukset ja rakenteet		10
Rakennusten peruskorjaukset		20
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	15-20	20
Sillat, laituri ja uimalat	10-30	15
Muut maa- ja vesirakenteet	15-30	20
Vedenjakeluverkosto	30-40	30
Viemäriverkko	30-40	30
Kaukolämpöverkko	20-30	30
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovaalaistuslaitteet	15-20	20
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	10-12	10
Maakaasuverkko	20-25	20
Muut putki- ja kaapeliverkot	15-20	15
Sähkö-, vesi- yms.laitosten laitoskoneet ja laitteet	10-20	15
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15-20	15
Liikenteen ohjauslaitteet	10-15	15
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10-15	15
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	15-20	15
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8-15	15
Muut kuljetusvälineet	4-7	5
Muut liikkuvat työkoneet	5-10	5
Muut raskaat koneet	10-15	10
Muut kevyet koneet	5-10	5
Sairaala-, terveydenhuolto- yms.laitteet	5-15	10
Muut laitteet ja kalusteet	3-5	4
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat		käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet		ei poistoaikaa

3.4.7. Pakollisten varausten erittely

	Kaupunki		Konserni	
	2025	2024	2025	2024
Kaatopaikan maisemointi 1.1.	248 276	1 563 348	248 276	1 563 348
Varausten vähennys	-153	-1 315 072	-153	-1 315 072
Kaatopaikan maisemointi 31.12.	248 123	248 276	248 123	248 276

3.4.8. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

	Kaupunki		Konserni	
	2025	2024	2025	2024
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	68 012	445 321	68 012	445 321
Rakennusten myyntivoitot	64 328	0	64 328	0
Muut myyntivoitot	397 572	10 902 136	398 048	8 829 099
Myyntivoitot yhteensä	529 913	11 347 456	530 388	9 274 420
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	-254	-3 325	-254	-3 325
Rakennusten myyntitappiot	0	-38 452	0	-38 452
Muut myyntitappiot	0	-9 206	0	-9 206
Myyntitappiot yhteensä	-254	-50 983	-254	-50 983

3.4.9. Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	2025	2024
Osinkotuotot muista yhteistöistä	82 345	1 130 034 *

* Paraisten Kaukolämpö Oy maksoi lisäosingon 960 561 euroa.

3.4.10. Pysyvien vastaavien hyödykkeet

	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet						Yhteensä	
	Aineettomat oikeudet	Yhteensä	Maa-alueet	Kiinteistöjen liittymismaksut	Rakennukset	Jänteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hyödykkeet		Muut aineelliset hyödykkeet
Kirjanpitoarvo 1.1.	547 555	547 555	16 087 106	270 496	58 602 937	32 861 383	600 787	1 469 497	8 409	109 900 615
Lisäykset tilikauden aikana	0	0	469 961	33 113	582 727	1 137 222	107 854	5 586 313	0	7 917 189
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0	0	0	-230 210	0	0	0	-230 210
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	-45 047	0	-8 172	0	0	0	0	-53 219
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0	196 297	0	-456 098	0	-259 801
Tilikauden poisto	-94 406	-94 406	0	0	-2 415 814	-2 816 478	-240 154	0	0	-5 472 445
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0	0	0	0	-969 700	0	0	0	0	-969 700
Kirjanpitoarvo 31.12.	453 150	453 150	16 512 020	303 609	55 791 978	31 148 213	468 487	6 599 712	8 409	110 832 428

3.4.11. Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet				Yhteensä
	Osakkeet	Osakkeet	Kuntayhtymä-	Muut osakkeet	
	tytäryhtiöt	omistusyhteis- yhteisöt	osuudet	ja osuudet	
Kirjanpitoarvo 1.1.	6 873 804	186 768	190 387	3 544 513	10 795 472
Lisäykset	0	0	0	0	0
Vähennykset	0	0	0	-84 632	-84 632
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 873 804	186 768	190 387	3 459 881	10 710 840

3.4.12. Konsernin tytäryhtiöt, kuntayhtymäosuudet ja osakkuusyhteisöt

Nimi	Kunnan Kotipaikka	Kunnan omistusosuus	Konsernin omistusosuus	Kuntakonsernin osuus		Tilikauden voitosta/ tappiosta
				oma pääomasta	vierasta pääomasta	
Tytäryhtiöt						
Paraisten Nuoriso- ja Urheilutalo Oy	Parainen	90,60 %	90,60 %	2 528 464	1 281 095	-140 701
Länsi-Turunmaan Vuokratalot Oy	Parainen	100,00 %	100,00 %	3 420 100	1 106 145	27 653
Fastighet Ab Brinkhaga Kiinteistö Oy	Parainen		100,00 %	650 768	568 438	-35 510
Bostads Ab Nagu Millennium	Parainen		66,60 %	490 913	1 926	-3 118
Bostads Ab Korpo Verknäs	Parainen		100,00 %	9 828	4 254	31
Bostads Ab Houtskärs Strandbrink	Parainen		100,00 %	251 735	537	-8 489
			Yhteensä	7 351 809	2 962 395	-160 134
Kuntayhtymät						
Varsinais-Suomen liitto	Turku	3,47452 %	3,47452 %	90 678	68 766	2 094
Peimarin Koulutuskuntayhtymä	Kaarina	4,89435 %	4,89435 %	691 384	75 649	9 528
			Yhteensä	782 062	144 415	11 622
Seuraava osakkuusyhteisö on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusen menetelmällä						
Ab Paris Oy	Parainen	35,10 %	35,10 %	35 041	18 515	-2 856
Paraisten Kaukolämpö Oy	Parainen	25,00 %	25,00 %	842 050	179 898	40 831
			Yhteensä	877 091	198 413	37 976

3.4.13. Saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä sekä osakkuus- ja muilta omistusyhteisöiltä

	2025	2024
	Lyhytaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset	42 646	78 222
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä		
Myyntisaamiset	0	3 912
Siirtosaamiset	0	1 320
Yhteensä	0	5 232
Saamiset osakkuus- ja muilta omistusyhteisöiltä		
Myyntisaamiset	1 003	2 327
Saamiset yhteensä	43 649	85 782
Kaupungilla ei ole pitkäaikaisia saamisia.		

3.4.14. Lyhytaikaisten siirtosaamisten erittely

	Kaupunki		Konserni	
	2025	2024	2025	2024
Jaksotetut hankerahoitukset	207 080	183 990	207 080	183 990
Jaksotetut korot	382 502	697 558	382 502	697 558
Kelan korvaus työterveyshuollosta	200 000	197 644	200 000	197 644
Korvaus Öljyntorjuntarahastolta	0	1 097 705	0	1 097 705
Muut saamiset	480 540	78 807	480 691	123 883
Yhteensä	1 270 121	2 255 705	1 270 273	2 300 780

3.4.15. Selvitys oman pääoman muutoksista

	Kaupunki	
	2025	2024
Peruspääoma	53 555 775	53 555 775
Aikaisempiin tilikausiin kohdistuva muutos	0	0
Peruspääoma 31.12.	53 555 775	53 555 775
Vahinkorahasto		
Rahaston pääoma 1.1.	124 034	124 034
Rahaston käyttö tilikaudella	0	0
Rahaston pääoma 31.12	124 034	124 034
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	23 724 558	13 770 226
Siirto rahastoon tilikaudella	0	0
Edellisten tilikausien korjauserät	0	0
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	23 724 558	13 770 226
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-916 034	9 954 332
OMA PÄÄOMA	76 488 333	77 404 367
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä- ja voitonkäsittelyerät		
Ylijäämä edellisiltä tilikausilta 31.12.	23 724 558	13 770 226
Tilikauden yli-/alijäämä	-916 034	9 954 332
Kertynyt poistoero 31.12.	699 406	553 312
Investointivaraukset 31.12.	2 211 094	2 400 000
Kertyneet ylijäämät/alijäämät ja voitonkäsittelykirjaukset yhteensä	25 719 024	26 677 870

3.4.15. Selvitys oman pääoman muutoksista

	Konserni	
	2025	2024
Peruspääoma	53 555 775	53 555 775
Edellisten tilikausien korjauserät	0	0
Peruspääoma 31.12.	53 555 775	53 555 775
Muut omat rahastot		
Rahaston pääoma 1.1.	254 524	254 524
Rahaston käyttö tilikaudella	0	0
Rahaston pääoma 31.12	254 524	254 524
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	25 766 604	16 855 607
Siirto rahastoon tilikaudella	0	0
Edellisten tilikausien korjauserät	-2 584	4 193
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	25 764 019	16 859 799
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-1 090 443	8 906 804
OMA PÄÄOMA	78 483 876	79 576 903

3.4.16. Selvitys vapaaehtoisten varauksien muutoksista

Poistoero	2025	2024
Investointivarausten perusteella kirjattu poistoero 1.1.	553 312	592 491
Poistoeron muutos tilikauden aikana	146 094	-39 180
Poistoero 31.12.	699 406	553 312

3.4.17. Pitkäaikaiset velat

Pitkäaikaiset lainat jotka erääntyvät maksettavaksi myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

	2025	2024
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 700 000	7 000 000
Yhteensä	7 700 000	7 000 000

3.4.18. Velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille sekä osakkuus- ja muille omistusyhteisöille

	2025	2024
	Lyhytaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille		
Ostovelat	0	455
Yhteensä	0	455
Velat osakkuus- ja muille omistusyhteisöille		
Ostovelat	85 766	97 658
Yhteensä	85 766	97 658
Velat yhteensä	85 766	98 113

Kaupungilla ei ole pitkäaikaisia velkoja.

3.4.19. Shekkilimiitti

	2025	2024
Luotollisen shekkitilin limiitti 31.12.	1 500 000	1 500 000
- siitä käyttämättä oleva määrä	1 500 000	1 044 733

3.4.20. Pitkäaikaisten muiden velkojen erittely

	Kaupunki		Konserni	
	2025	2024	2025	2024
Liittymismaksut	72 643	72 643	72 643	72 643
Muut velat	18 830	18 830	18 830	18 830
Yhteensä	91 473	91 473	91 473	91 473

3.4.21. Lyhytaikaisten siirtovelkojen erittely

	Kaupunki		Konserni	
	2025	2024	2025	2024
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	3 011 559	2 977 795	3 088 655	3 051 668
Korkojaksotukset	136 032	150 490	139 180	152 671
Hankkeiden siirtovelat	469 178	456 900	484 672	473 793
Muut siirtovelat muille	724 202	937 541	724 359	938 099
Yhteensä	4 340 970	4 522 725	4 436 865	4 616 231

3.4.22. Vakuudet

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin	Konserni	
	2025	2024
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 570 263	1 681 980
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	1 538 673	1 538 673

3.4.23. Vuokravastuut, työ- ja muut vakuudet sekä muut taloudelliset vastuut

	Kaupunki		Konserni	
	2025	2024	2025	2024
Vuokravastuut yhteensä				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	305 657	236 898	319 347	250 559
Myöhemmin maksettavat	1 273 939	987 404	1 307 227	1 034 377
Yhteensä	1 579 596	1 224 302	1 626 574	1 284 937
Leasingvastuut yhteensä				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	1 232 501	745 877	1 236 699	748 913
Myöhemmin maksettavat	1 700 285	1 245 238	1 704 896	1 248 178
Yhteensä	2 932 787	1 991 115	2 941 595	1 997 091
Työ- ja muut sopimusvakuudet				
Rakennus- ja ympäristöpalvelut	209 700	209 700		
Tekniikka ja infra	676 787	50 078		
Tilapalvelut	0	417 533		
Yhteensä	886 487	677 312		

Muut taloudelliset vastuut

Kaupungilla on vuokralle antamiinsa omakotitontteihin liittyvä lunastusvastuu. Ellei vuokralainen lunasta tonttia ja vuokrasopimus katkeaa tai sitä ei uusita, kaupunki lunastaa rakennusmassan lunastussummalla, joka lasketaan kaupunginvaltuuston hyväksymien sääntöjen mukaisesti. Kaupunki on 31.12.2025 mennessä tehnyt 26 vuokrasopimusta, joista voi seurata tällainen vastuu. Kaupunki on tehnyt myös asuntoyhtiöiden kanssa tonttimaata koskevia vuokrasopimuksia, joihin sisältyy vastaava lunastuslauseke rakennusten osalta.

Kaupunki on vuokrannut elinkeinonharjoittajille kiinteistöjä ja laitoksia vierasvenesatamiksi ja matkailuelinkeinotoiminnassa käytettäviksi rakennuksiksi. Sopimukseen sisältyy tavallisesti osapuolten keskinäinen sopimus siitä, korvataanko elinkeinonharjoittajan vuokra-aikana kiinteisiin rakenteisiin tekemät investoinnit vuokra-ajan päättyessä. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt nämä sopimukset. Kaupungilla on tällaiset vastuut Paraisten, Nauvon, Houtskarın ja Iniön vierasvenesatamien ja Sollidenin leirintäalueen osalta.

Kaupungilla on Turun Seudun Vesi Oy:n kanssa 21.3.2013 ja 25.11.2013 tekemiensä sopimusten nojalla vastuu Kaarınan ja Paraisten välisen syöttövesijohdon nettokustannuksista. Sopimusten mukaan kaupunki maksaa TSV:lle lainanlyhennyksiä vastaavat poistot, rahoituskulut ja syöttövesijohdon kunnossapidosta aiheutuvat kustannukset. Paraisten kaupunki on ottanut korkoturvan suojautuakseen lainan korkotason muutoksilta. Vastuu poistoista (= laina) on 3,9 miljoonaa euroa 31.12.2025.

3.4.24. Takaukset

	Kaupunki	
	2025	2024
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	3 251 564	3 251 564
Jäljellä oleva pääoma	2 078 031	2 222 662
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	15 588 000	15 692 000
Jäljellä oleva pääoma	6 852 598	7 550 340

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	Kaupunki	
	2025	2024
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	138 106 019	129 629 106
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	176 773	139 105

3.4.25. Korkosuojaus

Voimassa olevat johdannaissopimukset	Juoksuaika	Alku	Loppu	Korko	Pääoma- tyyppi*	31.12.2025		31.12.2024	
						Pääoma	Markkina-arvo	Pääoma	Markkina-arvo
Koronvaihtosopimus - vesilaitos, TSV:n laina 1)	30 v	9.4.2015	11.4.2045	-0,640 %	TV	3 900 000	477 463	4 100 000	317 382
Lainakohtaiset suojaukset						3 900 000	477 463	4 100 000	317 382
Koronvaihtosopimus, 1254449	30 v	6.4.2016	9.4.2046	0,830 %	B	10 000 000	437 651	10 000 000	-676 617
Koronvaihtosopimus, BFPLX	10 v	2.1.2020	1.1.2030	-0,709 %	B	5 000 000	232 476	5 000 000	275 702
Koronvaihtosopimus, BPSTN	30 v	31.3.2020	31.3.2050	-1,925 %	TV	4 083 333	1 172 687	4 250 000	999 919
Koronvaihtosopimus, 3492241	10 v	1.4.2020	1.4.2030	-0,987 %	B	5 000 000	-231 407	5 000 000	-236 886
Koronvaihtosopimus, BPSTR	30 v	31.3.2021	31.3.2051	-1,860 %	B F	5 000 000	2 655 130	5 000 000	1 970 910
Koronvaihtosopimus, 4249120	10 v	20.4.2022	20.4.2032	1,316 %	TV	3 250 000	122 009	3 750 000	139 479
Koronvaihtosopimus, brxlh	4 v	24.4.2023	25.10.2027	-0,174 %	B F	3 000 000	87 247	4 500 000	195 504
Rahoituslainausta suojaavat sopimukset yhteensä						35 333 333	4 475 793	37 500 000	2 668 011

*TV = Tasaisesti vähenevä, B = bullet, B F = bullet joka on voimassa vasta myöhemmässä ajankohdassa

Korkosuojaus yhteensä (kaupunki) per 31.12.

Kaupungin vaihtuvakorkoinen lainakanta 31.12.

Suojausaste 31.12.

35 333 333

48 817 500

72,4 %

Kaupungin rahoitusperiaatteiden mukainen tavoite on, että kaupungin suojausaste on vähintään 30 % ja enintään 90%.

1) Vesilaitoksen 3,9 miljoonan euron koronvaihtosopimus suojaa kaupungin korkositoumusta liittyen vastaavaan lainaan Turun Seudun Vesi Oy:n taseessa.

Periaatteet

Kaupunki suojaaa olemassa olevan ja odotettavissa olevan lainakantansa. Rahoitusperiaatteiden mukaan kaupunki ei missään olosuhteissa tee spekulatiivisia rahoitusjärjestelyjä. Kaupunki haluaa korkosuojauksensa olevan tehokasta.

3,9 miljoonaa euroa korkosuojauksesta on tehty tiettyjä lainoja vastaan niin, että suojauksen pääoma vastaa lainan pääomaa ja korkosuojauksen vaihtuva korko vastaa lainan vaihtuvaa korkoa.

25 miljoonaa euroa kaupungin rahoituksesta 31.12. muodostuu kuntatodistusten myyntiin perustuvasta lyhytaikaisesta rahoituksesta, jossa korko on aina vaihtuva markkinakorko.

3.4.26. Tilikauden henkilöstökulut

	2025	2024
Rahapalkka	27 805 609	27 568 818
Henkilöstökorvaukset ja muut korjauserät	-243 895	-327 231
Tuloslaskelman palkat	27 561 714	27 241 587
Eläkekulut	5 487 854	5 382 578
Muut henkilösivukulut (Sotu, tapaturma-, työttömyys- ja ryhmähenkivakuutus)	933 345	724 298
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	33 982 913	33 348 463
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	0	0
Yhteensä henkilöstökulut	33 982 913	33 348 463

3.4.27. Henkilöstön lukumäärä 31.12.

Osasto	2025	2024
Konsernipalvelut	27	28
Elinkeinopalvelut	18	8
Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut	25	28
Sivistys	311	347
Kaupunkikehitys	82	89
Yhteensä	464	500

3.4.28. Puolueille tai puolueyhdistyksille tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2025	2024
Paraisten keskusta ry	155	120
Paraisten kokoomus ry	4 260	3 563
Pargas svenska socialdemokraterna	667	940
Suomen sosiaalidemokraatit	749	296
Svenska folkpartiet i Finland	9 350	9 970
Vänsterförbundet i Pargas	692	912
Åbonejdens Gröna rf	1 816	2 394
Perussuomalaiset	534	1 156
Kristillisdemokraatit	147	129
Yhteensä	18 369	19 481

3.4.29. Tilintarkastajan palkkio

	2025	2024
Tilintarkastuspalkkiot	30 703	35 176
Tilintarkastajanlausunnot	0	0
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	8 709	9 438
Muut palkkiot	23 621	37 093
Yhteensä	63 034	81 708

4. ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

4.1 TASEYKSIKKÖ VESILAITOKSEN TILINPÄÄTÖS

TASEYKSIKKÖ VESILAITOKSEN TULOSLASKELMA

	01.01.-31.12.2025	01.01.-31.12.2024
Liikevaihto	2 921 031	3 114 771
Liiketoiminnan muut tuotot	1 311 281	1 301 156
Aineet ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-749 098	-746 841
Palvelujen ostot	-951 016	-871 114
Muut toimintakulut	-545 175	-559 198
Aineet ja palvelut	-2 245 289	-2 177 152
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-783 313	-784 248
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-125 294	-129 086
Muut henkilösivukulut	-24 027	-20 924
Henkilöstökulut	-932 633	-934 259
Poistot		
Suunnitelman mukaiset poistot	-921 884	-867 348
Poistot	-921 884	-867 348
LIIKEVOITTO	132 506	437 168
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muille maksetut korkokulut	-82 386	-94 135
Rahoitustuotot ja -kulut	-82 386	-94 135
Poistoerojen lisäys/vähennys	-182 414	2 860
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	-132 293	345 893

TASEYKSIKKÖ VESILAITOKSEN TASE

VASTAAVAA	2025	2024
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEELLISET HYÖDYKKEET	14 019 296	12 976 466
Maa- ja vesialueet	188 749	169 547
Rakennukset	2 494 512	2 133 908
Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 113 020	10 269 017
Koneet ja kalusto	19 476	37 444
Keskeneräiset hankkeet	1 203 540	366 550
VAIHTO-OMAISUUS		
LYHYTAIKAISET SAAMISET	890 617	898 999
Myyntisaamiset	884 862	884 045
Siirtosaamiset	5 755	14 954
VASTAAVAA	14 909 913	13 875 465
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	9 697 382	9 829 676
Jäännöspääoma	11 082 786	11 082 786
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-1 253 111	-1 599 004
Tilikauden yli- / alijäämä	-132 293	345 893
POISTOERO	224 986	42 572
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN	4 598 697	3 126 921
Pitkäaikainen laina (sisäinen täsmäytyserä)	4 526 054	3 054 279
Liittymismaksut	72 643	72 643
LYHYTAIKAINEN	388 847	876 295
Ostovelat	269 355	725 781
Siirtovelat	119 492	150 515
VASTATTAVAA	14 909 913	13 875 465

TASEYKSIKKÖ VESILAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA

	2025	2024
Tulorahoitus		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	132 506	437 168
Poistot ja arvonalentumiset	921 884	867 348
Rahoitustuotot ja -kulut	<u>-82 386</u>	<u>-94 135</u>
	972 005	1 210 381
Investoinnit		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-1 964 714	-1 447 135
Rahoitusosuudet investointimenoihin	<u>0</u>	<u>0</u>
	-1 964 714	-1 447 135
Tulorahoitus ja investoinnit, netto	-992 709	-236 754
Rahoitustoiminta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys/vähennys	<u>1 471 776</u>	<u>3 228</u>
	1 471 776	3 228
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Lyhytaikaisten saamisten muutos	8 382	-11 657
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	<u>-487 448</u>	<u>245 184</u>
	-479 066	233 526
Rahoitustoiminta netto	992 709	236 754

4.1.1. Liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Vesilaitoksen tilinpäätös on laadittu kaupungin tilinpäätösperiaatteita noudattaen (kts kaupungin liitetiedot kohta 3.4.1.).

Pysyvät vastaavat koostuvat vesilaitoksen toimintaan kuuluvasta käyttöomaisuudesta kaupungin taseessa. Vaihtuviin vastaaviin sisältyvät vesilaitoksen myyntisaamiset. Oma pääoma vesilaitoksen taseessa on lähtöajankohtana vuonna 2012 vastannut oman pääoman osuutta kaupungin taseessa. Pitkäaikaiset lainat ovat syntyneet taseen loppusumman, oman pääoman ja vuonna 2012 vesilaitoksen toimintaan kuuluneiden velkojen tasauseranä. Sisäisestä lainasta ei ole veloitettu korkoa.

Pysyvien vastaavien hyödykkeet									
	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet						Yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Yhteensä	Maa-alueet	Kiinteistöjen liittymismaksut	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hyödykkeet	
Kirjanpitoarvo 1.1.	0	0	128 775	40 772	2 133 908	10 269 017	37 444	366 550	12 976 466
Lisäykset tilikauden aikana	0	0	0	19 202	435 678	525 796	0	984 038	1 964 714
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	147 048	0	0	-147 048	0
Tilikauden poisto	0	0	0	0	-222 122	-681 793	-17 969	0	-921 884
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	0	128 775	59 973	2 494 512	10 113 020	19 476	1 203 540	14 019 296

Selvitys oman pääoman muutoksista

	2025	2024
Jäännöspääoma 1.1.	11 082 786	11 082 786
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-1 253 111	-1 599 004
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-132 293	345 893
OMA PÄÄOMA 31.12.	9 697 383	9 829 676

Selvitys vapaaehtoisten varauksien muutoksista

Poistoero	2025	2024
Investointivarausten perusteella kirjattu poistoero 1.1.	42 572	45 432
Poistoeron muutos	182 414	-2 860
Poistoero 31.12.	224 986	42 572

Selvitys pitkäaikaisen vieraan pääoman muutoksista

	2025	2024
Laina (sisäinen täsmäytyserä)	4 526 054	3 054 279
Muut pitkäaikaiset velat	72 643	72 643
Yhteensä	4 598 697	3 126 921

Siirtovelkojen erittely

	2024	2023
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	119 492	150 515
Yhteensä	119 492	150 515

Korkosuojaukset

Voimassa olevat johdannaissopimukset	Juoksu aika	Alku	Loppu	Korko	Pääoma tyyppi	31.12.2025		31.12.2024	
						Pääoma	Markkina- arvo	Pääoma	Markkina- arvo
Koronvaihtosopimus - vesilaitos, TSV:n laina 1)	30 v	2015	2045	-1,582 %	TV	3 900 000	477 463	4 100 000	317 382
Lainakohtaiset suojaukset						3 900 000	477 463	4 100 000	317 382

TV = Tasaisesti vähenevä

1) Koronvaihtosopimus -vesilaitos 4,1 milj. euro suojaa kaupungin vastuulla Turun Seudun Vesi Oy:n taseessa olevan vastaavan kokoisen vaihtuvakorkoisen lainan korkoriskiä

Muut taloudelliset vastuut

Kaupungilla on Turun Seudun Vesi Oy:n kanssa 21.3.2013 ja 25.11.2013 tekemiensä sopimusten nojalla vastuu Kaarinan ja Paraisten välisen syöttövesijohdon nettokustannuksista. TSV on tehnyt investointeja ja ottanut vaihtuvakorkoisen lainan kustannusten kattamiseksi. Sopimusten mukaan kaupungin TSV:lle maksamiin kustannuksiin sisältyy lainanlyhennyksiä vastaavat poistot, rahoituskulut ja syöttövesijohdon kunnossapidosta aiheutuvat kustannukset. Vastuu poistosta (=laina) on 3,9 miljoonaa euroa 31.12.2025.

Tilikauden henkilöstökulut

	2025	2024
Rahapalkat	783 313	784 248
Eläkekulut	125 294	129 086
Muut henkilösivukulut (sotu, tapaturma-, työttömyys- ja ryhmähenkivakuutus)	24 027	20 924
Yhteensä tuloslaskelma mukaan	932 633	934 259
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	0	0
Yhteensä henkilöstökulut	932 633	934 259

Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	2025	2024
Vakinainen henkilöstö	14	13

5. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

5.1 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Parainen 23.3.2026

[Redacted signature]

Gunilla Granberg

Puheenjohtaja

[Redacted signature]

Rolf Schwartz

I varapuheenjohtaja

[Redacted signature]

Markku Orell

II varapuheenjohtaja

[Redacted signature]

Jeanette Björklund

Jäsen

[Redacted signature]

Merja Fredriksson

Jäsen

[Redacted signature]

Christer Friis

Jäsen

[Redacted signature]

Kurt Ekström

Varajäsen

[Redacted signature]

Mikaela Luoma

Jäsen

[Redacted signature]

Päivi Tschernij

Jäsen

[Redacted signature]

Widar Nyberg

Jäsen

[Redacted signature]

Maria Sainio

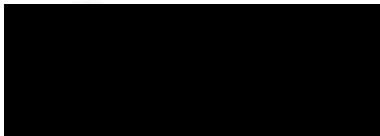
Jäsen

5.2 TILINPÄÄTÖSMERKINNÄT

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Paraisilla 5. toukokuuta 2026

BDO Audiator Oy, tilintarkatusyhteisö

Andreas Holmgård
JHT, KHT

6. LUETTELOT JA SELONTEOT

Luettelo kirjanpitokirjoista ja säilytystavasta

Päiväkirja	Sähköinen arkisto
Pääkirja	Sähköinen arkisto
Myyntireskontra	Sähköinen arkisto
Ostoreskontra	Sähköinen arkisto
Käyttöomaisuus	Sähköinen arkisto
Tasekirja	Sähköinen arkisto
Tase-erittelyt	Sähköinen arkisto

Luettelo käytetyistä tositelajeista

Luettelo käytetyistä tositelajeista	Tositelaji	Säilytystapa
Alkusaldot	1	Sähköinen arkisto
Talousarvio	2	Sähköinen arkisto
Lisämääräraha	3	Sähköinen arkisto
Muistiotosite/ulkoinen, Raindance	10	Sähköinen arkisto
Muistiotosite/ulkoinen, Rondo	15	Sähköinen arkisto
Muistiotosite/sisäinen, Raindance	20	Sähköinen arkisto
Muistiotosite/sisäinen, Rondo	25	Sähköinen arkisto
Muistioiden jaksotus/sisäinen, Raindance	30	Sähköinen arkisto
Muistiotosite/tilinpäätös	32	Sähköinen arkisto
Käyttöomaisuus	34	Sähköinen arkisto
Käyttöomaisuus/muistio	39	Sähköinen arkisto
Sisäiset laskut/Rondo	40	Sähköinen arkisto
Budjetointi	96	Sähköinen arkisto
Ennuste	98	Sähköinen arkisto
Myyntilaskut	100, 110-990	Sähköinen arkisto
Pankkitosite	101	Sähköinen arkisto
Palkkatosite	100	Sähköinen arkisto
Palvelusetelit	116	Sähköinen arkisto
Kassatosite	104	Sähköinen arkisto
Myyntireskontra/manuaaliset kirjaukset	511	Sähköinen arkisto
Myyntireskontra/viitesuoritukset	521	Sähköinen arkisto
Myyntireskontra/hyvityslaskujen kuittaus	531	Sähköinen arkisto
Myyntireskontra/saatavien poistot	541	Sähköinen arkisto
Ostolaskut	800	Sähköinen arkisto
Ostomaksut	899	Sähköinen arkisto